

OBALA

Boris Šuligoj: Kaj so politiki v zadnjih dvajsetih letih naredili za Istro? Odgovarja sedem sedanjih in bivših obalnih politikov.

Stran 2-6

PORTOROŽ

Hotel Metropol: Od prevzema hotelov leta 2014 je pričelo vse drveti samo še navzdol. Kdo bo prevzel odgovornost?

Stran 8-11

KOPER

Proračun: 18.182 glasov je odločilo kateri med 184. predlogi za ureditev okolice bo financiran iz občinskega proračuna.

Stran 11

Ankaran - Koper - Izola - Piran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

številka 20
september/oktober 2020

OBALA *plus*

www.obalaplus.si

*časopis in portal
s pogledom na morje*

DAMIR SKOMINA

Stran 22-26

BORUT PAHOR - PRVI JAVNI POGOVORNI VEČER OBALE PLUS

Marežige 1. oktober 2020

EMILIJA PAVLIČ

Stran 35

ZAVETIŠČE

Stran 28-29

VRT V OKTOBRU

Stran 42

Spoštovani bralci!

Pred vami je 20. številka Obale plus. In prvič, odkar izhajamo, na 48 straneh. Več vsebine, več novinarjev, ki pišejo za naš časopis. In prvič tudi več kolumnistov, saj se nam je pridružil še Dorijan Marušič. V časih, v katerih živimo, bo njegov pogled na stvarnost zagotovo zanimiv. Od zdravnika, nekoč državnega sekretarja in ministra za zdravje, bo zagotovo zanimivo prebrati, kakšno je njegovo mnenje o vladnih ukrepih, ki po dolgih letih ponovno zares vplivajo na naše vsakodnevno življenje. Še posebej nam, ki živimo na Obali in smo po podatkih zbranih do nedelje, imeli v vseh štirih občinah 10 aktivno obolelih posameznikov. Zakaj nam gre bolje in ali je res pošteno, da veljajo za nas enaki ukrepi, kot za občine z neprimerno več obolelimi? Poleg debelejšega časopisa pa vam to jesen pripravljamo še eno novost. Enkrat mesečno bomo v različne sredine vabili goste, ki po našem mnenju ali pomembno vplivajo na naše življenje ali pa imajo za povedati dovolj pametnih stvari. Prvi gost bo v četrtek predsednik države Borut Pahor. Gostili ga bomo (ob spoštovanju vseh NIJZ pravil) v Marežigah. Zaradi omejenega števila ljudi, bo kmalu po koncu pogovora celoten pogovor na ogled na naši spletni strani, preko našega Facebook in Twitter profila pa boste pogovor lahko spremljali v živo. Spraševala bosta Bojana Leskovar in Boris Šuligoj, ki sta zagotovo, poleg gosta, še en garant za zanimiv in pameten večer. Naš naslednji gost bo že 22. oktobra Janez Koželj. Z njim se bomo pogovarjali o urbanističnih rešitvah za Obalo. Zanimalo nas bo predvsem, ali je mogoče v kratkem času nekaj let narediti tudi na Obali - tako velike spremembe, kot jih je doživela Ljubljana, ki je v kratkem času uspela zapreti za avtomobilski promet nekaj do takrat najbolj prometnih ulic in nekatere izrazito zapostavljene dele Ljubljane, spremeniti v živahna majhna središča, namenjena druženju ljudi. Čim več različnim ljudem želimo dati priložnost slišati in spoznati ljudi, ki imajo po našem mnenju, kaj za povedati. In pametne misli v današnjem času še bolj kot prej pridobivajo na svojem pomenu. V času, ko je hiter prepir, komunikacija med ljudmi, ki je omejena na nekaj stavkov zapisanih na družbenih omrežjih in ko je večji junak tisti, ki bo hitreje in agresivneje »zabil« svoji naspotnika, več vredna od pametnih misli, za katere si je pač treba vzeti nekaj časa. In zato vas vabimo, vsaj enkrat mesečno, za dobro uro, da nas pridete poslušati in se pogovarjati na sam kraj dogodka ali na našo spletno stran.

Tomaž Perovič

KDO ODLOČA O RAZVOJU SLOVENSKE ISTRE?

Kljub nekaterim dobrim kadrom in njihovim prizadevanjem za razvoj države in še posebej za razvoj slovenske Istre, je sprejetje odločitev, ukrepov in načrtov na državni in regionalni ravni odvisno od številnih, nemalokrat težko predvidljivih okoliščin. Kako je z gospodarstvom, infrastrukturo, zdravjem, s šolstvom, kulturo in drugimi temelji naše biti?

Koliko je slovenska Istra sploh odvisna od svojih kadrov? Od različnih tehničnih specialistov, znanstvenikov, profesorjev, gospodarstvenikov, kulturnikov, mislecev in predvsem politikov? Vprašanje si postavljamo v trenutku, ko je na več ravneh mogoče zaznati, da se regija, ki je bila ob osamosvojitvi v samem vrhu med razvitejšimi v državi, zadnja leta uvršča vse nižje na lestvici razvitosti v državi. Je to odvisno od kadrovskih potencialov, svojih (premalo sposobnih?) političnih voditeljev, državnih politikov, ali seštevka različnih dejavnikov?

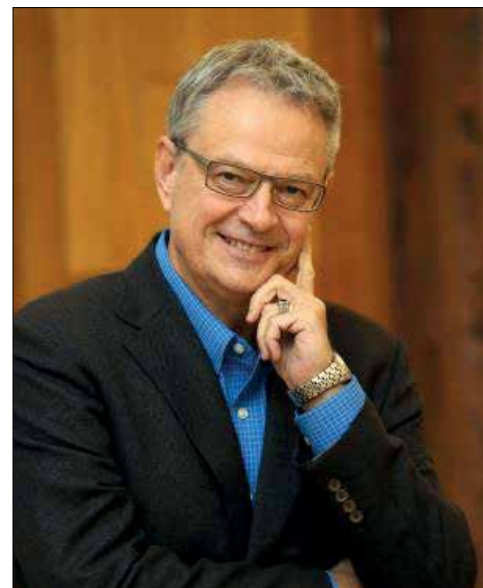
O tem, koliko je politika zaslužna (odgovorna) za tak položaj in kaj so v zadnjih 20 letih naredili za to Istro politiki, predvsem tisti, ki so sedeli (sedijo) v vladi in nekaterih drugih državnih službah, smo povprašali ministre, državne sekretarje in direktorja NIJZ.

Vsakemu od sogovornikov smo postavili pet istih izhodiščnih vprašanj:

1. V kolikšni meri je usoda nekega vladnega resorja sploh odvisna od posameznega ministra?
2. Koliko ste lahko kot minister (sekretar, direktor) naredili za razvoj in napredek (slovenske) Istre?
3. Kateri dosežek je po vaši oceni najbolj opazen oziroma je najbolj zaznamoval vaš mandat?
4. Česa niste uspeli narediti in vam je zato žal?
5. Zakaj istrske občine vse bolj nazadujejo po razvitosti v primerjavi z večino drugih slovenskih občin?

Istra prikrajšana zaradi centralistične ignorance

Marko Pavliha je bil član vlade Antona Ropa od konca aprila 2004 do začetka decembra 2004, kasneje tudi poslanec LDS in podpredsednik državnega zbora, vendar je 2007 prestopil v SD, kasneje je bil soustanovitelj Državlanske liste Gregorja Viranta. Leta 2001 je postal slovenski Pravniki leta, je avtor in soavtor 20 knjig, večkrat je bil med svetovalci najvišjih državnih organov za področje pomorskega prava. Lani je neuspešno kandidiral za sodnika Splošnega sodišča EU, dolga leta je profesor na Fakulteti za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani.

Časopis in spletni portal **OBALApplus** sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Lepa cesta 24, 6320 Portorož. ISSN 2670-4609. Datum izida 30. september 2020. Število izvodov 25.000. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si, 040 771 000. Urednik Tomaž Perovič, tomas.perovic@obalaplus.si, 040 622 473. Spletni portal in družbena omrežja Petra Mežnarc, petra.meznarc@obalaplus.si, 040 161 778. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Klara Beltram, Manca Hribovšek, Romina Salvi, Sabrina Simonovich, Rok Decort, Sašo Mejak, Dorjan Marušič. Trženje, oglaševanje in naročene objave marketing@obalaplus.si, 040 600 700. Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Oblikovanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komercialna sporočila so ločena od vsebin. Naročene objave so označene z oznako . Strani z nadnaslovom **OBALApplus AKTUALNO** so sofinancirane s strani Ministrstva za kulturo RS. REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KULTURO

»Beseda minister v latinščini pomeni služabnik, kar preprosto pomeni, da se ministrice in ministri ne bi smeli obnašati kot nekakšna nedotakljiva božanstva, marveč bi morali biti nenehno v službi ljudi. Vlogo ministra bi lahko primerjali s položajem poveljnika ladje. Minister je poleg vseh teh okoliščin še dodatno v stalnem primežu politične stranke, ki ji pripada ali ga je povabila v politiko, koalicije, opozicije, birokracije in seveda tudi veljakov iz okolja, v katerem živi,« je odgovoril Marko Pavliha.

»Pripravil sem prvo celotno prometno politiko z osrednjim poudarkom na nujni izgradnji drugega tira Koper-Divača (projekt je v času naše vlade postal ena od prioritet EU), pospešil načrtovanje hitre ceste Koper - Dragonja, preučil možnosti za ustanovitev slovenske obalne straže, pospešil izgradnjo obvoznice v Dragonji, poskrbel za nekaj dodatne prometne signalizacije in za večjo prometno varnost na obali. Najbolj sem ponosen na prvo slovensko celotno in dokaj »modro« obarvano prometno politiko, pri kateri mi je pomagal profesor dr. Livio Jakomin in jo je Ropova vlada tudi sprejela poleti 2004, jo poslala v državni zbor, žal pa jo je nova (prva Janševa) vlada zamenjala z bistveno krajšo in ohlapnejšo resolucijo, podobno seminarski nalogi.

Danes obžalujem, da me je potegnilo v divje politične strankarske brzice (da ne rečem kloako), namesto da bi ostal neodvisen strokovnjak, ker sem bil bržkone ravno zaradi te neodvisnosti povabljen v politiko, a sem jo žal prehitro zapravil.

Na splošno se strinjam, da je tudi slovenska Istra prikrajšana zaradi centralistične ignorance. Ključen problem vidim v pomanjkljivem, pogosto nikakršnem sodelovanju županov vseh štirih obalnih občin, kajti če bi bili složni, bi bili tudi vplivnejši do centra moči, do Ljubljane, do vlade, posameznih ministrstev in parlamenta,« meni Pavliha, ki ni želel dajati ocene sedanje politične situacije.

Pavliha verjame, da bo sedanji vladi uspelo začeti z gradnjo drugega tira. Glede odnosov s Hrvaško: »Dobro znamenje je medijska in politična tišina, skoraj bonaca v zalivu slovensko-hrvaških mejaških peripetij, ki upajmo, pomeni aktivnejšo diplomacijo za zaprtimi vrati, brez javnosti. Ne nazadnje me je tudi odločitev hrvaškega sodišča v zadevi Radin pozitivno presenetila. Verjamem, da bo arbitražna odločba

prej kot slej vsaj v poglobitnem delu udeležena.« Glede svoje neuspešne kandidature na Splošnem sodišču EU in zakaj Slovenija nima svojih sodnikov na nekaterih evropskih sodiščih pravi:

»Razlog za takšno stanje tiči zlasti v naših notranjih združbah, zavisti, koristoljubnosti, kravih političnih kupcijah, delno tudi v preohlapnem izbirnem postopku, kar je slabo za mednarodni ugled Slovenije. Anonimne obtožbe so vse pogostejše sredstvo za obračunavanje s tekmeci, pri čemer je skrb vzbujajoče, da se z njimi ukvarjajo tudi tako »resni« organi, kot je denimo Odbor 255 v Bruslju, ki odloča o usodi kandidatov. Z vso odgovornostjo ponavljam, da bi zagotovo prejel pozitivno mnenje Odbora 255, če me ne bi očrnila lažne anonimne obtožbe.

Politika me ne zanima več. Trenutno pripravljam štiri knjige, predvsem pa si iz dneva v dan prizadevam, da bi bil boljši človek. Nikamor ne bom več kandidiral, čeravno sem se že nekajkrat kesal zaradi zarečenega kruha. «

Slovenska politika je ozko grlo Luke Koper

Piranski podjetnik **Gašpar Gašpar Mišič** je dvakrat neuspešno kandidiral za župana občine Piran, vendar je leta 2010 postal podžupan pri županu Petru Bossmannu, leto kasneje je bil kot član Pozitivne Slovenije izvoljen v državni zbor. Marca 2013 je postal sekretar v vladi Alenke Bratušek, kjer je delal le do 7. septembra 2013, ko je začel mandat predsednika uprave Luke Koper, za kar so mu očitali, da je izkoristil politično funkcijo za prevzem vodilne funkcije v državnem podjetju. Že 11. aprila 2014 ga je kljub pohvalam o dobrem delu razrešil nadzorni svet. Sodišče mu je dalo prav, da je bil nezakonito razrešen,

vendar mu zahtevane odškodnine ni prisodilo. Postal je svetovalec župana Borisa Popoviča in kasneje uspešen direktor Marjetice Koper. Zdaj vodi piransko Okolje Piran.

Na vprašanje, koliko je usoda razvoja odvisna od ministra, je Mišič odgovoril: »Vse je odvisno od vladne strategije, če ta sploh obstaja, ter od sposobnosti in izkušnji posameznega ministra. Poznali smo in poznamo ministre, ki vodijo ali so vodeni od uradnikov na ministrstvih. Nadalje je uspešno vodenje nekega ministrstva odvisno od koalicijske moči stranke iz katere prihaja. Veliko je odvisno od prioritet njegove stranke in od koalicijskega dogovora.

Minister ali sekretar praviloma ne sme favorizirati kraja iz katerega prihaja, temveč mora delati za dobrobit cele države, skladno s prioritetami vlade. Osebo sem si kot državni sekretar prizadeval za rešitev Cimosa, razvoj Luke Koper, pospešitev aktivnosti za izgradnjo drugega tira ter državnega lokacijskega načrta hitre ceste Koper - Šmarje - Dragonja in hitre ceste Jagodje - Lucija.

Lahko rečem, da sem kljub kratkemu mandatu pripomogel k reševanju Cimosa pred propadom in ohranitvi več tisoč delovnih mest. Obžalujem, da slovenska politika ni zmogla več podjetniške miselnosti. Predvsem se politika premalo zaveda naravnih in geostrateških prednosti Istre, s katerimi bi lahko uveljavili večjo geopolitično moč v regiji in svetu. Zaostajamo pri gradnji logistične in turistične infrastrukture. Posledično že več desetletij trpi razvoj Luke Koper, logističnih in turističnih podjetij.

Slovenska politika ne zna ali pa noče izkoristiti potenciala pristanišča. Krivdo za to, da še ni drugega tira, nosi politika. Slovenska politika je zato ozko grlo Luke Koper,« je prepričan Mišič. Uspešno poslovanje Marjetice pa je pripisal temu, da jim je uspelo zgraditi odličen kolektiv, zato obžaluje, ker se je to vzdruje poslabšalo in se to zdaj pozna tudi v kakovosti storitev.

»V storitvenih podjetjih, kakršni sta Marjetica Koper in Okolje Piran, sta ključnega pomena odnos do sodelavcev in njihovo spoštovanje. Moj glavni cilj sedanje direktorske funkcije je finančna sanacija in stabilizacija družbe, zagotavljanje dobrega javnega servisa, zadovoljstvo zaposlenih in uporabnikov naših storitev.« Mišič ne razmišlja, ali bi čez dve leti raje nastopil na občinskih ali državnoborskih volitvah.

Boris Šuligoj

Napredek slovenske Istre res prepočasen, odgovorni so župani

Lilijana Kozlovič je devet let vodila upravno enoto Koper. Leta 2014 je bila izvoljena za poslanko v SMC, 2016 je postala generalna sekretarka vlade, leta 2019 v.d. generalne direktorice ARSO, od marca letos je pravosodna ministrica.

»Minister je najbolj odgovoren pri razumevanju izzivov v svojem resorju in pri določanju prednostnih nalog. Pri tem potrebuje politično in finančno podporo, seveda mora znati dobro usmerjati strokovno ekipo, ki mu je lahko v veliko oporo,« pravi ministrica Kozlovič. Največ zaslug pri razvoju Istre si šteje pri izenačenju financiranja Univerze na Primorskem z ostalimi slovenskimi univerzami, pri ustanovitvi Znanstveno raziskovalnega središča Koper, zagotovitvi sredstev za delovanje Mediteranskega inštituta za okoljske študije Koper in zagotovitvi učnih programov na Srednji tehniški šoli v Kopru. Najbolj pa ji je žal, da Slovenija še danes nima ustrezne cestne povezave s Hrvaško.

Na vprašanje, če se tudi njej zdi, da istrske občine vse bolj nazadujejo po razvitosti v primerjavi z drugimi v državi, odgovarja: »Napredek je res prepočasen, toda najbolj odgovorni pri tem so župani. Oni morajo pripraviti projekte, ki omogočajo sodoben in trajnostni razvoj.«

Ali soglaša z ocenami (tudi iz tujine), da je v Sloveniji ogrožena vladavina prava, nam je odgovorila: »Ni bilo posegov, ki bi ogrozili sistem trenutnega delovanja vladavine prava. Ta mora ostati naše temeljno vodilo.«

Kaj pravite na pobudo predsednika stranke Zdravka Počivalška, da v vlado povabi bivšega koprškega župana Borisa Popoviča? »Na koncu je predsednik stranke sprejel razumno odločitev. Nikakor ne gre za nasprotovanje konkretni osebi, ampak za vrednotni sistem, ki bi pomenil odklon od socialno liberalne usmeritve stranke.«

Kako komentirate očitke, da sta dve stranki šli v koalicijo s SDS samo zaradi ohranitve funkcij in plač? Po javnomnenjskih anketah sodeč volivci ne podpirajo takšne nenačelne koalicije: »V Sloveniji moramo sprejeti politično neenotnost kot del demokratične naravnosti in jo spoštovati. Delitev na leve in desne onemogoča razvoj države. Rešitev vidim v sredinskih strankah, ki so

in morajo biti sposobne delovati v vsaki koaliciji. Le tako se lahko premaga zasidrane in zavirajoče vzorce političnega delovanja.«

Mnogim ne ustreza, da Slovenija zgradi drugi tir

Patrick Vlačič je bil direktor Aerodroma Portorož, občinski svetnik, izvoljen za poslanca, vendar je postal minister za promet v Pahorjevi vladi leta 2008. Leta 2009 je postal podpredsednik stranke SD, sicer je izredni profesor na Fakulteti za pomorstvo in promet in strokovnjak za mednarodno pomorsko pravo.

»Usoda ministrskega resorja je odvisna od razpoložljivih sredstev, ki so odvisna od realnosti proračuna. Ko sem bil minister, so v mojem resorju z vsakim rebalansom zmanjševali sredstva, ker so bili prilivi vedno manjši, zato se je veliko rezov naredilo pri investicijah. Ključno je, da ima minister oboje: strokovno znanje za resor in politično dimenzijo. Brez enega ali drugega je šepav.

Ko sem nastopil kot minister, sem bil minister za celo Slovenijo, torej z enakimi vatli za celo državo. Ta idealizem je v nasprotju s pregovornim lokal-patriotizmom Istranov, vendar se mi je to zdel edini pravi način delovanja. Ta odločitev za naivnost ima konec mandata tudi svojo ceno,« ugotavlja nekdanji minister za promet. Kateri so dosežki Vlačičevega mandata? »Občutno izboljšanje varnosti v cestnem prometu, kjer smo se z repa EU uvrstili bistveno višje, med prvih 12. Razumevanje prometa kot sistema, kjer je koprsko pristanišče brez delujočega železniškega sistema obsojeno na propad in v tem smislu rešitev SŽ pred stečajem ter zagonom investicij v železniško infrastrukturo. Da smo iz enega samega koridorja (Koper-Hodoš) v jedrnem omrežju konec mojega mandata imeli v jedrnem omrežju EU celoten križ (razen od Brnika do Jesenice) in dodatno še Maribor-Sentilj. Rešitev spora s komisijo EU glede vinjet in posledično bistveno izboljšanje poslovnega rezultata DARS. Žal pa mi je, da nismo sprejeli novega nacionalnega programa za razvoj železnic. Da nismo uredili bolj odprtega ladijskega vpisnika, ki je pomenil izgubo potencialno veliko zanimivih delovnih mest v pomorstvu (inšpektorjev).«

Glede nazadovanja Istre kot regije pa: »Ne zdi se mi, da nazaduje, zdi pa se mi, da nas drugi prehitevajo. Služb z visoko dodano vrednostjo je v Istri zelo malo. Kar nekaj gospodarskih subjektov je ali propadlo ali se preselilo ali pa so zašli v dolgotrajne in mukotrpne postopke ponovne oživitve. Še posebej je zaskrbljujoče zadnje dogajanje v Cimosu.«

Dela sedanja vlada bolje od tiste, ki jo je vodil Borut Pahor? »Sedanja vlada vleče nekatere poteze, s katerimi se izrazito ne strinjam. Vladanje ni šport, kjer z objektivnimi merili meriš, kdo je hitrejši (beri: boljši). Zato ni hvaležno govoriti, katera vlada je bila boljša. Dajali smo svoj maksimum, izkušnje je bilo pa bolj malo. Če bi takrat imel današnje izkušnje, bi bilo precej drugače.«

Kako zdaj s časovne distance razumete zamude pri drugem tiru?

»Upam, da v Sloveniji ni več naivnosti, da drugega tira še ni, ker ga nismo sposobni zgraditi. Ker prejšnji sistem ni deloval, sem spremenil zakonodajo in sistem. Gradbeno dovoljenje je bilo izdano več kot štiri leta in štiri ministre za promet za mano. Ko sem zapuščal ministrstvo so za pridobitev gradbenega dovoljenja manjkale še tri vsebine: vprašanje deponije izkopenega materiala, okoljevarstveno soglasje in dostopne ceste za gradnjo.

Glavna ovira je v tem, da mnogim ne ustreza, da Slovenija zgradi drugi tir. Ne verjamem v naključja in z gotovostjo lahko trdim, da ni niti enega linijskega infrastrukturnega projekta, kjer bi pridobitev gradbenega dovoljenja od umestitve v prostor trajala 11 let, kot v primeru drugega tira.«

Je uspelo sedanji vladi doseči boljše odnose s Hrvaško, kot so jih vse prejšnje vlade? Ji bo uspel dogovor glede meje? »Zdi se, da se nekako bolje ujamejo s hrvaško vlado kot prejšnja vlada. Ne pa tudi bolje, kot vse prejšnje vlade. Nenazadnje je 9. vlada sklenila arbitražni sporazum. Dogovor glede meje ni potreben, ker imamo arbitražno odločbo,« je odgovoril nekdanji minister Pahorjeve vlade. Na vprašanje, če bi bil še kdaj pripravljen voditi ministrstvo, je odgovoril: »Za zdaj ne.«

Največ lahko naredimo državljani sami z upoštevanjem vseh ukrepov

Dorjan Marušič je postal strokovni direktor Splošne bolnišnice Izola leta 2000, istega leta pa (kot nestranski kandidat) državni sekretar šeste (Drnovškove), potem sedme (Ropove) in nato še 8. (Janševe) slovenske vlade. Kasneje je bil nekaj časa svetovalec direktorja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in od 2010 do 2012 minister za zdravje. Dela kot zdravnik in piše strokovne in poljudne članke s področja zdravstva.

Soglašate s sedanjimi ukrepi države glede koronavirusa? Bi vi na ministrskem ali državno

sekretarskem mestu ravnali v čem drugače?

»Ves svet se je znašel pred povsem novim izzivom, predlogi so si sledili izkustveno. Večina spomladanskih ukrepov je bila pri nas smiselna, izkazali so se kot učinkoviti in uspešni. Po mednarodnih primerjavah je Slovenija prebrodila prvi val epidemije med najuspešnejšimi v EU. Sam bi nekatere ukrepe uvedel prej, prenesel več odgovornosti na posamezne kršitelje in bistveno bolj skržil seznam izjem.«

Kaj bi morali narediti, da bi v državi ohranili vsaj tisto raven storitev, ki smo jih imeli pred marcem 2020?

»Največ lahko naredimo državljani sami z upoštevanjem vseh ukrepov in racionalnim upoštevanjem priporočil. Zajezev širjenja bo omogočila neprekinjeno izvajanje večino prioritarnih storitev, kar bo preprečilo kratkoročne kvarne vplive na zdravje najbolj ogroženih skupin kroničnih bolnikov. Glede na opisane primere zamud posameznih obravnav bomo morali v zdravstvenem sistemu nemudoma odpraviti vse kritične točke pretoka bolnikov. Pričakoval sem, da smo se spomladi več naučili.«

Kaj lahko država naredi za več zdravstvenih kapacitet na najbolj šibkih točkah?

»Žal ne veliko, saj je namreč visoko izobražen in kakovosten zdravstveni kader, katerega izobraževanje po srednji šoli traja tudi preko 10 let, najpomembnejši del zdravstvenih kapacitet. Navkljub pomembni rasti števila zdravnikov in medicinskih sester v zadnjih desetih letih, njihovo število komaj zadošča za izvajanje rednega dela brez izjemnih dogodkov. Tako nam preostane le optimizacija organizacije in prerazporejanje zdravstvenega kadra na najbolj vroča področja. To je vzdržno le za časovno omejeno obdobje ob visoki etični in moralni držbi zdravstvenega osebja.«

Bi še kdaj sprejeli ministrsko funkcijo? Pod kakšnimi pogoji?

»Od leta 2010 sem vsaj trikrat zavrnil povabilo za prevzem funkcije ministra predvsem zaradi osebnega spoznanja, da pri vrhovnih političnih odločevalcih ni pripravljenosti za prepotrebne spremembe za dolgoročno vzdržnost zdravstvenega sistema. V kolikor pa bi ta pripravljenost vzniknila, bi funkcijo sprejel za leto dni s ponujenim predlogom prepotrebnih sprememb in pogojem, da bi, v kolikor jih vlada ne implementira, z menoj odstopil tudi predsednik vlade.«

Do kdaj nas bo ogrožal koronavirus?

»Zelo verjetno do prihodnje jeseni, njegove posledice pa bodo trajale bistveno dlje. V kolikor večina v zadnjih mesecih ni izkoristila ponujene priložnosti za premislek o osebnih prioritetah in osnovnih vrednotah, pa bo tudi to obdobje prešlo v zgodovino kot še ena zamujena priložnost rasti.«

V čem je Tomaž Gantar svetovni prvak

Aktualni minister za zdravje Tomaž Gantar opravlja to funkcijo od 13. marca letos, pred tem je bil nekaj manj kot dve leti že minister za zdravje in sicer v drugi Janševi vladi do 22. februarja 2013 in osem mesecev v vladi Alenke Bratušek. Leta 1999 je postal za en mandat direktor Splošne bolnišnice Izola, kot predsednik stranke Piran je naš (ustanovili so jo s pomočjo Borisa Popoviča) je leta 2006 postal župan občine Piran. Kasneje je bil Popovičev svetovalec, a se je z njim razšel, ko je leta 2011 kandidiral na listi Desus. Zdaj je začasn prevzel vodenje Desusa, vendar napovedal, da na kongresu ne namerava kandidirati za predsednika stranke.

»Ravno zdravstvo je tisti resor, v katerem je za pomembne spremembe najbolj očitna nemoč posameznega ministra. V zadnjih 15

letih se je zamenjalo več kot 10 ministrov, ki svojih predlogov niso uspeli spraviti čez vse ovire. Lahko sprejemamo manjše, sicer vseeno pomembne projekte, vendar ne večjih.

Urejanje zdravstva je področje, kjer spremembe uvažamo na ravni celotne države. Kaj malo lahko pomagamo pri lokalnih naložbah, pri nabavi opreme in širitvi posameznih programov, če so seveda na voljo finance.

Od vsega mojega ministrskega delovanja me je najbolj zaznamovala bitka z novim koronavirusom. V prvem valu smo bili med najuspešnejšimi državami. Žal pa bitke še ni konec. Zdaj upam, da zakon o dolgotrajni oskrbi, ki je v javni obravnavi, ne bo doživel enake usode kot vsi dosedanj predlogi takega zakona mojih predhodnikov,« pravi Gantar in ne vidi slovenske Istre v tako slabem položaju v primerjavi z drugimi slovenskimi občinami: »Sedimo na istem vlaku v državi in zagotovo ne v zadnjem vagonu. Kako uspeva posameznim občinam, pa je v največji meri odvisno od županov, ki morajo najprej sami imeti načrte, da lahko pričakujejo pomoč države.«

Za Tomaža Gantarja je nekoč Boris Popovič dejal, da je svetovni prvak v tem, kako je veliko naredil za občino in kako malo se mu je to povrnilo na naslednjih županskih volitvah.

Kako doseči raven zdravniških storitev kot pred marcem letos?

»V postopku sprejemanja je aneks splošnega dogovora v zdravstvu, s katerim širimo zdravstvene programe in uvažamo stimulativen način plačevanja zdravstvenih storitev za izvajalce. V kratkem bo objavljen nacionalni razpis za krajšanje čakalnih dob, ki bo namenjen tako javnim kot zasebnim izvajalcem (letos 14, prihodnje leto še 28 dodatnih milijonov evrov) za krajšanje nedopustno dolgih čakalnih dob. Z aneksom širimo področja, kjer so čakalne dobe izrazitejše, zavodom dajemo finančne spodbude, če bodo uspešno krajšali vrste.

Število zdravnikov ni tako nizko. Med najbolj problematičnimi je področje družinskega zdravstva. Na razpis za 70 mest družinskih zdravnikov se jih je letos prijavilo 35. Zato uvažamo nujne spremembe. Že prvi paket, denimo, omogoča pacientom, da jim trikrat na leto ne bo treba po bolniške liste za odsotnost do treh dni. Tudi racionalizirati in preusmeriti na druge želimo administriranje, ki duši delo družinskih zdravnikov.«

Kako komentirate neprimeren odnos vladnega govorca za koronavirus do vas?

»Res gre za zapravljanje energije in časa. Jaz odgovorjam na provokacije zato, ker menim, da gre za del politične igre. Morda je to nekakšen način opozorila in poskus discipliniranja mene kot ministra. Nekateri trdijo, da to počne sam Janez Janša, ker želi pripraviti morebitno sprevačanje odgovornosti na ministra. S predsednikom vlade še nisva osebno govorila o tem. Bom pa to temo

enkrat odprl. Kacinu sem povedal, da mu ne bom ostal dolžan. Sigurno pa je ta drža v škodo vsem, ki se trudimo. Takšen odnos seveda ni v duhu vloge, ki jo ima.»

Kako vplivajo notranji boji v stranki na ugled Desusa?

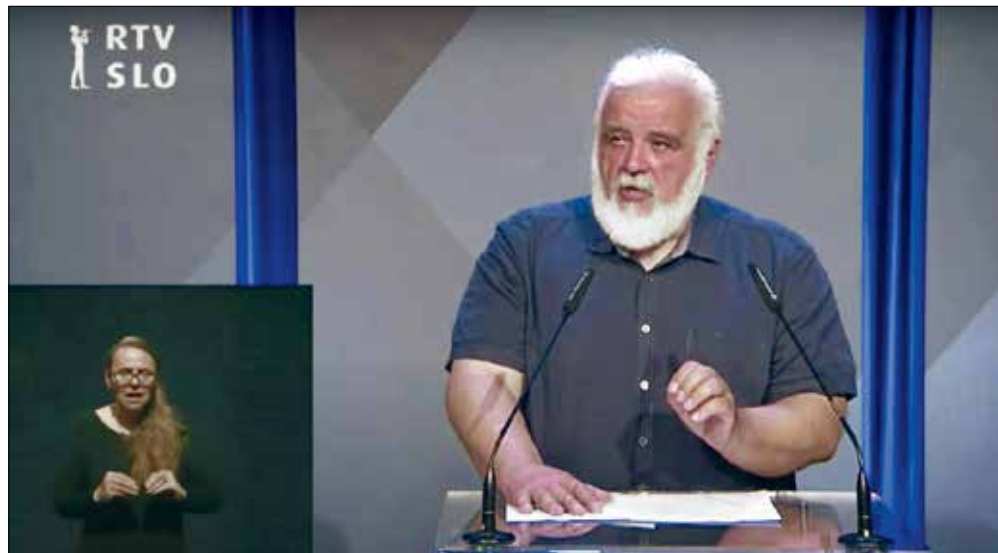
»Ravnanje Aleksandre Pivec je močno razdelilo članstvo in zmanjšalo ugled stranke. V kolikor ne bomo zgladili notranjih nesoglasij in izbrali novega vodstva, je obstoj stranke v parlamentu v resnici ogrožen. Kongres bo o tem odločal 28. novembra, tako dolgi morajo biti postopki. Jaz sem že povedal, da ne bom kandidiral. Možno je, da bo do tedaj Aleksandra Pivec želela ostati ministrica. Zahteva poslanske skupine je, da se umakne s te funkcije, pričakujemo pa, da bo prav novembra parlament obravnaval tudi vloženo interpelacijo zoper njo.«

Možno je, da cepivo dobimo v začetku 2021

Milan Krek je že pri 30-tih letih postal direktor Zdravstvenega doma Piran, leto kasneje pa direktor Zdravstvenega centra Koper (vseh zdravstvenih domov in bolnišnice v slovenski Istri). Leta 1990 se je na Zavodu za zdravstveno varstvo Koper začel ukvarjati z odvisniki in leta 1991 kot prvi v Srednji Evropi začel uvajati zdravljenje odvisnosti z metadonom. Kasneje je postal tudi direktor Zavoda za zdravstveno varstvo Koper. V prvem valu pandemije pa je aprila letos močno prestrašil Slovence z izjavo, da bi zaradi koronavirusa lahko umrlo 90.000 Slovencev, če ne bi sprejeli strogih ukrepov.

Milan Krek je pričakoval, da bo funkcija direktorja NIJZ naporna: »Zato, ker je NIJZ v fazi razvoja, ko ga je potrebno intenzivno prestrukturirati. V preteklosti smo malo zaspali, reorganizacija inštituta ob izrednih naporih, ki jih vlagamo v obvladovanje covid-19 epidemije, pa tudi zahteva svoj čas in svojo moč. Osebnih zadev sem dal na stran. Vsak dan se vozim zgodaj zjutraj iz Pirana v Ljubljano in se vračam, ko je že noč.«

Kako direktor razlaga dejstvo, da je bilo v

slovenski Istri sorazmerno malo okuženih, saj so ob 100.000 prebivalcih imeli v poletnih mesecih več kot en milijon turistov z vseh vetrov. Milan Krek odgovarja, da je prebivalcem Istre povsem jasno, da ta virus ne povzroča samo mile 'gripice' in da gre za resno epidemijo, ker so se Istrani soočili z agonijo v sosednji Italiji. »Slovenska Istra je prav zaradi tega veliko prej kot ostala Slovenija uvajala preventivne ukrepe in še danes so pri spoštovanju teh ukrepov tukajšnji prebivalci veliko bolj aktivni. Z epidemiologom Borisom Kopilovičem sva že 20. februarja začela aktivnosti, ki niso bile sicer vseč takratni vladi in vodstvu NIJZ, a trdno sem prepričan, da sva naredila dobro delo in prihranila veliko žalosti in bridkosti istrskemu človeku.«

Direktor NIJZ ne soglaša, da bi v prvi fazi pandemije pretiravali z ocenami nevarnosti bolezni. »To lahko trdijo samo nepoznavalci, ki pa so velikokrat preglasni in tudi neizobraženi s področja nalezljivih obolenj. Gre za težko bolezen, ki ima lahko smrtni izid ne samo pri ostarelih. Zato je nujno dosledno izvajati preventivne ukrepe, ker drugega ukrepa v tem trenutku nimamo.

Večina ljudi ukrepe spoštuje. Ukrepi žal posegajo v vedenje posameznika, zato jih je

tudi zelo težko izvajati. Se pa to izkorišča na političnem področju. Zato pozivam vse stranke, da združijo moči na področju covid-19. Problem je tudi, da bodo bolnišnične postelje zasedene s covid bolniki in bo zato oteženo sprejemanje drugih bolnikov v bolnišnice.«

Kdo odloči v primerih, ko so mnenja stroke preveč deljena?

»Pogovarjamo se toliko časa, dokler se ne uskladimo, potem pa enotno preko vodje strokovne skupine nastopimo na vladi, ki veliko večino naših predlogov tudi sprejme.«

Kdaj v NIJZ pričakujete cepivo? In kdaj bo bolezen izzvenela?

»Cepivo je golob na strehi, vendar ostaja upanje, da bomo odkrili učinkovito in varno cepivo. Nekaj možnosti je, da ga dobimo na začetku leta 2021, a ne me držati za besedo. Bolezen lahko tudi izzveni, a ne kaže da bo šlo dogajanje v tej smeri. Trenutno je virus še vedno zelo močan. Edini ukrep, ki ga imamo zdaj, je sprememba vedenjskih vzorcev. Ne rokujte se in ne pozdravljajte se z objemi in poljubi! Pomembno je pravilno kihanje in kašljanje. Pomembna je varna razdalja (vsaj 1,5 metra ali več), higiena rok in varujte predvsem starejše člane družine.«

NAJBOLJ POSLUŠAN RADIO NA PRIMORSKEM

radio capris

Sledi nam na

@radiocapris

DOBRO JUTRO, OBALA!
VSAK DAN MED 6:00 IN 10:00

La Bella &
La Bestia

Tapas & PIVO

2. 10. - 9. 10.

INFO & REZERVACIJE:
T. 05 692 5060 / 051 276 777
istrianbistro@lifeclass.net

f istriantapas @ istrianbistro

Kulinarični tedni

RESERVOIR
DOGS

istrian
bistro
& TAPAS BAR

Minister za zdravje opozarja: Prekomerno pitje alkohola lahko škodi zdravju!

HOTELI METROPOL

Hoteli Metropol so letošnjo sezono ostali zaprti. Zakaj je tako, pravzaprav nihče natančno ne ve, nova direktorica Sunčica Sakoman iz hrvaškega Remisens, pa se na naša vprašanja ni odzvala. Niti nismo bili presenečeni, glede na to, da hrvaška družba nikoli ni prav z veseljem sodelovala z novinarji. Odgovorni niso bili prav zgovorni, ko so nižali plače, niti ko so odpuščali delavce.

Hotel Metropol, Lucija, Roža in Barbara so bili leta 2014 prodani hrvaški družbi Liburnia Riviera Hoteli. Hrvati so takrat zagotavljali, da bodo v hotele še investirali in so se vsaj na začetku pokazali kot dober gospodar. Vse do prevzema hotelov, ko je pričelo vse drveti samo še navzdol. Slovenske dobavitelje so zamenjali s hrvaškimi, prav tako delavce. Še celo novinarjem so odgovarjali v hrvaškem jeziku. Hotele Metropol so takrat, za približno 20 milijonov evrov, prodali njihovi lastniki, Hoteli Bernardin, v času, ko jih je vodil Marko Jazbec. Najbrž tudi odgovora na to, zakaj so bili vsi hoteli prodani v paketu in po katerih kriterijih so kot kupca izbrali ravno opatijsko Liburnijo, ne bomo nikoli izvedeli. Še manj, da bi kdo nase prevzel to odgovornost.

A dejstvo je, da je bila letošnja poletna sezona fenomenalna. V juliju in avgustu je bilo na obali praktično nemogoče dobiti prosto sobo, štirje hoteli pa niso bili odprti. Za vse domačine, pa tudi za turiste, precej žalosten pogled v tem delu Lucije. Precej neugodna je bila situacija tudi za Občino Piran, saj v svojih rokah nima nobenega vzvoda, da bi vplivala na odločitve lastnikov glede odprtja hotelov. Kot so nam povedali, Občina Piran žal nima možnosti, da bi sankcionirala tovrstne odločitve legitimnih lastnikov, saj bi s takim odlokom kršila ustavni red Republike Slovenije. Pravzaprav je tudi Občina Piran ostala brez svojega deleža pogače, saj so bili prikrajšani za turistično takso. Za primerjavo podatki o turistični taksi za lansko in letošnje leto - do 1.9.2019 je bila Metropolu (Hotel Metropol, Hotel Lucija in depandanse) obračunana turistična taksa v višini 270.000 evrov. V enakem letošnjem obdobju (do konca septembra), je obračun takse dosegel le 4.812 evrov. V celotnem letu 2019 je bila Metropolu obračunana skupna turistična taksa v višini 367.000 evrov.

»Tovrstno odločitev na Občini Piran obžalujemo, kar smo lastnikom hotelov Metropol zelo jasno obelodanili ob vseh priložnostih. Škoda zaradi zaprtja hotelov je večplastna, naj gre za izgubo delovnih mest, izpad turistične takse, negativne vplive na poslovanje Casinoja Portorož ali recimo

dejstvo, da se lastniki hotelov Metropol niso odločili niti za odprtje niti za možnost oddaje zunanjega bazenskega kompleksa, za katerega smo izrazili zanimanje na Občini Piran. Tovrstno, brez dvoma v številnih pogledih neprimerno ravnanje, meče žal slabo luč na našo destinacijo. A velja dodati, da gre v danem primeru za legitimno odločitev lastnikov kapitala, v katerega ravnanje ne sme in ne more posegati lokalna skupnost,« so jasni na piranski občini. Župan **Đenio Zadković** ob tem pojasnjuje, da se že od začetka svojega mandata trudi, da bi vodil politiko, ki podpira hotelirje, saj nobena občina ni tako zelo vezana na turizem, kot ravno piranska. Povedal je, da so se z vsemi hotelirji dobivali na rednih srečanjih, kjer so razpravljali o težavah in njihovih rešitvah, vendar na sestankih nikoli ni bilo prisotnih odgovornih iz Hotelov Metropol. »Težava je bila že njihova plaža, ki jo je vendarle prevzelo podjetje Okolje Piran in jo urejalo in vdrževalo,« je pojasnil piranski župan. Izpostavil je, da bi pred predajo sicer morali sanirati del plaže, zato so tudi plačali nekaj več kot 200.000 evrov za sanacijo treh pomolov, preden je občina prevzela plažo oziroma preden jo je dala v upravljanje Okolju Piran. Po informacijah župana, naj bi Hotele Metropol odprli maja 2021, vsaj tako so mu zagotovili lastniki. »Mi bi si želeli, da je hotel odprt, vendar pa te moči nimamo, saj ne moremo vplivati na privatno lastnino. Nas ne zanima, kdo je lastnik hotela, nas zanima samo to, da je dober gospodar,« še pojasni župan Zadković. Hkrati pa priznava, da jih je za letošnjo sezono skrbelo in so imeli na začetku črno

napoved. »Potem pa je država uvedla turistične bone in presegli bomo polletni rekord, blizu tega, kar je bilo v lanskem letu, kljub temu, da Metropol leta ni. Jaz sem presrečen, da se je tako obrnilo in da se je zgodba zavlekla še v jesen in upam da tudi v zimo,« je še dejal.

Resnica o tem, zakaj se je porušila Alaya

Dejansko pa je bilo že nekaj časa slutiti, da se lahko kaj takega, kot je zaprtje hotelov, tudi zgodi. Hoteli Metropol namreč že nekaj časa niso popolnoma nič skrbeli za plažo, bila je v zelo zanemarjenem stanju in že v začetku leta nas je vse skupaj presenetilo, da se na njihovi plaži podira znan lokal Alaya. Lokal je deloval kar 14 sezon, najprej so imeli pogodbo še s Hoteli Bernardin in kasneje s hrvaškimi lastniki. Kot nam je povedal lastnik Alaye **Rikardo Frankarli**, je težava nastala takoj, ko je prišlo do prevzema hrvaških lastnikov. Od tega, da so jim dajali pogodbo za eno leto, do tega, da so vsako leto dvignili najemnino. »Meni se je zdelo neumno investirati v lokal, saj nisem vedel, s kakšno spremembo v pogodbi nas bodo čakali naslednje leto,« je pojasnil Rikardo Frankarli. Vseskozi je imel občutek izsiljevanja v smislu, ali sprejmeš našo pogodbo in ostaneš, ali pa greš. Težava, ki jo je imel lastnik Alaye je bila tudi v tem, da do vodilnih direktorjev sploh ni imel dostopa. Želel se je pogovoriti o dolgoročni pogodbi, ki bi mu dala neko varnost in temelj, da v lokal še naprej investira. »V najem sem želel vzeti tudi bazen in vse skupaj prevzeti kot celoto - plažo, bazen in Alayo, pa se tudi s tem niso strinjali,« razlaga. Zakaj se je na koncu vendarle odločil, da odide s plaže? Ker so mu lansko leto rekli, da občina želi, da predajo plažo brez obveznosti, torej tudi brez lokala na plaži. Takrat sem se s piransko občino dogovoril, da lahko ostanem, vendar le če se s tem strinjajo tudi Hoteli Metropol, ki pa se nazadnje niso strinjali. Na začetku se ni strinjal, da ostanem niti direktor okolja Piran **Gašpar Gašpar Mišič**. Ko sem ponudil, da uredim toaletne prostore za plažo in uredim lokal, se je strinjal a takrat se hoteli niso več strinjali,« je razložil Frankarli. Tako se je dokončno odločil, da Alayo »pospravi« in odide iz lokacije. Priznal je, da ga je bolelo srce, ko so rušili Alayo. »Mislim, da tako vsi izgubljam, sedaj je tam vse zapuščeno, še Taverna je zapuščena,« je povedal lastnik Alaye, ki je nove prostore za lokal dobil v središču Portoroža.

Hoteli Metropol predstavljajo kar 14% vseh hotelskih ležišč na destinaciji

Igor Novel, direktor Turističnega združenja Portorož, se pridružuje mnenju: »Odkar so se sprostili ukrepi in so lastniki nastanitvenih kapacitet lahko odprli svoja vrata, beležimo v občini Piran odlične rezultate. Ustvarjenih je bilo celo več prenočitev v primerjavi z lanskim letom (predvsem v zasebnih nastanitvah). Izjemna škoda je, da so ob tem kar štirje hoteli zaprti. Julija in avgusta so bili vsi odprti hoteli polno zasedeni, v primerjavi z lani, pa smo na destinaciji ustvarili 16% manj hotelskih prenočitev. V poletnih mesecih je tako zaprtje Metropolovih hotelov precej vplivalo na število prenočitev in posledično na manj zbrane turistične takse. V

septembru, ko so se hotelske kapacitete nekoliko sprostile, zaprti hoteli nimajo več takega vpliva na število prenočitev in na turistično takso, saj se lahko morebitni Metropolovi gosti porazdelijo po drugih hotelih. Tudi Novel meni, da proti zaprtju hotelov ne morejo veliko narediti. Vse, kar lahko naredijo je, da skozi različne turistične projekte in promocijo celoletnega turizma motivirajo hotelske družbe, da ne zapirajo svojih hotelov. Da je škoda zaradi zaprtja Metropolovih hotelov resnično velika, prča informacija, da je tam vsega skupaj 836 ležišč, kar predstavlja 14% vseh hotelskih ležišč na destinaciji.

Da gre za namerno sabotažo kraja, je prepričan **Franč Kraševac**, predsednik nadzornega odbora Turističnega združenja Portorož. »Kot

občan sem razočaran in ogorčen nad takšnim početjem hrvaškega lastnika, kajti s svojim neodgovornim početjem so razvrednotili vsa vlaganja skupnosti in posameznikov za izgradnjo in uveljavitev blagovne znamke Metropol na slovenskem in svetovnem merilu. Metropol je včasih veljal za prestižni hotel, na katerega smo bili domačini ponosni. Meni, da je nedopustno, da so v času poletne sezone, ki je bila izjemno dobra, pustili hotele zaprte. »To gre na škodo občine, gostincev in trgovcev,« je prepričan Kraševac. Ob tem dodaja: »Menim, da je to klasična gospodarska sabotaža destinacije s strani hrvaških lastnikov in nikakor ne morem sprejeti dejstva, da se proti neodgovornim lastnikom Hotelov Metropol ne da nič narediti. Mislim, da bi jim bilo potrebno izstaviti račun za izgubljeno turistično takso in okrnjen ugled destinacije.«

Lastnikov ni zanimal niti morebitni najemnik hotelov

Da so lastniki Hotelov Metropol neresni, je prepričan tudi **Narčizo Bučič**, izkušen hoterir na svetovnem nivoju. »Zanimal sem se za najem Grand hotela Metropol ali Lucije, imel sem že izdelan koncept, imel prave poslovne partnerje in izbrane potencialne zaposlene. Ker je bilo z lastniki nemogoče dobiti sestanek, sem jim poslal elektronsko sporočilo s svojo ponudbo in kmalu dobil negativen odgovor, da jih ne zanima,« je razložil Bučič in dodal: »Zaradi njihove odločitve, da ostanejo hoteli zaprti, je oškodovana celotna skupnost, ne samo Občina Piran.«

Andrej Babnik, lastnik turistične agencije Novasol in predsednik KS Portorož se strinja, da je to velika škoda za kraj in tudi za občino, predvsem zaradi izgubljene turistične takse. »Vzrokov pa ne poznamo in tudi sam nisem vedel, kako bomo poslovali med poletno sezono. Hoteli so se odpirali dokaj pozno in najbrž lastniki niso mogli zagotoviti delavcev. Lahko pa, da je razlog

tudi drugje. Če bi bil sam lastnik teh hotelov, bi bil zaskrbljen, če bi zamudil tako odlično sezono,« je pojasnil Babnik.

Marko Lenček, ki je bil nekoč med vodilnimi kadri v hotelih na obali, sedaj pa upravlja s hotelom v Rogaški, meni, da gre za napačno potezo lastnika. Zaveda se, da so bili vsi hotelirji v skrbeh v času karantene in vesplošnega zaprtja, vendar kot je dejal: »Smo bili vsi v nizkem štartu in se sproti odzivali.« Se pa pridružuje mnenju, da je žalostno videti, z vidika gosta ali krajana, da so sredi sezone hoteli zaprti. Ob tem poudarja, da so vsi hotelirji utrpeli neko škodo, vendar je potrebno delati naprej.

Turistični boni so rešili sezono

»Resnično je velika škoda, da je bil hotel s tako veliko namestitvami med poletno sezono zaprt. Manj denarja za občino, za gostince in vse ostale ponudnike storitev. Moje mnenje je, da so lastniki naredili veliko, nepopravljivo napako, saj je bila sezona odlična,« je prepričan Stefano Božiček, lastnik podjetja Adria BNB d.o.o. iz Portoroža. Izpostavil je dober učinek turističnih bonov, ki so rešili sezono.

Na turistične bone je ponosen predvsem minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, **Zdravko Počivalšek**. »Letošnja poletna turistična sezona na obali je zelo uspešna. Prepričan sem, da so v glavnem domači turisti rešili sezono. Povpraševanje domačih turistov smo spodbudili tudi s pomočjo turističnih bonov, saj jih je bilo največ unovčenih prav v obalnih občinah, med top 10 občinami so Piran, Izola, Koper in Ankarani. Tudi s pomočjo turističnih bonov so imeli ponudniki turističnih storitev priložnost, da se izkažejo kot dobri gostitelji in si pridobijo nove zveste goste na daljši rok,« je povedal minister. Ob tem je dodal, da so se na ministrstvu takoj po izbruhu koronavirusa zavedali, da bo kriza predstavljala veliko preizkušnjo za slovenski turizem, zato so na vladni ravni sprejeli ukrepe, ki bi v največji možni

meri pomagali slovenskemu turizmu prebroditi to obdobje in ponovno vzpostaviti uspešno poslovanje. »Naša prednostna naloga in cilj je pomagati slovenskemu turizmu in zaposlenim v tej panogi, ki je zaradi pandemije Covid-19 utrpela največjo škodo in izpad prihodka in verjamemo, da smo z dosedanjimi ukrepi že marsikomu rešili letošnjo poletno turistično sezono,« je prepričan Počivalšek.

Poudaril je, da so bila njihova prizadevanja in aktivnosti ob pripravi in sprejemanju ukrepov, kot so podaljšanje čakanja na delo do septembra letos, ugodni likvidnostni krediti in uvedba turističnih bonov, podrejena celovitemu in hitremu okrevanju tako turizma kot celotnega gospodarskega okolja. »Nedopustno je, da bi panoga, na katero smo lahko upravičeno ponosni in je doživljala vsakoletno rast tako v prihodkovnem kot v razvojnem pogledu, doživela udarec, ki bi pomenil večletno životarjenje ali celo propad določenih subjektov. S tega vidika nam je žal, če je določen del turističnega gospodarstva ta iskren namen pomoči razumel drugače kot pobudo za čimprejšnji ponovni zagon turizma. Verjamemo, da ni bilo veliko primerov, ki bi v ukrepu čakanja na delo videli zgolj podlago za preračunavanje zanje finančno ugodnejših opcij. Verjetno pa se najdejo tudi takšni,« je razložil minister. Pojasnil je še, da je bilo zaprtih tudi več hotelov na Bledu, ki prav tako predstavljajo slovenski turistični biser, kjer bi bilo v poletni turistični sezoni, upoštevajoč polno zasedenost v večini ključnih turističnih destinacijah, nastanitvene kapacitete verjetno možno zapolniti. »Vsekakor zaprtje nastanitvenih kapacitet povzroča večplastno škodo turizmu na lokalni in nacionalni ravni. Ne le turizmu, temveč tudi vsem povezanim panogam (kot so kmetijstvo, kultura, rekreacija). Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo si bo še naprej prizadevalo za zagotavljanje rešitev, ki bodo v pomoč in oporo slovenskemu turizmu,« je še zaključil.

KO OBČANI ODLOČIJO KAM GRE DENAR

Mestna občina Koper se je tudi letos odločila, da bo svojim občanom omogočila bolj aktivno sodelovanje pri odločitvah glede razporejanja in porabe dela občinskega proračuna. S projektom Predlagam – odločam/Propongo – decido uresničuje participativni proračun, tokrat za leti 2021 in 2022. Skupno 949.936 tisoč evrov bo občina enakomerno razporedila na dve leti.

V prvi fazi so občani in občanke oddali 322 projektnih predlogov, ki jih je pregledala petčlanska komisija: Borut Jerman, Viljan Tončič, Alenka Čurin Kavre, Igor Marasovič in Matic Primc. V naslednji krog so šli projekti, za katere se je izkazalo, da so v domeni občine, skladni z zakonodajo in izvedljivi. Med drugim je bila komisija pozorna tudi na to, da so projekti finančno ovrednoteni med 5.000 in 20.000 evri. Na glasovanje, ki je potekalo od 14. do 23. septembra do polnoči, so uvrstili 184 predlogov.

Svoj glas so lahko podali občani, ki so na dan glasovanja dopolnili vsaj 15 let. Za glasovanje preko spletne aplikacije predlagam-odlocam.koper.si je bilo potrebno vnesti EMŠO številko in druge predpisane podatke. Občanom, katerim uporaba aplikacije ni dovolj blizu, je bilo omogočeno glasovanje tudi na vložišču MOK ali na sedežih krajevnih skupnosti. Glasovali so lahko le za projekte znotraj izbranega območja – teh je bilo šest – njihova skupna vrednost pa ni smela presežati 160.000 evrov.

Ko se je druga faza zaključila, je sledilo glasovanje, kjer so večji delež odigrali ravno občani in občanke. Izglasovali so **70 projektov**, katerih realizacijo pričakujemo v naslednjih dveh letih. Od tega je 12 predlogov izglasovanih za Območje I, v katero spadajo **krajevne skupnosti Koper - center, Olmo - Prisoje, Semedela, Žusterna in Za gradom**. V naslednjih dveh letih se obeta otroški park na območju Olmo - Prisoje, obnova košarkarskega igrišča na Markovcu in obnova pešpoti z Markovca v Koper. Zelenih predlogov je več – parkovna ureditev zelenice v trikotniku Badaševce, Olmskega potoka in Cesto na Markovec, nasaditev več dreves po Koprju in bližnji okolici ter zamenjava umetne trave na krožiščih s trpežnimi trajnicami. Ozelenitev občine predvideva tudi predlog za projekt Odtis prihodnosti, v katerega bi bili vključeni tudi otroci. Med predlogi za to območje je tudi postavitev plavajoče gnezdnice za labodje družine na Bonifiki, ureditev Ferrarske ulice od sodišča do pristanišča, počivališče z razgledom na koprski zaliv z zaledjem, omarice za shranjevanje stvari na mestni plaži in v Žusterni ter letni kino v Semedeli.

Območje 2 zajema **Škocjan, Šmarje in Vanganel** – tukaj je bilo izglasovanih deset predlogov. Sanacija sanitarij gasilskega doma PGD Krkavče, postavitev kipa Sv. Elija apostola

Kopra, osvetlitev Tribanske ceste in Tribana, obnovitev kmetijske poti Dobrave, umestitev pitnikov za vodo v Gažonu, ureditev javne razsvetljave v Srčah, ureditev dela nekdanje šole v Pomjanu, ureditev vasi Krkavče, nabava gostinske opreme za kuhinjo gasilskega doma PGD Krkavče in sofinanciranje izgradnje prizidka garaže PGD Krkavče.

Prebivalci **Dekanov, Hrvatina in Škofij** – območje 3 - si obetajo ureditev dostopa do »vaškega kopališča Oblakovec« ob Rižani, asfaltiranje ceste v Dekanih in ureditev tamkajšnjega ekološkega otoka, ureditev parka ob Športnem parku Dekani in betonskega igrišča, asfaltiranje poti v Dekanih, ureditev postajališča za kolesarje na trasi Parenzane (za združenim domom Škofije), postavitev ovir za motoriste na pešpoti med igriščem OŠ v Dekanih, ureditev botaničnega vrta v Dekanih in tematske učne poti pri osnovni šoli, sanacijo poti in struge potoka, ki je del pešpoti od Trsta-Škofij-Kolombarja in Dekanov, postavitev pip ali tako imenovanih »špink«, obuditi pa želijo tudi stara hišna imena tamkajšnjih domačij, ulic in trgov.

Enajst projektov se veselijo občani območja 4, ki obsega krajevne skupnosti **Bertoki, Pobegi - Čežarji in Sv. Anton**. Osvetlitev Sončne poti v Pradah, ureditev javne razsvetljave do hišne številke Turki 9, postavitev košev za pasje iztrebke na območju Prad in Bertokov, obnovitev igrišča v Pobegih in Pobeškega parka, umiritev prometa na odseku Parenzane med Bertoki in Dekani ter na Pobeški cesti pri Cesti borcev, ureditev ekološkega otoka in asfaltiranje parkirišča pri krožišču v Bertokih, postavitev digitalne signalizacije hitrosti na cesti Koper – Bertoki – Sv. Anton in enotno označitev vseh avtobusnih postajališč, idejno zasnova postavitve krožišča pred združenim domom v Bertokih ter postavitev klopi in dreves, ki bi omogočala senco na cestah in ulicah, ki so nastale iz nekdanjih poljskih poti.

Krajevne skupnosti **Boršt, Gračišče, Gradin in Marezige** so v pričakovanju obnove športnega igrišča Popetre, ureditve treh prostorov za piknik na območju Popeter, zasteklitve terase doma KS Gradin, postavitve foto točke v Marezigah, ureditve paviljona in otroških igral v Borštu, obnove stare poti Pavlič-Mazurinov mlin ter postavitve košarkarskih košev na igrišču v Popetrah. Osnovno opremo lahko pričakujejo

v nekdanji šoli v vasi Hrvoje – prostor bi lahko namenili izvedbi volitev, kulturnih dogodkov ali praznovanj. Obenem si občani in občanke želijo postaviti Popetre na zemljevid umetniških skulptur iz kamna ter dati stari šoli v Gradinu nov namen.

Zadnje, šesto območje, zajema krajevne skupnosti **Črni kal, Podgorje, Rakitovec in Zazid**. Med izglasovanimi predlogi je postavitev pitnika v Zanigradu, ureditev rekreacijsko-sprehajalne poti med vasio Dol in Hrastovlje in postavitev fitnesa na prostem, postavitev varnostne zaščitne ograje pri gasilnem domu v Dolu, postavitev ležečih policajev v Dolu, sanacija starega podpornega zidu ob spodnjem kalu v vasi Kastelec, ureditev otroškega igrišča v vasi Socerb, postavitev dveh »špin« v Hrastovljah, postavitev multimedijske dvorane v Vaškem domu Gabrovica, dokončanje mansardnega prostora v gasilskem domu PGD Dol, popravilo dela vaške ceste pred vrtcem v Rižani in dokončna ureditev prostora v gasilskem domu v vasi Dol. Predvsem pa izstopata dva predloga: predlog dvoletnega programa aktivnosti za otroke iz zaledja – v načrtu imajo dve lutkovni predstavi, dva enotedenska poletna tabora za 15 otrok, dvakrat prihod božička in obdarovanje otrok, štiri delavnice za otroke ter predlog organizacije delavnic na tematiko podeželskega in njihovega načina življenja – vzgoja zelišč in njihova uporaba, vzgoja sadik, sajenje dreves, ipd.

Zanimanje je bilo letos bistveno večje kot lani. Kot poročajo iz Mestne občine Koper, je glasovalo kar **4.154** občanov in občanov, skupno število glasov je doseglo številko **18.182**. Največ glasov je prejel ravno predlog ureditve dostopa do kmetijskih površin na območju Dobrave, v ospredju pa sta bila tudi projekta ureditve dostopa do kopališča Oblakovec ob Rižani in ureditev dela makadamske poti v Dekanih. Naslednja faza je realizacija projektov. Občina obljublja, da bodo o napredkih ažurno obveščali in postopek izvedbe dokumentirali z vizualnim gradivom. »V projektu, ki se izvaja drugo leto zapored, je sodelovalo veliko več ljudi kot lani. Koprčanke in Koprčani smo ponovno dokazali, da demokracijo jemljemo resno. Zgodba projekta Predlagam - odločam se nadgrajuje in nadaljuje, ljudje ga dojemajo kot dobrega. Mislim, da smo na pravi poti,« je rezultate glasovanja komentiral koprski župan **Aleš Bržan**.

BRISANJE KULTURNIH MEJ OBALNIH OBČIN KDAJ, ČE NE ZDAJ?

Zaradi kandidature štirih obalnih mest – Piran, Izola, Koper in Ankaran – za Evropsko prestolnico kulture, je ponovno oživela pobuda, da se zdaj razpršene kulturne dejavnosti, združijo. Trenutno obstaja vrzel med kulturnimi institucijami na Obali – vrzel, katero naj bi zapolnil kulturni center slovenske Istre. Ideja, ki je nastala leta 2006, a svoje realizacije še ni dočkala. Zdi se celo, da je to tudi edini način za osvojitve naslova EPK.

Zakaj združitev različnih kulturnih ustanov? **Katja Pegan**, direktorica Gledališča Koper, vidi smisel združitve predvsem v racionalizaciji administrativnih in tehničnih služb, saj bi se na ta način lahko umetniški ansambel še povečalo in bistveno več pozornosti namenilo ustvarjanju, programu oziroma produkciji. Ta bi bila potemtakem predvsem lastna, večji poudarek pa bi bil lahko na poletnih prireditvah, s Primorskim poletnim festivalom na čelu. Vprašali smo jo tudi, kakšna je njena vizija. »Združitev v en javni zavod (vključen je lahko tudi Kulturni dom Izola) poveča možnosti za produkcijo gledaliških in glasbenih predstav, koncertov, velikih in malih festivalov, poveča možnost kvalitetnih gledaliških in glasbenih predstav za otroke, poveča možnost mednarodnih povezav, poveča možnost in razvoj filmske promocije, poveča možnost za delo profesionalnih glasbenikov, igralcev, plesalcev, poveča možnost pedagoškega dela z mladimi in otroci in razvoj gledališke, pevske in plesne dejavnosti.« Kot še izpostavlja direktorica in umetniška vodja gledališča, bi s tem projektom predvsem »postavili močno kulturno os po diagonali Obala-Ljubljana-Maribor in s tem

postali pomemben sogovornik pri konkuriranju za državna sredstva. Trenutno je programsko s strani države financirano samo Gledališče Koper. Skupaj s turizmom bi lahko postavili osnove za resno sodelovanje, seveda, če bi tudi turizem imel vizijo, ki bi bila osnovana na spoštovanju in razumevanju tega kulturnega prostora. Predvsem pa v času, ko se nam je zgodil koronavirus, ne moremo mimo dejstva, da moramo postati samooskrbni.«

Ksenija Benedetti, svetovalka za poslovno komuniciranje in nekdanja vodja protokola Republike Slovenije, izpostavlja podobno: »Obala mora biti enotna. S tem, ko se združijo moči, postaja pomemben igralec v slovenskem prostoru. V teh povezavah vidim eno ogromno priložnost, pomembno pa je, kdo tako institucijo vodi in kdo v njej dela. To je pogoj za združitev – kader, to morajo voditi kompetentni ljudje. Potem se lahko združijo tudi druge službe kot so računovodstvo, odnosi z javnostmi, marketing. Na ta način se lahko prihrani denar, ki ga zato lahko usmerimo v prireditve.« Dodaja še, da se ji zdi kar nujno, da se to naredi kar se da kmalu oziroma, da se postavi rok, do kdaj se bo to

izpeljalo. »Če Obala dobi naziv EPK in tudi če tega naziva ne dobi, je to po mojem mnenju edina prava pot.«

Z valom sprememb, ki ga pričakujemo, je vprašanje o združitvi kulturnih ustanov danes še toliko bolj aktualno. Kdaj lahko pričakujemo združitev, kdo se bo združil in kaj o vsem tem menijo različni organi in posamezniki? V prejšnji številki smo že pisali o morebitni združitvi obalnih kulturnih ustanov, a konkretnih odgovorov ali načrtov s strani odgovornih tedaj nismo imeli. Zato smo občine ponovno povprašali o njihovem stališču do združitve, konkretno Avditorija in Gledališča Koper. Z Občine Piran odgovarjajo, da se je župan do omenjene pobude že opredelil: »Župan se je odločil, da bo do imenovanja novega direktorja podpiral medsebojno sodelovanje obeh institucij, po imenovanju novega direktorja pa bo slednji zadolžen za preučitev vseh morebitnih sinergijskih učinkov, ki bi jih lahko ustvarila omenjena povezava. Župan Občine Piran ima sicer v smislu morebitnega združevanja širšo vizijo, kot bi jo prineslo povezovanje zgolj dveh ustanov.« Dodajajo še, da si bo župan sicer prizadeval, da bo novi direktor Avditorija

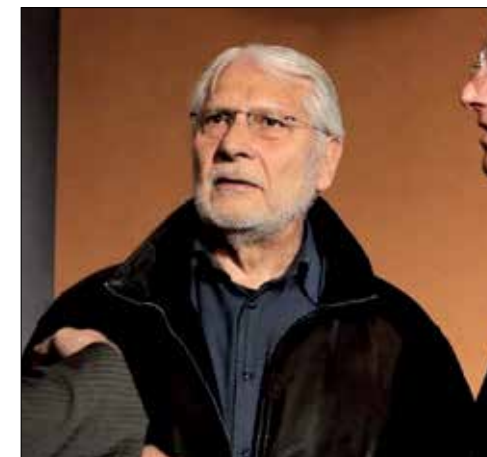
Portorož sledil viziji večje tržne učinkovitosti, kjer bo ustanova ustvarjala na trgu večje prihodke, kot jih je v zadnjih letih. »Slednje predstavlja osnovo za zmanjšanje finančne odvisnosti s strani Občine Piran.« Podobno konkretni so bili tudi na koprski občini: »Mestna občina Koper podpira projekt povezovanja in sodelovanja obeh institucij, tako vsebinsko kot organizacijsko.« Tudi Občina Izola »se zavzema za vzajemno sodelovanje institucij, način povezovanja pa zahteva v osnovi natančno preučitev trenutnega stanja, možnosti in vizije združenega delovanja ustanov.« »V občini Ankaran podpiramo povezovanje in iskanje sinergij na področju kulture v Istri, nenazadnje ravno nastaja prvi osnutek skupne strategije kulture štirih občin. V konkretnem primeru se načeloma tudi strinjamo, da bi lahko združitev prinesla pozitivne učinke, predvsem pri širitvi programa in vsebin. Vendar pa bo odločitev občinskega sveta oz. vseh treh občinskih svetov (piranskega, koprškega in ankaranskega kot soglasjedajalca) lahko sprejeta na podlagi načrta združitve in programa dela, ki bo zajemal vsa področja delovanja zavoda, in ki ga zaenkrat še nismo prejeli.«

Za mnenje o združitvi smo povprašali tudi nekdanjo direktorico Avditorija **Jano Tolja**. Odgovorila nam je, da se z idejo združitve koprškega gledališča in portoroškega avditorija ne more zgolj strinjati ali združitvi nasprotovati. Dodaja namreč, da »je racionalnost v tem, da bi se združili, s tem, da mora biti potem jasno

kakšna je funkcija Avditorija. Kultura je le ena izmed njegovih funkcij. Na primer, če združitev predvideva, da se vključi tudi Tartinijevo gledališče, vidim dodano vrednost. A potrebno je premisliti kakšna bo potem vloga Avditorija.«

»Če že združujemo redarstva in inšpekcijske službe, ter če nameravamo združevati notranje revizorje, potem ni razloga, da ne bi združili kulturne institucije v enoten močan center, ki bi vsakem kraju dal tisto, kar je tam najmočnejše,« meni **Drago Mislej Mef**. Slednji še zdaleč ni edini, ki goji takšno mnenje. Da bi združitev različnih kulturnih organizacij lahko tvorila pisan mozaik, potrjujejo tudi ostali. **Neva Zajc** podpira vsakršno kulturno povezovanje na Obali, tudi institucionalno, predvsem pa verjame, da je sinergija kulturnih ustanov v tem času še toliko bolj pomembna: »O tem smo že januarja lani napisali predlog županom; to je zame najpomembnejša tema piranske kandidature za

EPK, osebno pa o tem »sanjam« odkar smo na noge postavili Primorski poletni festival.

Povezati bi se moralo več ustanov kot samo Gledališče in Avditorij.« Da je združitev vseh obalnih kulturnih ustanov res smiselni korak, ugotavljajo tudi ostali. **Boris Cavazza** meni, da je združitev logična in dodaja, da združeni lahko naredimo več, za vse. Prav tako združitev podpira **Slavko Ivančič** in izpostavlja, da mora biti vključena tudi Izola. Podobno **Zvonka Radojević** verjame, da je Obala »enoten kulturni prostor in da potrebuje organizacijsko, finančno in kadrovsko povezovanje.« Dodaja še, da ravno v duhu EPK-ja vidijo, da lahko naredijo korak naprej.

Da je ravno ta trenutek pravi za realizacijo te velike ideje, ocenjuje tudi **Patrik Greblo** – nekdanji direktor Avditorija: »Trenutna konstelacija obalnih županov je idealna za razmislek o sinergijah in združevanju sil in sredstev tudi v kulturi. Ideja je bila nenazadnje potrjena s strani občinskih svetov v Kopru in Piranu, že pred 13 leti. Sedanja kandidatura obalnih občin za Evropsko prestolnico kulture pa naravnost kliče po udejanjanju te ideje. A to idejo lahko udejanjajo samo veliki ljudje!«

Kulturni prostor na naših tleh je očitno odprt za nove izzive in v pričakovanju sprememb, ki se obetajo. Četudi val sprememb naše obale ne doseže, lahko v njegovem duhu vseeno pričakujemo napredek in razvoj.

OBALA PLUS JAVNI POGOVORNI VEČERI

Prvi gost naših rednih mesečnih pogovorov bo predsednik republike Borut Pahor. Pogovor bo v Marezigah, 1. oktobra, ob 18h, posnetek celotnega pogovora pa bo na naši spletni strani obalaplus.si objavljen naslednji dan po dogodku. Vsi, ki ne boste tam, nas lahko ves čas pogovora spremljate na našem Facebook in Twitter profilu.

Spredsednikom se bosta pogovarjala Bojana Leskovar in Boris Šuligoj. Pogovarjali se bodo o vprašanjih, pomembnih za našo sedanost in prihodnost ter seveda o delu in vlogi predsednika republike. Zanimalo nas bo, kakšen je njegov odnos do sedanjih ukrepov trenutne vlade, povezanih z omejitvijo koronavirusa, kot tudi o njegovih dolgoletnih odnosih s predsednikom sedanje vlade. V času koronavirusa je naše življenje precej drugačno. Tudi predsednik republike, kot vsi politiki, danes uporablja drugačne načine komunikacije z ljudmi. Eden prvih, ki je začel uporabljati tudi družbena omrežja, je bil prav predsednik Pahor. Njegov Instagram profil je sedaj star že sedem let. Seveda nas bo zanimalo tudi, kakšne so njegove izkušnje tovrstne komunikacije in koga misli, da s sporočili na Instagramu doseže.

Zunanja politika naše države je po mnenju mnogih na prekretnici. Ali je po predsednikovem mnenju alternativa med Višegrajskimi državami in tako imenovanimi centralnimi državami EU (Nemčija, Francija) realna alternativa alternativa, nas bo zanimalo. V času svojega predsedovanja se je srečal z mnogimi mednarodnimi politiki. Kakšno je njegovo mnenje o njih? Ali meni, da predsednika Orban in Trump, ali pa Macron in Merklova, dobro opravljajo svoje delo?

Prebivalci Obale in Primorci imamo specifičen odnos do drugih delov Slovenije. Ali predsednik vidi kakšno razliko med Obalo in ostalimi deli Slovenije in čemu pripisuje recimo tako malo število okuženih na Obali (v ponedeljek, ko je nastajal tekst, je bilo v vseh štirih obalnih občinah deset aktivnih bolnikov s koronavirusom).

V uredništvu Obala plus smo ponosni, ker bomo lahko gostili predsednika tudi zato, ker takšni načini pogovora predsednika z ljudmi do sedaj niso bili najbolj pogosta praksa.

V organizaciji dogodka (za katerega smo že pridobili dovoljenje NIJZ), se bomo seveda držali vseh pravil, odredb in priporočil po svoji najboljši moči in na način, kot jih lahko razumemo. Se vidimo v Marezigah, na spletnem mestu obalaplus.si ter na našem Facebook in Twitter profilu.

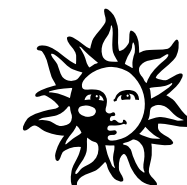

LUKA KOPER

Port of Koper

Slovenske železnice

LIFECCLASS

HOTELS & SPA

PORTOROŽ • SLOVENIJA

KOLEKTOR

• S D Banka

SPAR

Najboljše iz Istre.

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA' DI CAPODISTRIA

radio capris

Dorjan Marušič

Pa začnimo z vprašanjem: Kako je lahko droben, nezaznaven, očem neviden virus, tako zamajal osnovno bit celotne svetovne civilizacije? Razlik med bogatejšimi in razvitimi ter manj razvitimi državami ni upošteval, morda so bile razvite celo bolj prizadete. Vsaj v prvem valu.

V epidemiološkem smislu je bil SARS-CoV-2 dotlej nepoznan: vsaka okužena oseba naj bi okužila do štirih osebe, v dveh do treh dneh. Čas je pokazal, da je njegovo širjenje odvisno od kulturnih navad, okolja, ukrepov za zmanjševanje, socialne distance, ... Prav na tem so sloneli vsi ukrepi, ki pa so jih države predstavljale in vpeljevala ne podlagi dnevnih izkušenj. Skratka, popolnoma nova epizoda v nepoznani in povsem novi nadaljevalki: »Kaj vse nas lahko preseneti?«. Časa za razpravo o naravnem ali laboratorijskem izvoru virusa ni bilo smiselno izgubljati, dnevni prizori iz najbolj prizadetih držav so večini jemali argumente. Bolniki na respiratorjih v vsakem kotičku bolnišnic v Italiji, vojaški kamioni s krstami v Bergamu, bagri na pokopališču v New Yorku, so se večini preslikali v podzavest. Izpovedi eminentnih zdravnikov doma, o dotlej nevidnem, so slehernega zdravstvenega delavca prepričale, da gre zares.

Tudi Slovenijo je virus našel nepripravljeno, od odsotnega nacionalnega načrta pripravljenosti do nujnih in prepotrebni pripomočkov, od osebne zaščitne opreme do vrhunskih aparatov, predvsem respiratorjev. Navkljub tendenci po politikantstvu, se nas je velika večina odzvala odgovorno. Tako ne preseneča, da prve mednarodne analize uvrščajo Slovenijo med najuspešnejše države v EU pri spopadu s prvim valom epidemije Covid 19. Večina sprejetih ukrepov je bila torej primerna in smiselna. Toda ali lahko zaključimo, da so bili tudi učinkoviti in uspešni? Časa za te razprave ni, saj smo že v drugem valu. Motivacija vseh nas, predvsem pa prve linije zdravstvenih in socialnih delavcev, bo bistveno težja. Slike strahot so utonile v pozabo in dopustile prostor dvomu in dvomljivcem.

Naj dodam oseben pogled. Sam bi danes stremel v naslednjih smereh: odločnost, pravočasnost,

selektivnost in racionalnost ukrepov. Pri vseh nalezljivih boleznih je preventiva temeljna aktivnost, zato je potrebno odločno, in v sozvočju s strokovnimi priporočili, ukrepati hitro in se najprej osredotočiti na najbolj ranljive skupine. Uspeh lahko zagotovi samo množica osveščenih posameznikov, zato je potrebno prenesti vsaj del teže skupne odgovornosti na izpostavljanje posameznih kršiteljev. Na koncu pa mora prevladati razum pri sestavljanju seznama vseh možnih ukrepov in priporočil. Od prioriteten dejavnosti, preko skupin državljanov, do slehernega posameznika. Pri iskanju rešitev za posamezne dejavnosti bo potrebno zagotoviti kratkoročno in dolgoročno preživetje. Ob stabilizaciji zdravstvenega in socialnega sektorja, je nujno potrebno poskrbeti za preživetje družbene biti. Omogočiti moramo delovanje in rast kulturnih dejavnosti, znanosti in raziskovanja. Ob vseh negativnih posledicah mora Covid-19 predstavljati priložnost za pozitivno introspekcijo: katere od vseh dejavnosti, ki bi naj sodile pod znanost in kulturo, to tudi zares so. Ker služijo dobrobiti naše celotne skupnosti.

Po drug strani pa mora vsak ukrep na ravni posameznika upoštevati vse ostale, sicer lahko seznam izjem prehitro doseže večino. Dvom prične najedati in teorija zarote se porodi: ali nas morda ukrepi in priporočila v zasebnem in poslovnem življenju delijo v dve skupini, pri čemer raste skupina privilegirancev?

Kaj smo dosegli na osebni rasti in družbenem razvoju, bo pokazal čas, žal moramo sedaj živeti drugi val. Koliko jih še bo, pa je v največji meri odvisno od nas samih. Optimisti napovedujejo slabo leto do učinkovitejšega spopada z epidemijo s cepivom in pridobljenim znanjem prvega vala. Zanesljivo pa bodo posledice epidemije dolgoročne, preden se bo gospodarstvo postavilo na noge, zamajana osnovna bit naroda ponovno sestavila. Zelo verjetno ne zgrešim veliko, če napovem, da bodo najbogatejši ponovno oplemenitili svoje bogastvo, že tako velike razlike se bodo samo še povečale. Doklej bo naraščajoča blaginja v rokah posameznikov zmanjševala blagostanje večine, doklej bo naraščajoči gradient povečeval razliko? Čas epidemije je ponudil možnost poglobljenega premisleka o temeljnih vrednotah sobivanja. Upam, da v takem številu, da ne bo tudi to obdobje, kot številne grozote v preteklosti, prešlo v zgodovino kot še ena zamujena priložnost osebne in družbene rasti.

Želel bi zaključiti z mislijo: maske naj padejo, a to pot kličem v nasprotno - poskrbite najprej za svojo varnost; maska in skrbno umivanje rok predstavljata najučinkovitejšo preventivo. Bodite dobro, ostanite zdravi.

Boris Šuligoj

HUJE KOT KORONA

Imamo izjemne in vrhunske športnike, o katerih pišejo časopisi po svetu, imamo ugledne umetnike, spoštovane in cenjene znanstvenike, ki so delali in še delajo po svetu, strokovnjake različnih področij, uspešne podjetnike ... Si predstavljate, kakšna država bi bili, če bi imeli vsaj povprečne politike? Na primer takšne, kot so Novozelandska Jacinda Ardern, Finka Sanna Marin, Danka Mette Frederiksen, Norvežanka Erna Solberg... Celo mladi avstrijski kancler Sebastian Kurz je prav galantni profesor v primerjavi z nekaterimi balkanskimi kšeftarji, izvoljenimi predstavniki naroda. S čim smo si zaslužili takšno politično strukturo, da smo lahko na skoraj vseh področjih povezani s svetovnim vrhom, politično in politično ekonomsko pa nazadujemo celo v primerjavi z zasmehovano Jugoslavijo. Kako je možno, da 20 let ne znamo zgraditi pičlih 27 kilometrov tira? Da razprodamo strateška podjetja, da je državni turizem ena žalost, da propada tak spomeniški biser, kot je Piran, da Istra še zmeraj nima vodnega vira in tranzitne ceste, da smo svetovni prvaki po uničenju ribištva, da so črnograditelji tudi poslanci in ministri, da svetniki, ki najbolj vpijejo proti črnim gradnjam, slednje legalizirajo, če gre za njihove prijatelje, da niti kolesarskih poti, preprostih plaž ne znajo urediti, da ne uspejo črpati evropskih sredstev, da jih bolj skrbijo ministrski in poslanski stolčki, kot usoda ljudi, da prvaki države raje uničujejo nacionalne medije in se skrivaj (le zakaj?) dogovarjajo s tujci...? Kdo je kriv za take politike? Ne boste verjeli: vsi, ki jih volimo. Skoraj vsi ti politiki, ki nam vladajo, dobijo primerno število glasov na volitvah. Nekateri sicer sčasoma razkrinkamo in 'pospravimo'. Ampak večina volivcev že desetletja podpira večino oblastnikov. V bistvu imamo takšne predstavnike naroda, kot so tisti, ki so jih izvolili. Zato ni res, da smo dobri v vsem. Če bi po kakšnem teoretičnem naključju dobili vse prej naštete vrhunske politike v Slovenijo, se navkljub Jacindam, Sanni Marin in celo Angeli Merkel, ter ostalim, v Sloveniji ne bi nič spremenilo. To pa je tragedija in govori o političnem »virusu«, ki ga bomo desetkrat težje premagali kot koronavirus, saj od malikovane (papirnat) demokracije dalje najbolj siromaši narod.

Nina Ločniškar

PISMA Z DANSKE

Po več kot letu dni, sem si ogledala večerna poročila na eni od slovenskih televizij. Bila sem radovedna, če obstajajo novice, ki me preko spleta ne dosežejo in želela sem si potešiti domotožje z novicami v slovenščini. Po nekaj minutah poročanja o grozljivem, zastrašujočem in apokaliptičnem stanju v Sloveniji zaradi koronavirusa, je sledila infografika. V ozadju je bila glasba, kot da je konec sveta, voditelj pa je naznanil, da v zadnjih 24. urah ni za posledicami koronavirusa nihče umrl ter da je na novo hospitalizirana ena oseba v državi. Sledil je prispevek o prostorski in kadrovski stiski na oddelkih intenzivnih enot, izjave bolj ali manj znanih politikov o novih ukrepih, nato je bil že čas za vreme. Po sproščenih pogovorih, ki jih imam na dnevni ravni z družino in prijatelji, ki živijo in delajo v Sloveniji, v katerih beseda skoraj nikoli več ne nanese na koronavirus, sem postala popolnoma zmedena, saj nisem več vedela, komu verjeti. Na Danskem mediji seveda tudi poročajo o številu novo obolelih ter večjih izbruhih in novih pravilih obnašanja. A o številkah se poroča zelo objektivno, večina ostalih novic, povezanih s koronavirusom, pa je optimističnih oziroma vsaj ne popolnoma črnogledo naravnanih. Pred tedni je bila glavna novica ta, da smo med vsemi Evropejci prav Danci najbolj zadovoljni z ukrepi in ravnanjem vlade na področju koronavirusa. Med vikendom pa je po tednu, ko na Danskem beležimo rekordna števila novo okuženih, na dveh največjih spletnih medijih na naslovnih prevladovalo pravo slovensko vzdušje – od Rogliča, Pogačarja, pa do novega kipa Melanie v Sevnici. Šele daleč spodaj novice o koronavirusu. Kot večina skandinavskih držav, med vikendom tudi pri nas ne obveščajo o številu novo okuženih ter hospitaliziranih, tako da imamo vsaj od petka do ponedeljka lahko misli usmerjene drugam. Ena ključnih razlik na področju koronavirusa med Dansko in Slovenijo je, poleg tona poročanja o samem virusu, tudi lokalizacija. Na Danskem večino omejitev in novo sprejetih pravil uvajajo na ravni občin. Šele, ko je okužb preveč po vseh oz. po večini občin, pravila preidejo na državno raven. Pred zadnjimi lokalnimi volitvami so se župani med seboj primerjali v uspešnosti preprečevanja prometnih nesreč v njihovih občinah, zmanjšanju kriminala, številu na novo posajenih dreves ter o spremembah obdavčitev podjetij in prebivalcev njihovih občin. Pred naslednjimi volitvami lahko tako pričakujemo, da bo med glavnimi pokazatelji uspešnega županovanja v tem mandatu prav stopnja umrljivosti ter okuženosti lokalnih prebivalcev s koronavirusom.

Andrej Mrevlje

STRIC IZ AMERIKE

Živimo v časih, ko je pravzaprav nemogoče slišati, prebrati ali s pogledom ujeti nekaj, kar ne bi končalo v zidu, ki ga ni mogoče preplezati, ali prebiti; da bi razširili prostor, da nam ne bi bilo treba nenehno misliti zgolj na koronavirus, ki se je v Ameriki spajdašil z Donaldom Trumpom. Na virus te opominjajo ljudje na ulici, ki izpod mask prežijo nate, ko skušajo ugotoviti stopnjo nevarnosti, ki jim jo predstavljaš. Vse dokler ne bomo odvrgli mask, ne bo mogoče ponovno zaživeti polnosti življenja, katere del je tudi spogledovanje, zapeljevanje, spontan razgovor. Kdaj ste nazadnje na trgu, na kavi ali v baru srečali zanimivo osebo, se z njo zapletli v pogovor, slišali nekaj novega, pripoved o nekem svetu, ki ni samo koronavirus ali Trump? Seveda ne velja za vse enako. Medtem, ko nas mora večina čakati, da nam ponovno odprejo meje, smo potovali po naši obli s spremljanjem dirke Tour de France (v naše veliko veselje), mali odstotek svobodnih, ki koronavirusa ne vidijo, pa preletavajo kontinente v svojih privatnih letalih. Slednji se igrajo tudi predsedniške volitve. Za Ameriko velja, da je v stalni volilni predigri. Velja tudi, da je v Ameriki volitve možno kupiti. Tako, kot je mogoče v samopostrežnih trgovinah v voziček naložiti avtomatsko puško in ob izhodu iz trgovine streljati na ljudi. V imenu ameriške ustave, ki zagotavlja tudi predsedniške volitve. Brez njih se ni mogoče naseliti v Beli hiši. Ustava pa seveda ne pove natančno, kako morajo te volitve potekati. Ustava je tudi v Ameriki stvar interpretacije. Še zlasti, ko se sesuje družbeni konsenz o njeni implementaciji. Trump se je štiri leta trudil zrušiti zgradbo ameriške demokracije. Zdaj ko je uspel, deželo obvladuje z manjšo, a veliko bolj kompaktno republikansko stranko, ki spominja na rimske legionarje. Uspelo mu je, da je postal diktator zaradi krhkosti demokracije, z izkoriščanjem njenih slabosti, a tudi lastno vulgarnostjo in ignoranco. Toda, če želi ostati v Beli hiši, mora na volitvah zmagati, nasprotnika ne more enostavno zastrupiti. Amerika vendarle še ni Rusija. Ne še. Kajti, da bi pridobil manjkajoče glasove, je Trump napovedal, da bo pred volitvami odobril proizvodnjo cepiva proti koronavirusu, četudi ta še ne bo testiran in potrjen s strani Food and Drug Association (FDA), ko je bilo vsestransko preizkušeno in zagotovljeno da ni škodljivo. Trump bo preglašoval FDA, ker hoče zmago in ga ne zanima število mrtvih. Enako je v primeru poraza na volitvah že razglasil, da zmage nasprotniku ne bo priznal. Na spopad, ki bo mnogo ostrejši od tistega iz leta 2000, ko sta George W. Bush in Al Gore preštevata glasove in je moralo posredovati vrhovno sodišče, se že zdaj pripravlja na stotine advokatov. Tretji november ne bo dan, ko bo izvoljen novi predsednik ZDA, temveč prvi dan vojne. Na sodiščih in zelo verjetno tudi na ulicah.

Katja Pegan

VERJETI ALI NE VERJETI

Če si starejši brat ali sestra, zahteva to od tebe posebno držo vsevedneža. Mlajši se zgledujejo po tebi, če jim dovoliš, so tvoji zaupniki in priložnostni prijatelji, sicer je pa nujno, da tvoje prvorojenstvo ohranja status, ki mu pritiče. Ker si odgovoren za svojega mlajšega brata, imaš tudi pravice, ki izhajajo iz tega. Lahko mu daješ naloge in zadolžitve, ki morajo ostati skrivnost, sicer sledijo kazni in odtegotanje sestrskes ljubezni in ostale neumnosti po potrebi. Tako večinoma samozadovoljno živite do trenutka, ko vaš mlajši brat ne postane fizično močnejši od vas. Sovražnik ima tudi šibke točke in ker jih poznate, lahko fizično silo zlomite z občutki strašne krivde, ki agresorja (v tem primeru mlajšega brata) popolnoma onemogoči. Ampak tudi to se enkrat konča. Konec pravlje je običajno takrat, ko vaš bratec prav tako dobro obvlada večšine specialne vojne kot vi. (Saj se je učil pri najboljših!) Bila sem že v gimnaziji in Vanja dve leti za mano. V nekem pogovoru, ko se mi je ravno dalo pogovarjat z otrokom, mi pravi, zelo neobvezno, da je prebral ali slišal, da so prišli marsovci. V tistem zelo kratkem trenutku, ko je lahko jasno videl, da mu verjamem, da ne dvomim, v tistem kratkem trenutku se je zgodila zmaga, ki traja skoraj 40 let. Bilo je preveč očitno in noben izgovor ali zasmehovanje ni pomagalo. Videl je, da sem verjela. Vsako leto enkrat to pove na družinskem kosilu in vem, da bodo to slišali tudi vnuki. Maščevanje je sladko. Da pa ne bo imel samo ene zgodbe, se je na praznovanju maminega rojstnega dne zgodila še ena. Vse se je začelo z obleko Melanie Trump in končalo s tem, da je Trump kandidat za Nobelovo nagrado za mir. Vsesplošen krohot prekine resen, spet zelo mimobežen Vanjev komentar: »Ja, res je, Breivik ga je predlagal.« »Kaj res?« in že je videl, da sem spet verjela. Pa kako za vraga ne bi? Čisto brez kondicije za detektiranje laži sem, saj je lažno že skoraj vse. Ko malo potožim Desi Muck pravi: »Marsovci so rešitev! Pa kje ste? Že celo življenje se vam nastavljam!«

BORUT BENEDEJČIČ

Borut Benedejčič s svojo družino živi na Krasu. V idiličnem kraškem okolju črpa navdih za ideje za oblikovanje vrtov. Kot oblikovalec, vrtnar in kreator bivalnega okolja je prejel povabilo na prestižno razstavo v Londonu, kjer je prejel zlato medaljo za najboljši vrt za Pepin kraški vrt.

Kako ste se sploh znašli v poklicu vrtnarja oziroma oblikovalca vrtov? Mogoče malček nenavadno, saj živite na Krasu in bi prej pričakovala, da se boste zanimali za vinogradništvo.

Točno tako. Leta 2001 sem diplomiral na Biotehniški fakulteti, smer hortikultura. Študiral sem agronomijo in predvsem me je zanimalo vingradništvo in vinarstvo. Potem, ko sem končal študij v Ljubljani, nisem dobil nobene službe in takrat smo se odločili, da se preselimo spet nazaj na Kras. Kasneje je sledilo iskanje službe in služb v tistem času v vinogradništvo ni bilo. Sem pa dobil priložnost v eni drevesnici na tržaškem Krasu in tam se je pričela moja kariera. Tam smo pričeli tudi urejati vrtove, predvsem v Trstu, Devinu, Sesljanu, v bistvu na tržaškem Krasu. In tam sem pričel pridobivati prve izkušnje. Bil sem prva generacija, ki smo študirali krajinsko vrtnarjenje na agronomiji, kar sem s pridom uporabljal.

Vam je študij dal veliko?

Da, izredno dober študij. Kolikor sem bil prej problematičen v srednji šoli, sem se potem prav zavzel za študij in z velikim veseljem sem hodil na predavanja. Ko sem osvojil ta prva znanja pri urejanju vrtov, me je stvar pričela vedno bolj zanimati. Odšel sem celo v Anglijo, kjer sem tri mesece delal za eno angleško podjetje. V Angliji ljudje dajo veliko na urejene vrtove in bilo mi je resnično v veselje se učiti ustvarjati krasne vrtove. Ko sem spoznal kulturo vrtnarjenja v Londonu, sem pričel obiskovati tudi razstave v Londonu, ki so poznane kot najbolj prestižne razstave. Šlo je za Royal Horticultural Society (RHS), to je kraljevo hortikulturno združenje, ki ima več kot pol milijona članov. Društvo ima kar 1200 redno zaposlenih. RHS prireja več razstav

po celi Angliji, v samem Londonu pa sta dve, ki sta najbolj obsežni in prestižni. Gre za največje razstave na celem svetu. Midva s Tanjo sva dvakrat obiskala razstavi in takrat sem si zaželel, da bi sodeloval na tej razstavi.

In kako prideš na to razstavo?

Težko. Za enega začetnika je to skoraj nemogoče, ljudje se trudijo pet, deset let, da pridejo do tja. Tudi petnajst. Že v začetku je eno leto prej potrebno predstaviti načrt. Potrebno je narisati tloris in predstaviti vse elemente. Prijav je izjemno veliko iz celega sveta in ni nujno, da si sprejet. Mi smo se prijavi leta 2008 in 2009 so nam sporočili, da na Chelsea nismo sprejeti in da nam ponujajo na drugi najbolj prestižni razstavi, na Hampton Court Flower Showu v Londonu. Leta 2009 smo postavili svoj vrt, ki smo ga poimenovali Pepin kraški vrt in smo dobili zlato medaljo za najboljši vrt v kategoriji. Porušili smo vso konkurenco. In to na razstavi, na katero pride pol milijona ljudi. In zelo pomembno je biti prisoten na vseh teh razstavah, saj se prikažejo vsi trendi.

Zakaj ste ga poimenovali Pepin kraški vrt?

Pepin zato, ker smo ga želeli personalizirati. Dodali smo eno namišljeno osebo, Pepo. Prikazali pa smo tipično kraško arhitekturo in samonikle tradicionalne rastline in Pepo, kako skrbi za kulturno dediščino in za ohranjanje rastlinskega dela na Krasu.

Kako to izgleda logistično? Postaviti kraški vrt sredi Londona najbrž ni mačji kašelj?

Mi smo v Anglijo pripeljali dva velika tovornjaka, vsega skupaj 46 ton materiala. Delali smo 10 dni, po 12 ur na dan, najprej nas je bilo pet, na koncu sva ostala sama s Tanjo. Morali smo postaviti oziroma kar zgraditi zid. Postavili smo vrt, pročelje kraške hiše in vodnjak. Seveda moraš na koncu vrt tudi pospraviti. Kasneje smo šli v London še dvakrat in osvojili srebro.

Kako pa je s stroški takšne razstave?

Vsi stroški so šli na nas, potrebno je plačati vsak dvig. Cel projekt je bil vreden 50 tisoč evrov. Midva s Tanjo sva poskrbela, da sva zbrala sponzorje in da smo na konci šli skozi z nulo. Pri tem so se zelo izkazale kraške občine. Vesel sem, da je projekt uspel. Celotni vrtovi, replike, so postavljeni v Dutovljah na Krasu in so na ogled. Vrt pa je sicer velik 4x5 metrov.

Kateri pa je bil potem drugi projekt?

Drugi projekt je bil Pepina zgodba, ki smo jo tudi predstavili v Londonu. Tudi ta vrt je postavljen v Dutovljah pri TIC-u. Najprej smo predstavili Pepin vrt in sicer v vasi, kultivirane kraške rastline in kraško arhitekturo znotraj vasi, tu pa je kraška krajina izven vasi, torej kraški suhi travnik in samonikle kraške rastline.

Kako pa na razstavi izbirajo najboljšega?

To je 10-članska ekipa botanikov, arhitektov, krajinskih arhitektov, biologov. Poteka pa takole, določeni vrtovi se postavijo samo za prve dni. Prvi dan je za VIP (za novinarje, kraljico), potem je en dan za člane in samo 4 dni je za vse ostale. In potem se po petih dneh vse skupaj podre. Zanimivo za Chelsea je, da je to v parku bolnišnice veteranov kraljeve vojske. RHS vzame v najem to površino v centru Londonu in plača 7 milijonov funtov za najem tega prostora za tri tedne. In tu so res najboljši dizajnerji iz celega sveta. Zraven nas je bil vrt od ene gospe iz Francije, ki je povabila kot visokega gosta Ringo Starr-ja od The Beatles. In je bil seveda tudi na

našem vrtu.

Kako bi primerjali način urejanja vrtov v Angliji in pri nas v Sloveniji?

Pri nas je s socializmom ta vrtna kultura bila v zatonu. Pod Avstro - Ogrsko so bili parki in vrtovi kar dobro urejeni in vzdrževani. Potem je bilo pa 50 let mirovanja oziroma nazadovanja in sedaj se počasi premika. V začetku 90-tih je to urejanje vrtov nekam zašlo, neka čudna smer, ko so si ljudje želeli javorjev, bonsajev in te ogromne oljke pred vrati. Zdaj pa ljudje že malo bolj strateško in kompleksno naročijo takšen vrt, da bo malo vzdrževanja in da bo trajnosten. Sedaj se dela malo bolj s pametjo. Trideset smo rabili, da smo pričeli spet zaganjati to kulturo.

Kdaj ste pričeli s svojim podjetjem?

Prvi s.p. sem odprl leta 2004. Kasneje sem bil šest let direktor Hortikulture Sežana in zdaj imam že sedmo leto podjetje ProPepa d.o.o. V podjetju vam svetujemo, načrtujemo in izvedemo vse aktivnosti na področju urejanja okolja, pri čemer sledimo vsem trendom urejanja vrtov. Pet zaposlenih z unikatnimi idejami poskrbi, da vrt ustreza pričakovanjem in da je trajnosten.

Katerih projektov se najraje lotevate?

V bistvu me najbolj zanima trajnostno vrtnarjenje, da mi stranka naroči tak vrt, ki bo res deloval na določenem klimatskem območju, da ga sam izrišem in realiziram. Naredim idejno zasnovo, po potrebi spreminjam in seveda se je potrebno uskaditi s številkami. Trenutno imamo v delu poleg urejanja vrta Pri Bobrih, še sedem

resnih projektov. Poleg tega pa imamo tudi nekaj vzdrževanja vrtov.

Kako se je pričela vaša zgodba pri urejanju vrta Pri bobrih?

Poklical me je Valter Krmar, ki je lastnik podjetja K«PAK d.o.o., ki je pred kratkim kupilo kompleks z željo, da ga obnovijo in uredijo vrt. Bil je takšen pozitiven klic, poklical me je, se predstavil in rekel: »Jaz bi naročil uredil enega območja, kjer bi ljudje prišli najprej v vrt in šele potem bi nekaj pojedli«. Te besede sem si zelo zapomnil, saj so zelo pozitivne. Veliko spremljam, vendar ne poznam nobene restavracije, kjer bi lahko pojedel eno slaščico, tako kot jo lahko poješ na Novi Zelandiji, kjer prideš v majhen park in je v bistvu restavracija. In je res lepo urejeno. V Sloveniji kaj takšnega še nisem videl.

Na kakšen način boste uredili vrt Pri bobrih?

Tloris je že narejen, prav tako vizualizacija. Kot rečeno, nam je Valter naročil, da naj naredimo tako, da bo človek najprej prišel v vrt in potem še nekaj pojedel. Meni se je to zdelo odlična ideja. Ko smo šli na teren in si to pogledali, smo ugotovili, da je območje dejansko zelo veliko. Naredili bomo splet povezovalnih poti in koticov. Območje bo razdeljeno na dva dela, eden bo bolj barski del, kjer si bo mogoče naročiti pijačo in kakšno sladico, drugi del pa bo restavracijski. Veliko bo vodnih motivov, kar bo ponazarjalo Rižano, še posebej izvir Rižane. Bistvo tega vrta bo, da boš v tem parku, da bo prostor miren in primeren za sprostitev ter oddih. V vrtu bodo tradicionalne samonikle rastline iz obale, vrt bo imel dišavnice, zdravilna zelišča. Pomemben je senzoričen del, ki ga doživiš, ko prideš na kosilo. Valter se zaveda, da je lepa ureditev vrta pomembna in vesel sem, da so se naše poti križale. Potrudili se bomo, da bo okolje resnično vrhunsko urejeno. Zasaditev bo izgledala moderno, veliko bo tudi trav in kultiviranih rastlin.

Valter Krmar o sodelovanju z Borutom:

»Gospoda Benedejčiča sem spoznal preko sredstev javnega obveščanja. Da dobiš tako prestižno nagrado moraš biti dober, zato je bila moja odločitev, da ga povabim k sodelovanju pri projektu Bobri nekako samoumevna. Bolj, ko se poglabljamo v projekt, bolj spoznavamo kako pomembno je sodelovanje z izvajalci, ki razumejo vsebino in poslanstvo tega projekta. Gospod Benedejčič se je, tako kot ostali, ki sodelujejo v projektu, takoj vživel v prostor in razumel kakšno vsebino mora vdihniti v zunanjo ureditev, da bo

dopolnjevala vsebino notranjosti. Kot sem že omenil, ne želimo klasičnega gostinskega objekta, ampak objekt, ki bo v prvi vrsti obeležil zelo pomemben dogodek v naši zgodovini, posebej pa Istre, in to je Rižanski zbor. Obiskovalcem želimo ponuditi doživetje. Doživetje, ki bo prevzeto z vsemi čutili. Želimo, da energijo, ki jo premore ta prostor, začutijo vsi in se v tem okolju sprostijo in uživajo v lepoti. Lepoti narave, ki jo skušamo nadgraditi z umetnostjo ustvarjanja, ki jo človek kot del narave nosi v sebi. Vsi si želimo videti in doživeti nekaj, kar nas osrečuje in zapolni. Nekaj, kar nam ostane v spominu in si želimo te trenutke podoživljati. Zato je izredno pomembno, da ustvarjalci tega prostora razumejo sporočilo, ki sloni na razumevanju, da so velika umetnost prične tam, kjer narave konča svojo ustvarjalnostjo. Borutove izkušnje in dosežki so me prepričali, da je prava oseba, ki bo sledila temu poslanstvu in s svojim ustvarjalnim delom okolico objekta obogatila na način, da bodo zapolnjena vsa čutila.

FAKULTETA ZA POMORSTVO IN PROMET

Fakulteta za pomorstvo in promet slavi 60. rojstni dan. Ob tej priložnosti so pripravili slavnostno akademijo, na kateri so se spomnili poti, ki so jo prehodili od leta 1960, ko je bila fakulteta zasnovana. So ena manjših članic Univerze v Ljubljani, ki je lansko leto praznovala 100. obletnico. Fakulteta ima vseslovenski in tudi širši evropski ter mednarodni značaj, tako na dodiplomskem izobraževanju univerzitetnih in visokošolskih strokovnih kadrov s področja pomorstva in prometa kot na podiplomskem izobraževanju magistr stroke in doktorjev znanosti.

Izr. prof. dr. Peter Vidmar je postal dekan Fakultete za pomorstvo in promet v lanskem letu. Ob tako pomembnem mejniku, se dekan in fakulteta zavedajo svojega velikega poslanstva za razvoj in krepitev Slovenije kot deklarirano pomorsko usmerjene države.

Kakšen je bil razvoj fakultete skozi vsa ta leta?

Letos praznujemo 60. obletnico. Na začetku to ni bila fakulteta, bila je Višja pomorska šola,

Ljubljani. V takšni obliki delujemo še danes. Glavna področja so pomorstvo, tehnologija prometa in transportna logistika.

Na katerem programu je največ študentov?

Zaenkrat še vedno na programu tehnologije prometa, na visokošolskem programu. Področje pomorstva ima neko specifičnost. Veliko več je študentov navtika, strojnikov pa je nekoliko manj. Zato smo dobili tudi idejo za nadgraditev strojnega programa. Z naslednjim študijskim letom bi dejansko začeli s prenovljenim programom tako strojništva kot navtika. Pomemben poudarek je, da z našim programom strojništva pokrijemo potrebe po strojnem kadru, ne samo za na ladje, ampak tudi za področje obale in celo Primorske, kajti drugega strojniškega programa v tej regiji na nivoju fakultete ni.

Kaj so prednosti fakultete? Zakaj naj se študentje vpišejo k vam?

Fakulteta deluje tako, da nudi kader gospodarstvu. Zato naj bi se tudi študentje vpisovali in to je tudi osnovni moto, da je na področju pomorstva in prometa nasploh, potreba po kadru velika. Po profesionalnem kadru, ki zna delati na področju transportne logistike. Na področju tehnologije prometa te potrebe so, saj se panoga eksponentno širi z uvajanjem novih tehnologij. To znanje je ena specifičnost in kot fakulteta imamo na tem področju najdaljšo tradicijo med visokoškolskimi zavodi, kar prepoznajo tudi podjetja, kjer se naši študentje zaposlujejo.

Programa na področju pomorstva, tako navtika kot strojništvo, imata pa svojo specifičnost. Gre za kader, ki je pretežno zaposljiv v tujini, kjer so ladjarji in ladje in kjer je ta kader potreben. V Sloveniji je ladjarjev ostalo manj oziroma so manjši. Ti, ki so, zaposlujejo naše kadre, ampak samo število ponudb je premajhno, da bi lahko zaposlili vse diplomante fakultete. Ne glede na to, je pomorstvo globalni poklic in tudi tisti, ki se zaposlijo v podjetju v Sloveniji, ne delajo v Sloveniji ampak gredo v svet. To je prvi vidik, vidik nabiranja izkušenj.

Zelo pomembno je pa tudi to, da je kader, ki doštudira navtiko ali strojništvo, zaposljiv tudi

na kopnem. Predvsem, če imajo nekaj izkušenj z delom na ladjah. Kdor se po karieri na morju odloči za delo na kopnem, nima velikih težav, kajti tak kader je iskan predvsem v službah, ki so podporne ali za neko transportno panogo ali za ladjarsko panogo, za kontrolo tovara, skratka za vse, kar se počne tudi na kopnem.

V kakšne projekte je vključena fakulteta? Tudi kakšne mednarodne?

Fakulteta je zelo vpeta v strokovno in raziskovalno dejavnost, tudi mednarodno.

Mednarodni projekti so danes precej odprti, z različnimi programi Evropske unije, kjer sodelujemo. Tu gre predvsem za sodelovanje, ne samo z drugimi državami ampak tudi z drugimi institucijami, raziskovalnimi in strokovnimi. Na to temo imamo vsaj pet evropskih projektov, potem so tu projekti nivoja izmenjave študentov in profesorjev.

Smo pa na področju pomorstva in prometa precej prepoznavni tudi doma in veliko sodelujemo s podjetji. Na tem mestu moram

omeniti Luko Koper, saj z njimi že 15 let aktivno sodelujemo na vseh strateških projektih razvoja pristanišča. Veliko sodelujemo tudi z Upravo za pomorstvo, kjer nudimo podporo za zagotovitev varnosti plovbe, varnosti pristanišča. Vključeni smo tudi v center za nadzor pomorskega prometa.

Zanimivo je, da smo precej vpeti v lokalne plovne poti, ki se trenutno urejajo skladno z zakonodajo - plovne poti po reki Ljubljanici in reki Dravi. Izdelujemo pa tudi pomorske študije. Raziskovalni del je seveda stvar dela posameznikov. Eno so raziskovalni projekti, ki so vezani na Agencijo RS za raziskave. Trenutno imamo aktiven raziskovalen projekt in raziskovalcev kotiramo kar dobro, smo precej angažirani in vpeti v celotno panogo.

Kakšne so vaše želje za prihodnost fakultete?

Plani so vedno večji od možnosti, kar je tudi edino prav. Prva skrb je vedno osnovna dejavnost, se pravi pedagoška. Da zagotovimo ustrezno

in zadostno število študentov na programih, da programi živijo. To seveda ni vedno odvisno samo od promocije, temveč tudi od panoge. Če panoge ni, se študentje za takšne poklice ne bodo odločali. V bistvu skušamo delovati čisto na generičen način, skušamo promovirati pomorstvo. Promet je precej bolj razumljiv širši javnosti in vsem bližji, pomorstvo pa se je v zadnjih letih precej zanemarilo in se ga je razumelo predvsem kot pristanišče in vse, kar se dogaja v sklopu tega. Seveda temu ni tako. Včasih smo, ko smo imeli za slovenske razmere še pomembnega ladjarja, Splošno plovbo, razumeli, da je takšen ladjar temelj pomorstva oziroma za pomorščake in vse tisto, kar temu sledi. Luka je dobro okno v svet, ampak skozi to okno je treba pluti z ladjami. Če nimaš svojih ladij, je malo težje odpluti v svet. Tu se trudimo, da bi znanje, ki o ladjarstvu in upravljanju z ladjami še vedno obstaja, ohranjali. Vendar se, če nimaš svojega ladjarja, to težko ohranja oziroma se počasi izgubi. Delamo na tem področju, da bi promovirali kako pomembno je ladjarstvo.

Naši programi so zelo strokovni, predvsem pomorski. To je program, ki je vsebinsko reguliran

s strani zahtev, ki jih daje mednarodna pomorska organizacija. Potrebno je izpolnjevati zahteve po znanju, ki jih postavlja nekdo od zunaj in takšne zahteve so zelo specifične. Zahtevajo praktično znanje in usposobljenost, ki jo je potrebno pridobiti na primerni opremi, ki je v pomorstvu izjemno draga. Trenutno je v teku projekt dograditve novega pomola pred našo čolnarno in postavitve opreme za reševanje, kar je velik projekt že iz finančnega vidika. Za naslednje leto načrtujemo, skupaj s srednjo pomorsko šolo, obnovo laboratorija oziroma delavnice za strojnike, kjer bi lahko začeli promovirati poklic strojnika z nečim, kar je možno pokazati. Da se vidi, kaj konkretno se dela. Kot edina dislocirana enota Univerze v Ljubljani, imamo nekatere potrebe po študentskih posteljah in po prostorih za gostujoče profesorje in tuje študente, ki so na izmenjavi. V pogovorih s piransko občino smo se dogovorili za prostor, ki trenutno ni v uporabi, v katerem bi uredili določeno število postelj za študente in gostujoče profesorje.

Fakulteta se mora še malo bolj uveljaviti v tem prostoru z vidika prepoznavnosti.

kjer se je izobraževalo na področju pomorstva in navtičnega strojništva, kar obstaja še danes. Se je pa v nekem vmesnem obdobju pojavila tudi potreba po študiju tehnologije prometa, s področja transporta. To je bilo dobrodošlo, saj je šola takrat pridobila pomembno število študentov, kar ji je dalo dober zagon. V letu 1995 pa je visoka šola postala fakulteta, ki je pridobila univerzitetni program, magistrski študij in kasneje tudi doktorski študij. S tem je postala popolnoma enakovredna članica Univerze v

GT
DESIGN
30 LET

DAMIR SKOMINA

Dobila sva se na Rudniku v Ljubljani, bil je na poti v Maribor. Gosto megleno septembrsko jutro. Res lepa dobrodošlica za Primorca, ki z družino živi v Kopru. Da sva se sploh srečala, je bila že posledica pogajanj. Nisem nedostopen pravi, a nočem odgovarjati na vedno ista vprašanja. Saj moja ne bodo taka, zatrdim. O nogometu vem to, da je Guardiola lep, no, in tudi trener katerega kluba je. Zato bi me zanimalo vse kaj drugega. Prav, pa pošljite vprašanja, potem pa bomo videli, reče.

In tako sva se srečala. Ugibala sem, s kakšnim avtomobilom se bo pripeljal. Ali Audi ali BMW. Pravi, da ne mara BMW-jev. Je oče dveh otrok, starih 12 in 14 let. Ko se je vpisal na turizem je ugotovil, da ga ne zanima. Zakaj je moral še kot otrok pustiti nogomet, preberite v nadaljevanju.

In ja, zagotovo veste, da je nogometni sodnik, pod okriljem UEFA. Sodil je tekme najboljših reprezentanc in najboljših klubov. Na Evropskih in Svetovnih nogometnih prvenstvih in olimpijskih igrah. Začetki njegovega sojenja segajo v leto 1992.

Je res, da prihodnje leto zaključujete kariero mednarodnega nogometnega sodnika?

Po letih, imel jih bom 45, bi moral, a mi moj status omogoča, da podaljšam.

Se lahko sami odločite?

Po dogovoru. A o tem še ne razmišljam. Živim za zdaj.

Ste Primorec. Od kje pa vaš priimek?

Veliko jih je na Goriškem, cela vas, celo ulica je Skominova, a tam nimamo nobenih korenin. Oče je sicer s Hrvaške.

Drži zgodba, da so vam odkrili srčno napako in zato niste smeli trenirati nogometa?

Drži. Pri petnajstih so mi prepovedali igrati

nogomet. To se je dogajalo v času, ko je nastajala naša država in zdravstvo je bilo, ne bom rekel, na nizkem nivoju, ampak, precej manj razvito. Odšel sem na ultrazvok v Sežano, potem še v Ljubljano. Pri enaindvajsetih so mi nato rekli, da nimam nobenih omejitev in da grem lahko tudi na olimpijske igre. In sem tudi šel.

Saj sicer nabrž ne bi mogli niti soditi?

Seveda ne. Če bi poslušal zdravnike, ... Ti so mi naročili, da ne smem dvigovati bremen, ki so težja od 5 kg. Dobesedno bi bil na pol invalid. Zdravnik je zavaroval najprej sebe, ni pa poskrbel za mladega človeka, ki je imel še vse pred seboj. Ko smo se pripravljali na svetovno nogometno prvenstvo, smo imeli v Katarju zelo podroben zdravniški pregled, bil sem popolnoma zdrav.

Pravijo, da vas je v orbito znanih izstrelila legenda, po kateri ste, kot stranski sodnik, sodili tekmo med Nemčijo in Italijo, v Avstriji (leta 2008), in "bili krivi" za to, da so izključili oba selektorja.

Ma, odvisno od zornega kota gledanja. Že pet let pred to tekmo sem sodil odločilne tekme v naši ligi za prvaka. Leto pred tem sem sodil finale Evropskega prvenstva do 21 let in bil istega leta na olimpijskih igrah. To je morda iz novinarskega kota odmevna novica, napol afera. Ta dva selektorja sta šla preko meja normalnega obnašanja in bi bila danes odstranjena z igrišča že bistveno prej.

Res? So zdaj kriteriji strožji?

Treba se je zavedati, da smo vsi, trenerji, nogometaši, selektorji in sodniki, javne osebnosti in moramo biti zgled mladim ljudem. Tovrstno obnašanje enostavno ni sprejemljivo. V UEFA imamo že zelo dolgo kampanjo in tudi na dresih imamo napisano RESPEKT (spoštovanje). In v omenjenem primeru spoštovanja ni bilo, ne med njima in ne do mene.

Kakšni so vaši spomini na karanteno? Situacija, ki je nismo vajeni, različno smo se obnašali, ... Kakšna je bila vaša izkušnja?

Meni je prišla zelo prav, saj sem bil na meji izgorelosti. Po daljšem času norega tempa je bila karantena obliž na vse rane in zdaj se počutim zelo dobro. Meni osebno je prinesla veliko dobrega, končno sem se lahko posvetil samemu

sebi. Če pa pogledam širšo sliko, veliko ljudi je zbolelo, umrlo, tako kot umirajo zaradi drugih bolezni, a se svet ne sme vrteti samo okoli korona virusa. Zelo zaskrbljujoč je gospodarski del. Da bi ljudje preživeli, morajo hoditi v službe, veliko jih je ostalo brez virov za preživetje. Vsekakor je treba biti previden a nič več od tega. Življenje gre naprej in temu se moramo prilagoditi, živeti moramo, ne životariti.

Vsi smo v času karantene pogrešali socialne stike.

Jaz prav nič.

Ste samotar?

Ne. Potreboval sem čas zase, da se posvetim sebi, da se najdem. Kar pa ne pomeni, da sicer kar skačem po ljudeh.

Pa oni po vas?

Ne, teh težav nimam.

Iz začetka epidemije je znan odgovor španske znanstvenice, ki je na vprašanje, kako dolgo bomo čakali na zdravilo odgovorila, da od znanstvenikov lahko pričakujemo več takrat, ko jih bomo plačali kot nogometaše.

Ne vem za to. Plačan si, kolikor veljaš. Tak je trg, neizprosno. Znanstveniki bodo imeli verjetno sedaj bistveno višjo ceno. Še posebej tisti, ki bodo našli cepivo, bodo temu primerno nagradjeni. Nogomet je šport in tudi velik biznis. Karte, dresi in ves direndaj okoli, se kupuje zaradi mladih, izjemno nadarjenih garačev, ki so svoje potenciale spravili na maksimum. Govorimo o špici, ti fantje so dobesedno šli preko sebe in se

približali 100-odstotkom svojih zmožnosti. Saj oni ne tekajo in prosijo za denar, njim so take pogodbe ponujene, ker so tega vredni.

V tem spektaklu se vrti perverzno veliko denarja. Zadnjič sva s prijateljem ugotavljala koliko tisoč evrov je vredna vsaka pretečena minuta na stadionu.

Ampak ta pogled je zelo izkrivljen.

Zakaj?

Če gledamo skozi prizmo denarja, je ta minuta izjemno bogata. Nihče pa se ne vpraša, kaj vse je moral, in še vedno počne ta fant, ki teka po igrišču. Na Instagramu in na televiziji se pojavljajo samo njihove hiše, avtomobili, itd. Ni pa krvavih treningov, stanja na meji bruhanja ali pa bruhanja, ko si šel preko sebe. Govorim tudi o sebi, ko enostavno ne moreš več, moraš pa še naprej. Tekme so pravzaprav najlažje, priprave na tekme so tiste, pri katerih trpiš, se odrekaš, ne ješ, ne piješ, ne popivaš. Ko se drugi zabavajo, spiš, čez dan ne greš s prijatelji na kavo, ker takrat počivaš. Toliko je odrekanja, da na koncu, ... vsak ima možnost, da si izbere kaj si želi. Pa nočem biti odvetnik igralcev. Velikokrat preberem, da je snemanje tega in tega filma stalo 500 milijonov. Prosim? A je bilo potrebno razbiti toliko avtomobilov? Se ne da tega prirediti z računalniki? Ja ok, to je kultura, a izhajam iz športa in bom vedno advokat športa. Šport na tem, vrhunskem nivoju, nima veze z zdravjem, ti fantje so tako zgarani, tekme si sledijo vsake tri dni, show must go on, ti moraš iti preko sebe, preko bolečin, predvsem pa moraš biti pozoren na svoj način življenja, saj so to tvoja najboljša leta. Res je, vrhunski nogometaši zaslužijo ogromno. Če pa pogledaš na slovenski nivo, razen dveh najboljših klubov, gredo naši fantje finančno iz meseca v mesec, pa se prav tako mučijo na treningih. 99,9999% njih živi samo iz meseca v mesec, mi pa vidimo le tisto promilo najbogatejših.

Kako je pa z dopingom? Ivo Čarman, olimpijski reprezentant v teku na smučeh, ki je v Sarajevu na olimpijskih igrah nosil našo zastavo, pravi, da doping v športu je, vprašanje je samo, če in kdaj ga odkrijejo. Odvisno od denarja. No, če pogledate Tour de France, ali je fizično mogoče prenašati take napore kot jih 21 dni prenašajo kolesarji, brez vsega?

Človeško telo je zelo prilagodljivo. Kolesarstva ne poznam, a se mi zdi, da je to mnenje

o dopingu stereotipno. Lahko govorim o nogometu. Po vsaki tekmi sta izbrana dva igralca, ki morata na doping kontrolno, na najvišjem nivoju so kontrolirani vsi. V UEFA je narejenih več sto testov letno in negativen test je zelo redek. Nogomet je, kar se tega tiče specifičen, vprašanje je koliko ti lahko doping sploh pomaga. Načeloma sem proti doping, tisti pa, ki si želi ogroziti zdravje za ceno, ... Žal sem prebral, da bi 90-odstotkov tistih, ki so bili vprašani, ali bi vzeli doping zato, da bi dobili olimpijsko medaljo, odgovorilo da ja. Ljudje so neumni, nevedni, se ne zavedajo, da je življenje enkratno in da je slava na koncu. Kar pogrešam v športu je osebna rast, da bi ljudje vlagali tudi v svoj osebni razvoj. Slava in materialne stvari so vse minljive. Veliko vrhunskim športnikom je slava breme in bi takoj zamenjali z nekom, ki se lahko mirno sprehaja po ulicah, pa ga nihče ne pozna in mu nihče ne teži. **Tudi vi ste slavni, v Sloveniji nimamo veliko nogometnih sodnikov, kot ste vi. Gre slava tudi vam na živce?**

Ne, nimam težav. Slovenija je majhna, spet pa ne premajhna, dejansko sem samo nogometni sodnik. Kdaj pa kdaj te kdo prepozna, predvsem otroci. Tako mi je v redu, ne bi si želel kaj več. **Drži, da je honorar za sojenje tekme pet tisoč evrov?**

Drži.

Glede na to, koliko denarja se vrti v nogometu, se mi to ne zdi prav veliko.

Tudi meni ne. Glede na odgovornost. Vedeti pa morate, da je takih tekem osem, devet v moji sezoni.

Če bi prišel k vam otrok in bi vas vprašal kateri šport mu priporočate, kaj bi mu rekli?

Ne morem favorizirati nobenega, predvsem bi vprašal najprej otroka kaj si želi in to naj si izbere. Naj preizkusi več stvari in izbere tistega, kjer se najde. Važno je, kaj si želijo otroci in ne, kaj si starši želijo za svoje otroke, katere frustracije vse želijo reševati preko otrokovega športa.

Vaši otroci?

Mlajši sin je na košarki, čeprav si je najprej izbral nogomet, tako kot starejši brat. A je hitro videl, da to ni šport zanj. Starejši se v nogometu še lovi in včasih bi raje videl, da bi se umaknil, ampak o tem se mora odločiti sam. V športu moraš uživati. In zdaj smo že toliko osveščeni, da vemo, da mora fizična vadba prispevati h kvaliteti življenja. Kot starši pa moramo paziti na to, da tega ni preveč.

Kako bi marsovcem razložili kaj je to nogomet? Kakšna igra je to?

Nogomet je najprej strast in potem čar tega, da porineš žogo v vrata, ki na videz izgledajo ogromna (2,44 x 7,32 metra), a je sila težko doseči gol. In tudi igrišče je veliko. Enostavno je način življenja, ljudje, predvsem moški, ob njem pozabijo na svoje probleme.

Najbrž poznate izjavo, da je nogomet igra, kjer se 22 tipov podi za eno žogo, na koncu pa zmagajo Nemci?

To je bila izjava Angleža Linekerja. V času, ko jo je izrekel, je bila res aktualna. Zdaj ne več, v Evropi je deset reprezentanc, ki se borijo za ta naslov. **Če bi se morali odločati med Beckenbauerjem in Croyffom, za koga bi se odločili?**

Težko rečem, saj se takrat, ko sta onadva igrala, nisem še niti rodil. **Diplomirala sem pravo, a si nisem nikoli želela biti sodnica, ker se mi zdi to preveč odgovorno, presoditi o nečem. Od sodnikov vedno pričakujemo, da so nevtralni, objektivni. Je to sploh mogoče?**

Dejansko jaz to živim, a ni samo to. Sojenje je upravljanje, menedžiranje. Presoje so najbolj pomembne, a pomembno je tudi vodenje. Top sodnik bo bolje prodal svojo napako kot slabši sodnik pravilno odločitev. Če pa je napaka ključna in zato zmaga ena ekipa, druga pa izgubi, ga ni sodnika, ki bo to rešil. Naloga sodnika je, da zagotovi vsem enake možnosti, ekipi A in B. V pripravi na tekmo jih analiziraš, in te ne zanima kdo je ekipa A ali B. Moja zadnja tekma je bila Bayern : Barcelona, ampak v resnici je bila to

tekma ekipe A proti ekipi B. Beli proti vijoličasto modrim. S tem nimam težav in tako tudi mora biti. Če pa govorim o pravu, bi imel najbrž najmanj problemov, ko bi presojal o materialnem, večje pa, ko bi presojal o ljudeh, o življenju, o odnosih, o otrocih. Tega si res ne bi želel. **Najbrž pogledate tekme, ki ste jih sodili. Se vam je kdaj zgodilo, da ste ugotovili, da je bila kakšna vaša odločitev napačna?**

Seveda sem, velikokrat. To začutiš takoj. K sreči imamo zdaj zadnji dve sezoni VAR – videosodnika, čeprav tudi ta sistem ni popoln, saj je zelo omejen s protokolom, ker ne moreš vsega pregledati. Na koncu dneva je napaka sestavni del športa in življenja, brezgrešnih ni in treba je narediti vse, da se to ne zgodi. Moraš pa znati živeti s tem, z napakami. Na velikih, težkih tekmah, finalih, si težko predstavljaš, da ti odločaš, da je prvak ta ekipa, ona druga pa ne. K sreči je bilo pri vseh mojih finalih na koncu vse ok. Lahko se ti pa zgodi, da se vseh tvojih 30 let sojenja zlije v eno napako. Pri nogometaših je vseeno lažje, ker je napaka sprejeta kot nekaj normalnega.

Pri sodnikih pa ne?

Ne. Edini podoben igralec je vratar, ki lahko reši tri smrtne priložnosti, ko pa naredi eno napako, si ga zapomnijo za vedno. Pri napadalcu je ravno

obratno, tri strele zgreši, enega da in je heroj. **Ali kdaj pred tekmo slabo spite?**

Ne. Ker tekma nisem jaz. In stres še kar dobro prenašam in obvladam. Predvsem pa se moraš iz izkušenj naučiti, kaj nate najboljše deluje. To je na zavedni ravni, na nezavedni pa opaziš, da greš recimo večkrat na stranišče.

Ste imeli v procesu vzgoje in dozorevanja za sodnika kakšno pomoč? Recimo psihiatra.

Ne, sem samouk. V zadnjem obdobju, v obdobju izgorelosti, sem obiskal psihoanalitika, ker sem želel vedeti predvsem to, kaj delam narobe sam s seboj, zase. Hvaležen sem mu, ker sem potem znal opaziti stvari, se jih zavedati in odpraviti in zrasti.

Načeloma velja, da sodniki pazijo na dobre igralce.

Ne samo na dobre, na vse. Mora nas vodit načelo, da zaščitimo igro in igralce. Igralci se morajo na igrišču počutiti varno. Tu ne smemo delati razlik, da recimo dobremu igralcu ne smejo zlomit noge, slabemu pa lahko. Načela morajo biti za vse enaka.

Sodniki pravzaprav na tekmi garate. Ves čas, tudi fizično. Za igralce se ve koliko pretečejo, koliko pa vi?

Zelo podobno kot igralci. Razlika med nami je v tem, da imajo oni med sabo fizičen stik, se prerivajo, odvzamejo žogo, zavzamejo prostor, res morajo uporabiti vse svoje moči, da izbijajo žogo nasprotnikom, da ne pride do zadetka. Mi tega ne počnemo. Seveda pa so fantje tudi 15 ali več let mlajši od nas. Ravno zato je zgornja meja za sodnike 45 let, izjemoma se za top sodnike lahko podaljša za leto ali dve.

Več ne?

Ne, s tem se absolutno strinjam. FIFA je sicer to omejitve odpravila. Na Nizozemskem in v Angliji so to mejo izpodbijali, rekoč, da človek, ki opravi teste, lahko sodi še naprej. Toda, prihajajo vedno mlajši in treba jim je odstopit prostor.

Ko gledam sodnike potem, ko dosodijo neko odločitev in pridrvijo vsi nad njih, imam včasih občutek, da ste tudi fizično ogroženi?

Pa ne vedno, odvisno tudi od tega, kdo je sodnik. Jaz se nikoli ne počutim ogroženega. Delati moraš tako, da do takšnih situacij sploh ne pride. Meja, ki jo postaviš na začetku, mora veljati do konca. Moraš se znati postaviti zase, jasno povedati, da ti nihče ne bo skakal po glavi in z odločnim glasom, pa ne nujno kričanjem, lahko tudi z zelo nizkim tonom ali govorico telesa, ki zna biti včasih najbolj učinkovita, postaviti meje.

Vaše pregrehe - kave ne pijete?

Jo, največ tri na dan, ampak prej kaj pojem. **Kadite?**

Ne. **Nikoli niste?**

Ko sem bil mlajši, sem. Na kakšni proslavi, a nadzorovano. Ne prepustim se razvadam, to obvladujem zelo dobro.

Se kdaj napijete?

Ja, saj smo krvavi pod kožo. Ampak trenutku primerno, tudi piti je treba znati. Kot mladostnik sem kdaj zelo pretiraval, potem pa sem se naučil, kako ne smeš. V zadnjih letih so na športni ravni visoke zahteve, pa tudi čedalje starejši sem. Sam se na igrišču staram, fantje pa so vedno novi in mlajši. Leta 2010, pri 34, sem sodil fantom, ki so imeli 22. Zdaj jih imam jaz 44, oni pa ne 34, so še vedno tam okoli 20 ali manj. Zato moram živeti športno in se primerno prehranjevati.

Kaj to pomeni?

Z leti smo bolj intolerančni, težje prebavljamo hrano. Leta nazaj sem naredil intolerančni test, ugotovil, kaj je dobro za moje telo, in tega se držim. Ne sicer 100-odstotno, ker ne želim biti suženj ničesar. Po zdravi pameti in včasih tudi s prekrški. **Na kaj pomislite, ko ste lačni? Na kruh?**

Kruh jem, a ga žena peče doma. Ne jem bele moke, včasih se prekršim. Pojem pico in v tistem trenutku uživam, naslednje tri ure pa ne. Neprijeten občutek v želodcu.

Meso?

Ja. Se pa trudim, da če jem beljakovine, zraven pojem tudi zelenjavo in jih ne mešam z ogljikovimi hidrati. Ne jem mesa, krompirja in kruha naenkrat, recimo.

Kuhate?

Ja, za otroke, a znajo veliko tudi že sami.

Ste strog oče?

Bil sem še strožji, zdaj pa, ko otroci že razumejo stvari, poskušam biti manj strog. Nikoli nisem bil permisiven starš. Sem zagovornik sodobne stare vzgoje. Mi smo bili vzgojeni tako, da nas nikoli niso nič vprašali, vse je bilo določeno. Moje otroke poskušam poslušati in potem, ko vidim, da je za njih nekaj varno, tudi dovolim. Veliko svobode imajo, a jo omejujem, da je ni preveč.

Zadnja knjiga, ki ste jo prebrali?

Ogromno jih je bilo, predvsem s področja osebne rasti. Od Bishopa, do Sharpe. V obdobju, ko sem se slabše počutil, sem se odločil, da moram nekaj storiti sam s sabo in sem veliko bral. Če nam fizično kaj manjka, potem si hitro pomagamo, če pa se psihično slabo počutimo, smo takoj stigmatizirani. Kaj pa je s tem, se mu je zmešalo? Hvaležen sem psihoanalitiku. Nekajkrat sva se videla in hitro sem uvidel, kaj je

z menoj. Seveda ne gre preko noči, delaš na sebi, garaš. Trudim se živeti zase, ogromno stvari me zanima, poskušam biti kar se da širok. Kar si želim v prihodnje je, pustiti znanjem svoje znanje, jim olajšati njihov vzpon do perfekcionizma, a ne za ceno slabega počutja.

Boste šli v pedagoško smer?

Možno. Zanima me tudi javno nastopanje, iz prakse imam veliko za povedati in znam tudi zanimivo in dobro govoriti. Od samih odločitev, kako se odločati in jih kvalitetno sprejemati, tudi ko si pod pritiskom. Želim si pomagati ljudem, s katerimi sodelujem, da postanejo boljši.

Je zdaj lažje soditi, ko ni občinstva?

Ne, zame je občinstvo plus, ker je tekma potem dogodek.

Prepričana sem, da so vam ponujali priložnosti kje drugje, vi pa ste ostali na obali, v Sloveniji. Zakaj?

Dobil sem zelo dobra materialno ponudbo, a so prevladale druge stvari. Vsa ta leta sem bil odgovoren, nekaj sem si ustvaril in nisem si predstavljal, da nekam odidem, brez družine, samo zaradi veliko denarja, ki ga lahko zaslužim. Želim si neko nadgradnjo, ki pa je v tem paketu ni bilo. Tu so bili tudi otroci, do 10. leta jim lahko daš kar imaš.

In kam bi lahko šli?

Daleč.

RIBE, KAČE IN KUŠČARJI BODO DELEŽNI NOVEGA DOMA

Akvarij bo dobil novo podobo, projekt vreden 1,5 milijonov evrov, sta financirala Občina Trst in t.i. Sklad za Trst. V akvariju živi tudi izjemen modri jastog.

in skrbnik popeljal v prvo nadstropje, kjer stoji bogat vivarij, ki gostuje več vrst kač, kuščarjev in dvoživk. Med našim obiskom so se kače ravno levile, zaradi česar so bili terariji polni kačjih levov, oziroma odmrlih kož. »Kljub gradbenim delom plazilci živijo mirno, se levijo in pariyo,« je povedal čuvaj in nas popeljal do terarija, v katerem so gekoni komaj izlegli jajca, v velikosti frnikole. Obisk smo sklenili s kraljem kač iz omenjenega terarija, Clementinom, štiri metre dolgim in 40 kilogramov težkim rumenim pitonom.

Roza škarpena in gensko spremenjeni jastog

Ne le terarij, tudi akvarij v pritličju skriva kar nekaj čudes. Čuvaj, ponosen na svoje varovance, nas je najprej popeljal do akvarija, iz katerega sta štrleli dolgi tipalki: »To je izredno redek primer modrega jastoga,« je povedal in dodal, da je rak zaradi spremembe v genih ohranil modro barvo in ni postal rjav, kakor bi se to po navadi zgodilo. V bližnjem bazenčku pa se je fotografu ponosno naveljavala velika rdeča bodika (po domače škarpena), ki je v tržaškem akvariju zbledela, zaradi česar ni več živo rdeča, temveč roza: »To je najbolj ponosna riba pri nas. Ves dan stoji pri miru in čaka, da jo bo kdo ujel v objektiv. Akvarij v glavnem gosti ribe, značilne za naš zaliv. Žal je situacija v morju dokaj slaba, saj ribiči velikokrat majhnih rib ne vrnejo v morje,« se je z nekoliko jeznim glasom izpovedal čuvaj in dodal, da v akvariju zdravijo in negujejo vsako žival, ki jo nabavijo. Tržaški akvarij tako ni zapor za živali, temveč kraj, v katerem se dobro počutijo in kjer se lahko nastavijo fotografskemu aparatu radovednih obiskovalcev.

(map)
Primorski dnevnik

Jastogi, šparsi in plazilci, ki živijo v tržaškem akvariju, bodo kmalu dobili nov dom. V teku so namreč obnovitvena dela v vrednosti 1,5 milijona evrov, ki sta jih financirala Občina Trst in komisariat deželne vlade, t.i. Sklad za Trst. Nov akvarij, ki vse od leta 1933 domuje v stavbi ob morju, ki jo ščiti spomeniško varstvo, bo vrata odprl v začetku prihodnjega leta, cilj občine pa je vanj pripeljati vsaj 100.000 obiskovalcev.

Bogatejši bo za bazen s prostornino 80 kubičnih metrov, ki bo nadomestil že dotrajani bazen, kjer so nekoč domovali pingvini, med njimi tudi legendarni Marco. Poleg tega bodo uredili tudi nov

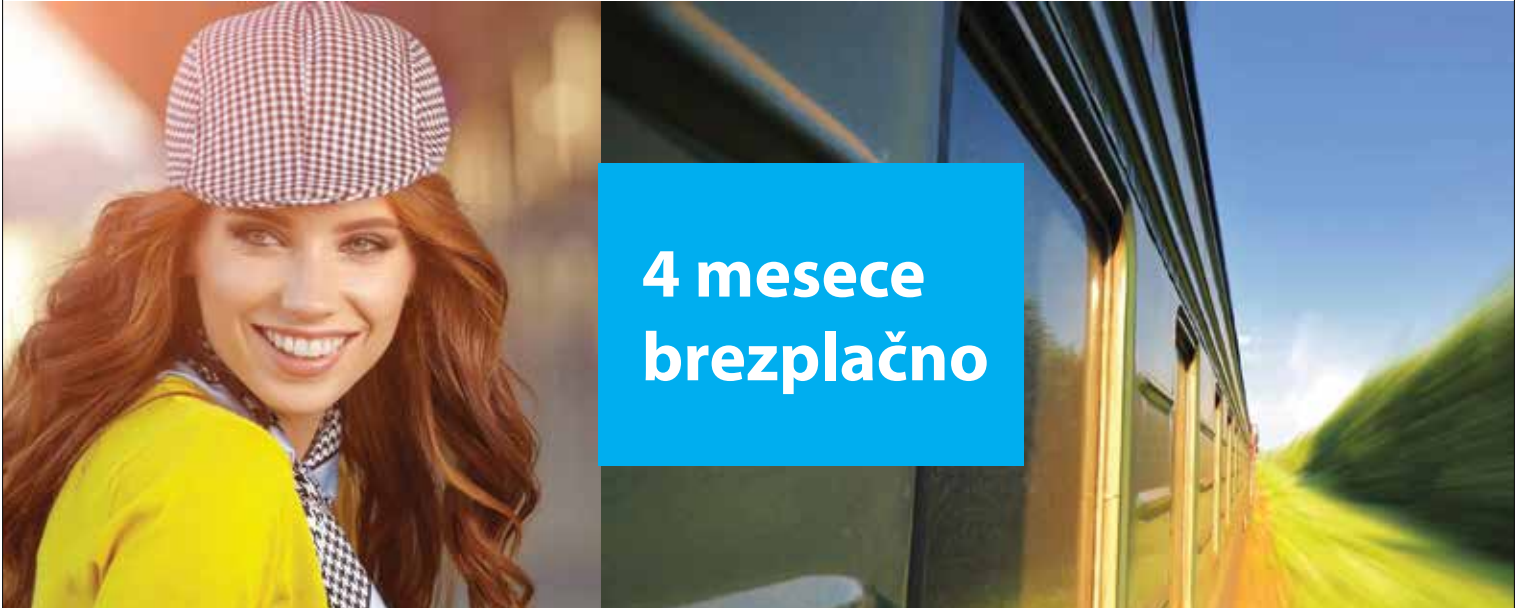
pod in streho ter prenovili električni, vodovodni in zračni sistem za napajanje, prezračevanje in osvetljavo akvarijev. Nad vsakim akvarijem bodo namestili interaktivno tablo, ki jo bodo zaposleni lahko upravljali na daljavo in obiskovalcem ponujali sveže informacije o njegovih prebivalcih. Dela, ki so jih zaupali podjetjema Innocente & Stipanovich d.o.o. ter Balsamini impianti d.o.o., vodi inženir in arhitekt Aulo Guagnini.

Kače se levijo, gekoni valijo jajca

Po predstavitvi projekta in tiskovni konferenci, na kateri so spregovorili župan Roberto Dipiazza, odbornica za javna dela Elisa Lodi in odbornik za kulturo Giorgio Rossi, nas je prijazen čuvaj

Z vlakom v službo

4 mesece
brezplačno

Z letno vozovnico se 4 mesece vozite brezplačno.

Slovenske železnice

GREMZVLAKOM

www.slo-zeleznice.si

O KOZAH, MAČKAH, OVCAH IN KOKOŠIH

Ste se kdaj vprašali, kaj se zgodi z neželenimi muckami, ki se skoraj neopazno potepajo okoli naših hiš, parkov in trgovin? Kdo poskrbi za male kepice in njihove mame? V slovenski Istri imajo vsaj nekatere to srečo, da jih kakšne dobre roke oziroma največkrat kar same prostovoljke, odnesejo v zavetišče društva Mačja preja. Mačja preja deluje v slovenski Istri od leta 2013 in na leto sprejme krepko preko 100 potepuških muc. Te nikogaršnje kosmatinke k petim prostovoljkam, ki skoraj ves prosti čas posvečajo oskrbi živali, skoraj nikoli ne pridejo zdrave. Ogromno jih je podhranjenih, poškodovanih, polnih zajedavcev in prestrašenih. Okoliščine, iz katerih prihajajo ta prisrčna bitja, so včasih tako grozne, da o tem raje ne pišem.

A v Kopru, kjer se nahaja zavetišče, ne skrbijo le za mačke. Nekateri varovanci namreč spadajo bolj na kmetijo kot pa med zapuščene živali. Najmanj sramežljiva je skupina koz, ki živi na posestvu, kjer se nahaja zavetišče. Ko smo vstopili v ogrado, so bile takoj pri nas in iskale pozornost ter približke. Zelo radi imajo papir, ki pa je za njihovo zdravje škodljiv. Pri kozah je vidno odlično delo prostovoljk, saj so tako mačke kot koze rešene iz slabih pogojev, a jim je trud, ki so ga vanje vložili v Mačji preji, vseeno vrnil zaupanje v ljudi.

Ko sem božal koze in mi je ena od njih na vsak način želela vzeti uro, se nam je na varno razdaljo približala skupina ovc. Ovce že po naravi niso zaupljive živali, a so se vseeno precej približale, da bi videle, kaj se dogaja in če bodo morda koze pustile kak približek tudi zanje.

Ker se je že večerilo, smo se s prostovoljkami odpravili do hleva, kamor zaradi varnosti čez noč zaprejo skupino kokoši. Kot vse ostale živali v zavetišču, so tudi one rešenčki.

Med njimi najdemo ranjene, odslužene nesnice in še kaj bi se našlo. Lili, ena od njih, je prišla v zavetišče s hudimi nevrološkimi težavami, zaradi katerih ni ne jedla ne hodila.

Marsikdo bi nad njo obupal, a jo je vztrajna prostovoljka vzela k sebi v majhno stanovanje v centru Kopra in jo z ogromno potrpežljivosti v pol leta skoraj popolnoma pozdravila. Lili je

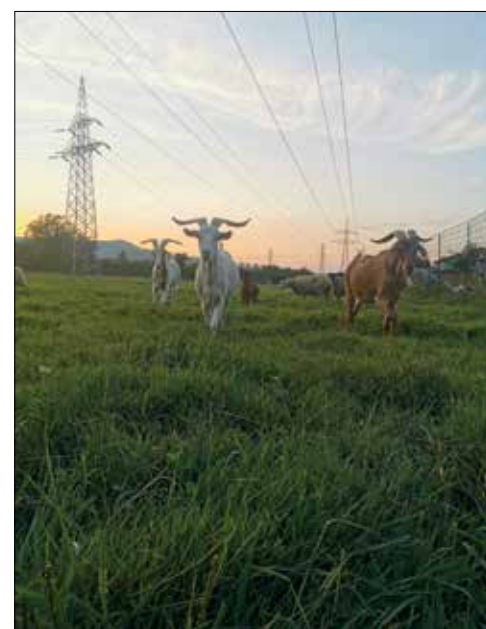
sicer ostala slepa, a ko se pogumno sprehaja med kozami in ovci, ne bi nikoli opazili, da je z njo karkoli narobe.

Ker skrb za toliko živali ni brezplačna, me je zanimalo, na kakšen način se društvo preživlja.

Ogromno denarja prispevajo prostovoljke same, nekaj pro bono dela opravijo prijazni veterinarji, nekaj sredstev pa se zbere z donacijami. Donacije dobijo v obliki hrane, ki jo zbirajo v zabojnikih, postavljenih v različnih primorskih trgovinah. Zatorej, ko obiščete te trgovine, kupite konzervo ali paket kvalitetne hrane ali peska za muce in to pustite v temu namenjeni košari. Društvu lahko pomagate tudi preko licitacij, ki jih objavljajo na družbenem omrežju in jim ob takšni priložnosti kaj kupite ali pa podarite predmet za licitacijo. Nikoli se ne branijo niti pomoči pridnih rok. Delo sicer ni lahko in ni čisto, a je ob hvaležnih pogledih varovank in varovancev Mačje preje vredno vsake minute.

Prostovoljni prispevki:
Društvo Mačja Preja
Vanganelška 2 6000 Koper
TRR SI 56 1010 0005 1987 921
Intesa Sanpaolo Bank d.d.
ali
PayPal : info@macja-preja.si

ČE STE VI VESELI, SMO TUDI MI VESELI.

Le kje so tiste pristne domače jedi? Le kje so še kuhinje polne veselih ljudi?

tu, srečen kot še nikoli.« Tako sva pričela najin pogovor, povsem spontano, kot da bi se poznala že nekaj časa. Matjaž Zakrajšek mi je v trenutku odprl vrata v svoj svet.

»Po poklicu sem kuhar, na Dolenjskem sem zaključil gostinsko šolo in se kmalu za tem preselil na Obalo in pričel z delom v strunjski Krki. Nato sem pet krasnih let preživel v Italiji v Bolzanu. Se vrnil nazaj in pričel z delom v Gostilni Beli Križ. Takrat še pod vodstvom bivšega lastnika, po dobrih štirih letih mi je ponudil odkup in tako je postala moja.«

Ponudba je božanska, polna domačih jedi, ki jih s srcem pripravlja Matjaž. Za sveže, slastne sladice pa dnevno skrbi njegova boljša polovica Maja.

»Ljudje se radi vračajo. Ogromno je domačinov, ki nam izkazujejo zvestobo in zato še z večjim veseljem prirejam koncerte s hišnim ansamblom. Malo gostiln ima domačo hrano na Obali. Malo se jih toliko trudi za dobro hrano in zabavo. Malo jih čez vikend kuha vampe, peče jagenjčka in odojka.«

Vsi se zavedamo, da je gostinstvo naporno, sploh tisti, ki smo že kdaj delali v njem ali še delamo. Tudi sama sem več let delala kot natakara in takrat dojela, da je delo z ljudmi najlepše, a hkrati tudi najtežje. Kaj pa vas še drži v tem poslu?

»Rad sem med ljudmi. Delo v pisarni ni zame, bi me zamorilo in iz mene ne bi bilo nič. Gostilno Beli Križ vodim že skoraj 20 let in še vedno se je nisem naveličal. Še vedno rad zjutraj vstanem, se zapeljem do lokalnih kmetov, mesarjev, ribičev, kupim, kar potrebujem in se odpravim v kuhinjo. Tam je moj tempelj. Tam ustvarjam skupaj s Katico, Stello in mojo Majo. Za šankom pa blestijo vsa ostala dekleta: Katja, Ana, Bojana in Suzana. Smo kot ena družina. Brez njih ne bi bilo nas.«

Za pravo vzdušje velikokrat poskrbi hišni

ansambel. »Radi prirejamo dogodke. Moja Maja poskrbi za vse. Okrasi, pripravi, pomaga, skače iz kuhinje v šank in nazaj. Res je zlata in brez nje ne vem, kako bi vse to zmogel. Naši glasbeniki, ki sestavljajo hišni ansambel, pa so **Igor Černetič, Robi De Reggi** in **Ivo Volmajer**. Veste, vse je nastalo kot hec, kot nora ideja. Eden je prinesel harmoniko, drugi kitaro in začele so se zabave.«

Ni čudno, da je Matjažovo parkirišče vedno polno. »Dober glas se širi v deveto vas. K nam prihajajo gostje iz vse Slovenije pa tudi tujine. Sploh poleti je veliko Avstrijcev, Nemcev,

Italijanov. Veliko je rednih strank, ki se vračajo zaradi kombinacije dobre domače hrane in pozitivne energije. V tem je čar.«

Spominov je zagotovo ogromno, ampak če vas prosim za enega, ki se vam je res utrnil, bi to bil? »Ja, najboljši je bil definitivno takoj po karanteni, ko smo organizirali dogodek, povabili hišni band, domačine in jih počastili s hrano. Tisti res najlepši dogodek pa še prihaja. Zgodil se bo čez tri leta, ko bom odplačal svoj kredit.«

Res uživate v svojem delu? »Ja, in to vsak dan!

Klara Beltram

Rad pa se tudi razvjam. Rad jem jagenjčka, vampe in golaž z divjačino. Rad popijem kozarec dobrega rdečega vina, poleti pivo in gin tonik. Rad imam vso glasbo, še najraje pa stari dobri rock. Rad imam ljudi, ki me obkrožajo, in gostilno polno slik svoje tašče. Res smo ustvarili pravo družinsko vzdušje.«

Plani za prihodnost? »Razmišljam o kakšnih sobah za goste v zgornjem nadstropju. Še prej pa upamo na dogodke. Ne vidim ure, da se konča ves ta kaos s Covidom-19, da se vrnemo na stara pota in uživamo. Res smo dobrovoljni

ljudje, ki radi jemo in dobro pijemo. Verjetno smo ena redkih gostiln v Portorožu, ki se toliko trudi. In to mi je v velik ponos. Ko vem, da od nas odhajajo zadovoljne stranke, lahko tudi sam zvečer zadovoljen zaspim. Je kot začaran krog. Če ste vi veseli, smo tudi mi veseli.«

Kako le ne bi? Ob taki dobri domači hrani, krasni postrežbi veselih ljudi in polni gostilni zadovoljnih strank. To je kombinacija za pravi uspeh. Uspeh, ki bo trajal še leta in leta. Matjaž, Maja, hvala!

OBALA PLUS - NAPOVEDUJEMO DRUGI POGOVORNI VEČER

22. oktobra zvečer, ob 20h, bo v kavarni Central hotelov Lifeclass v Portorožu drugi pogovorni večer.

Ne vem, če nas na Obali kaj bolj razburja, kot so predlagani posegi v prostor. In ni predloga, ki ne bi dvignil ogromno prahu in prepira. Pogost rezultat takšnega stanja je, da se na koncu nič ne spremeni. Naš tokratni gost nam bo seveda z lahkoto povedal, kako se lahko stvari spreminjajo hitro, pametno in na veselje občanov. To je ljubljanski urbanist Janez Koželj. Zanimiv večer nam bodo pomagali ustvariti originalni (mlajši) obalni urbanisti in arhitekti z idejami, ki pa pogosto ostanejo zaklenjene v predalih njihovih delovnih miz.

Se vidimo 22. oktobra, ob 20h.

OBALA^{plus}

časopis in portal
s pogledom na morje

Oglasi v **OBALAp^{plus}**
e: marketing@obalaplus.si
t: 040 600 700

Slovenske železnice

Banka

KOLEKTOR

OLIUM
ZGODBA ZLATEGA DREVEŠA

NOVASOL
An Awaze Company

LIFECLASS
HOTELS & SPA
PORTOROŽ · SLOVENIJA

radio capris

PREVERJAMO URBANE MITE

V posteljo siti in zadovoljni.

Manca Hribovšek

Sanje vsake ženske (in tudi moškega, priznajte si) so, da bi lahko jedli kolikor bi želeli, karkoli bi želeli in kadarkoli bi vam zakrutil želodec. Žal pa se, če uporabimo staro slovensko modrost, brez muje še čevelj ne obuje. Tako da se moramo, poleg zdravega prehranjevanja, še potiti v fitnessih, na vodenih vadbah, stadionih, plačevati osebne trenerje ... In ja, vem, da boste rekli, da je poletje mimo in se pa zdaj res ne rabite s tem ukvarjati, ampak vsak pameten trener vam bo povedal, da se poletno mišičasto telo gradi pozimi. Za vse »manjone« pa imam v nadaljevanju dobro novico.

Stara pravila so zapovedovala, da boste shujšali samo v primeru, če boste jedli veliko zelenjave, sadja (ampak ne zvečer!), popili veliko tekočine in ... če ne boste jedli po določeni uri (največkrat se omenja po 19.00 ali celo 18.00). Marsikje lahko preberete nasvete, da se poskusite zamotiti z branjem knjige, gledanjem televizije ali da pojdite preprosto spat. Velikokrat se vprašam, kdo

sploh piše takšne nasvete in če je pisec poskusil kdaj zaspati lačen. Ker meni ne uspe. No, pa pogledjmo, ali je ta mit sploh resničen in kaj zapovedujejo zadnje študije.

Mit, da po osemnajsti uri ne smete jesti, če želite oblikovati fit, zdravo postavo, je najbolj zgrešena izjava, brez vsake podlage. Sodoben življenjski slog je popolnoma drugačen. Če bi se držali tega, da zadnjič v dnevu jemo ob 18.00, pomeni, da bi morali zaspati že ob 21.00, kar pa, razen nekaj izjem, ne uspe skoraj da nobenemu, ker so nekateri v službah do poznih večernih ali celo jutranjih ur in za opravljanje svojega dela seveda potrebujejo energijo. Naj potolažim vse vas, ki ne morete zaspati s popolnoma praznim želodcem. Vse več znanstvenikov, med njimi tudi raziskovalci Univerze v Oregonu, prihaja do ugotovitev, da ni pomembno, kdaj v dnevu jemo, ampak kaj jemo in koliko kalorij vnesemo v telo.

Kljub temu pa sedaj to ne pomeni, da se vsak

večer lahko prenaledamo s pico, čipsom, sladkimi in mastnimi jedmi, ker bo naše telo potrebovalo veliko energije, da vse to predela in prebavi. Zato se še vedno držimo priporočil zdrave prehrane in tudi zvečer raje posegajmo po zdravih prigrizkih (več beljakovin in vlaknin), kot je navaden jogurt, lahko tudi solata in sadje (kajti tudi ta mit, da se ogljikovih hidratov, ki jih vsebujejo tudi sadje in zelenjava, zvečer ne sme uživati, so znanstveniki ovrgli – seveda pa v zmernih količinah). Da se zvečer izognemo želji po preveliki količini hrane, pa poskusimo naše telo navaditi na nek ritem, torej začnimo dan z zajtrkom, posegajmo po zdravi, nepredelani hrani in poskušajmo imeti čez dan več manjših obrokov (jedli naj bi na vsake 3 ure). Na nov način prehranjevanja se morate samo navaditi. Pazite tudi, da čez dan ne zaužijete premalo kalorij. Koliko kalorij morate zaužiti, pa je odvisno od vaše aktivnosti, življenjskega sloga, službe ... Aja, pa ne pozabite na tekočino: vsaj dva litra vode ali nesladkanega čaja na dan!

Rok Dekorti

GOLAŽ S KRUHOVIMI CMOKI

bomo uporabili seitana. Čebulo rahlo popražimo, nato dodamo seitan, česen in malo moke. Ko česen zadiši, vse skupaj prelijemo z zelenjavno jušno osnovo. Prilijemo še paradižnikovo mezgo, začínimo s soljo, poprom, lovorjevim listom, brinovimi jagodami, sladko papriko in malo naribane limonine lupine. Na zmernem ognju kuhamo vsaj dve uri. Ko se kuhanje približuje h koncu, dodamo nekaj rdečega vina, najraje refoška, zraven pa še malo svežega timijana.

Kot prilogo pripravimo kruhove cmoke. Najprej narežemo čebulo, ki jo počasi prepražimo, dodamo česen in pustimo, da se vse skupaj ohladi. Kruh, najboljši je star, narežemo na kocke. Če nimamo starega kruha, narežemo svežega in ga posušimo v pečici. V skledo stresemo kruh, dodamo ohlajeno čebulo in česen, koruzni škrob, sojino mleko in dve žlici rastlinske kisle smetane ali rastlinskega jogurta ter na drobno nasekljanega peteršilja. Vse skupaj z rokami dobro premešamo in oblikujemo v okrogle cmoke. Kuhamo jih v rahlo osoljenem kropu približno pet minut.

Postrežemo v globokem krožniku, ki ga napolnimo z golažem in vanj dodamo vsaj dva kruhova cmoka. Okrasimo z vejico timijana.

Golaž je odličen oziroma še boljši naslednji dan, kot sem se lahko tudi sam prepričal, saj mi ga je Lajla prijazno dostavila v pokušino.

Za lažjo predstavo:

SEITAN

- 200g glutenske moke,
- 30g čičerikine moke,
- 150ml zelenjavne jušne osnove,
- dve žlici sojine omake,
- čajna žlica česna v prahu,
- sol in
- poper.

GOLAŽ

- Čebula,
- seitan,
- česen,
- zelenjavna juha,
- paradižnikova mezga,
- lovorjev list,
- sladka paprika v prahu,
- brinove jagode,
- limonina lupinica,
- svež timijan,
- refošk,
- sol in
- poper.

KRUHOVI CMOKI

- 250g suhega kruha,
- žlica koruznega škroba,
- 1dl sojinega mleka,
- dve žlici rastlinskega jogurta ali kisle smetane in
- dve žlici peteršilja.

Za zaključek naj povem, da za pripravo tovrstnih jedi ni potrebno biti vegan ali vegetarijanec. V današnjem času, ko stremimo k zdravi prehrani, je uporaba sestavin rastlinskega izvora pogosto zelo zdrava in tudi ugodnejša izbira. Z zmanjšanjem porabe mesa pa pripomoremo še k znižanju izpusta toplogrednih plinov in poskrbimo, da bo nekaj planeta ostalo še za naše zanamce.

Klara Beltram

POKUKAJMO V KUHINJO ZNANIH OBRAZOV

Emilija Pavlič

In končno je prišla na vrsto čudovita gospa, ki jo vsi zelo dobro poznamo. Kuharica z velikim srcem, čisto dušo in neverjetno voljo do življenja. Obožuje svet, naravo, ljudi, še posebej pa otroke in hrano. In prav zato jim je namenila ne le eno ampak kar dve knjigi. Vsa Slovenija jo pozna, ni je osebe, ki je kdaj ni srečala, ki ji kdaj ni namenila iskrenega nasmeha in dobrosrčnega nasveta. Obožuje staro, domačo kuhinjo, kjer ni cvrtja, pretiranega sladkorja in instant hrane.

Ona je **Emilija Pavlič!**

Rojena v Brezju pod Nanosom, kjer so doma dobre jedi, je kmalu našla svoj smisel življenja in se podala na kuharsko pot. Kuhala je v Postojnski jami, v hotelu Žusterna in zadnjih 25 let v vrtcu Semedela v Kopru, kjer smo jo imeli moč spoznati. Rada govori, kuha, je, piše in svetuje. Kar hitro se je zavedala, da v sebi nosi velik potencial in polno znanja. Znanja, ki ga želi deliti. V roke je vzela pisalo in napisala kar dve knjigi: "Za otroke kuhajmo zdravo: za majhne in velike" in "Mamica, nauči me kuhati". Za tem pa je izdala še manjšo knjižico z naslovom "Mini kuharska knjižica: Tipične istrske jedi".

Nešteto mamic je že naučila kuhati in še nešteto jih bo. Z veseljem vam bo pomagala in svetovala. Rada širi svoje znanje in pristne domače zdrave jedi. Kje jo lahko najdemo? Vsako

soboto dopoldne na koprski tržnici.

Sedaj pa je napočil čas, da si nadenemo predpasnik, zavijamo rokave in se podamo v kuharski svet Emilije Pavlič. In tokrat nam ni razkrila le enega recepta, temveč kar dva. Dragi bralci, uživajte!

FIŽOLOVE POLPETE

Sestavine za 5 oseb:

- 1 kg svežega fižola za luščit (ali prbl. ½ kg fižolovih zrn),
- 5 drobnih čebul,
- 5 žlic sveže naribanega parmezana,
- 5 koščkov domačega kruha,
- 3 jajca,
- peteršilj,
- sol, maslo, oljčno olje, sir.

Priprava:

Fižol oluščimo in kuhamo v osoljeni vodi do mehkega. Čebulo pocvremo. Ko zadiši, dodamo vroča zrna, premešamo in potlačimo z ročno tlačilko ali z vilicami (ne z mikserjem). Dodamo sir, z vodo namočeno in ožeto kruhovo sredico, nasekljan peteršilj, jajca in zamešamo v gosto maso. Pokrijemo in damo v hladilnik, da se masa malo zgosti. V ogreto ponev damo olje, košček masla in kepice fižolove mase. Lahko jih oblikujemo s kleščami za sladoleđ ali z žličko. Počasi jih popečemo na obeh straneh, odmaknemo, dodamo malo vroče fižolove vode, prevremo, posujemo s sirom in pokrijemo. Zraven ponudimo paradižnikovo omako "šalšo", pražen ali pire krompir in poljubno zelenjavo.

Nasvet: Pozimi naredimo polpete iz suhega, namočenega in kuhanega fižola, masi obvezno dodamo še dva rumenjaka. Dobro je vedeti: vroče mleko – dober pire. Če pa želimo sočen in rahel pražen krompir, mu na koncu dodamo malo vroče goveje juhe ali vročo vodo in premešamo.

POLENTA PO DOMAČE:

Sestavine za 5 oseb:

- Košček masla,
- približno 3 litre vode,
- 5 žlic oljčnega olja,
- ½ kg koruznega zdroba,
- sol.

Priprava:

Kozico ali kotliček najprej namažemo z maslom ali kvalitetnim oljem (da se na koncu skorja zapeče in jo lažje odstranimo) in vanjo nalijemo vročo vodo ter solimo. Dodamo presejan koruzni zdrob

in z gosto penovko ali majhnim cedilom takoj pobereemo temne pleve, ki pri nekaterih zdrobih plavajo po vrhu. Previdno razmešamo s stepalno šibo, da dobimo ne preveč gosto koruzno zmes. Pokrijemo s pokrovom z luknjico in pustimo, da se polenta sama kuha, brez mešanja, približno 40 do 50 minut. Če se nam zgodi, da je polenta že na začetku pregosta, jo odmaknemo, dodamo še malo vroče vode, premešamo in kuhamo dalje. Kuhano ponudimo ali jo preložimo v (z maslom) namazano stekleno posodo in še vročo zapremo. Ko se ohladi, jo postavimo v hladilnik, kjer lahko počaka dan ali dva. Lahko jo jemo z golažem, brodetom, s pečenim sardelicami ali sardoni, jo dodamo k fritalji, z mlekom, jemo jo lahko z žitno mlečno kavo ali jo namažemo z marmelado. Polenta po domače odlično nadomešča kruh. Nasvet: Suho dno posode namažemo z maslom, tudi ko kuhamo mlečno proseno kašo, mlečni riž, koruzni ali pšenični mlečni močnik "griz". Dobro je vedeti: Instant polente in druge podobne hrane ne smemo pogrevati ali shranjevati. Po domače pomeni, da je polenta skuhan iz živila (zdrob) in ne iz industrijsko že predpripravljenega izdelka (instant). Če kuhamo polento na štedilniku na drva, jo je potrebno tu in tam premešati. Če jo pa kuhamo na plinu, damo na gorilnik varčno ploščo, da se kuha enakomerno.

EVROPSKO PRVENSTVO RAZREDA OPTIMIST

Jadralni klub Pirat Portorož je bil ustanovljen po drugi svetovni vojni, kot sekcija Ljudske tehnike in je najstarejši klub na slovenski obali. Z leti se je klub osamosvojil, njihov predsednik je lansko leto postal nekdanji vrhunski jadratec in olimpijec Mitja Margon. Jadralni klub Pirat bo naslednje leto praznoval častitljivih 70 let in prav vsak član kluba je na to izjemno ponosen.

članov pa je okrog 130. Številka je seveda večja, ko prištejemo še podporne člane. Margon je ob tem poudaril: »Veliko članov je vpetih v organizacijo regat, v šole jadrnanja in druge dogodke, kjer sodelujejo kot prostovoljci. Večje število članov pomeni tudi boljšo kadrovske zasedbo.«

Eden izmed ciljev kluba je organizacija regat, ki je bila letos zaradi koronavirusa zelo okrnjena. »Letos smo ostali brez glavnega dogodka, velikonočne regate. Smo pa sredi leta kandidirali in tudi dobili kandidacijo za evropsko prvenstvo razreda optimist, ki ga je Estonija odpovedala.« Tekmovanje bi moralo biti junija v Estoniji, a so ga zaradi pandemije odpovedali. Mednarodno združenje je razpisalo nov razpis in tako so dobili kandidacijo. Evropsko prvenstvo je pomemben dogodek za Jadralni klub Pirat in za Portorož, saj bo to eden večjih dogodkov na Obali. Trenutno je prijavljenih 290 tekmovalcev. Gre za otroke med 12. in 15. letom, ki prihajajo iz 35 držav. »Dogodek bo izpeljan v skladu z vsemi omejitvami in priporočili NIJZ. Pomembno je, da ne bomo imeli družabnih dogodkov, ki so sicer zelo pomemben del regate. Sicer pa imamo srečo, da jadrnanje ni šport, ki bi imel gledalce,

»Lani, ko sem prevzel mesto predsednika, smo si skupaj z ekipo v izvršnem odboru zadali nalogo, da si želimo nadgraditi delo, ki je bilo narejeno v preteklosti, s tem, da bi se še bolj odprli. Da bi postali klub, ki je še bolj odprt za rekreativno jadrnanje. Veliko energije porabljam za to, da bi privabili nove člane in jim omogočili jadrnanje z malimi jadrnicami, da bi iz jadrnanja naredili šport, ki je dosegljiv vsem,« je jasen predsednik Jadralnega kluba Pirat, Mitja Margon. Pravi, da želijo ta šport približati vsakomur, ki ga zanima. »Menim, da je pomembno, da je jadrnanje dosegljivo vsakomur, ki si to želi. Trenutno imamo infrastrukturo, ki to omogoča, tudi način dela smo prilagodili temu, da razbijemo mit o jadrnanju, kot športu, ki je dostopen le izbranim.«

Ob tem je poudaril, da je izjemno ponosen na to, da so letošnje poletje izpeljali začetno in nadaljevalno šolo jadrnanja, katere se je udeležilo skoraj 100 otrok. »Želimo si, da bi jih čim več ostalo v pogonu in bi nadaljevali z jadrnanjem. Ob tem je potrebno povedati, da si želimo privabiti tudi nekoliko starejše otroke, ne samo najmlajše,« je še dejal. Povečanje članstva je eden izmed ciljev jadralnega kluba. V letošnjem letu se jim je pridružilo več kot 50 novih članov, vseh

če pa so že, jih ni veliko,« je pojasnil predsednik kluba.

Pove, da bo slovenska reprezentanca nastopila v dvojni kvoti, kar pomeni, da bo jadrlo 20 slovenskih jadralcev. Tekmovanje se bo odvijalo od 15. do 25. oktobra 2020. »Priprave že intenzivno potekajo. Vključenih bo vsaj 50 ali 60 prostovoljcev, ki bodo v desetih dneh na razne načine prispevali k izpeljavi dogodka. Organizacije takšnih dogodkov ponavadi potekajo leto dni ali še več, ker se takšna prvenstva razdelijo dve leti, preden se dejansko izvedejo. Mi tega časa ne bomo imeli, imeli smo zgolj štiri mesece. Že vnaprej se zahvaljujem za trud in požrtvovalnost vsem tistim, ki so vključeni v to ekipo,« je še dejal.

V klubu so sicer v mesecu septembru izpeljali Piranjo, kjer je 90 tekmovalcev tekmovalo na jadrlnih deskah in na SUP-ih. Prvi vikend oktobra organizirajo Portorož cup, regato za dvosede, kjer pričakujejo okoli 40 posadk. Sledi tradicionalna Halloween regata in takoj za tem evropsko prvenstvo.

V času evropskega prvenstva bo središče dogajanja okrog Bernardina. Vsi tekmovalci bodo tam tudi spali. Celotno področje bodo zavzela bela jadra. Ob tem je Margon povedal, da si želijo več lokalne vključenosti, da bi bila

občina podpornica teh dogodkov. »Naš klub s svojimi dogodki ustvari vsaj 8000 nočitev letno, kar je nezanemarljiv podatek in zato velikokrat opozarjamo in si želimo, da bi se lokalna skupnost še bolj zavedala tega in bi se že sama odzvala kot partner oziroma podpornik naših dogodkov. Po eni strani so vsi takšni dogodki vpeti v razne turistične strategije in plane občine, ni pa neke lokalne vključenosti.«

Posebej je izpostavil še njihovi članici, **Tino Mrak** in **Veroniko Macarol**, ki sta najboljši slovenski jadralki ta hip. Letos sta bili izjemno dobro pripravljene na olimpijske igre, ki so žal odpadle in so prestavljene na naslednje leto. »Nedvomno so s tem pozročili nekaj težav vsem športnikom, ampak Tina in Veronika še naprej pridno trenirata in se pripravljata. Veroniki in Tini stojimo jima ob strani, omogočamo kvalitetne treninge in ju podpiramo,« je zaključil Margon.

KAKŠNI SO NAČRTI Z IZOLSKO MARINO?

Po desetletju, odkar je zaključil nakup koprške marine in po tem, ko je postal lastnik nekaj nepremičnin v Kopru in Portorožu, se je Ante Guberac, koprski poslovnež in večinski lastnik Grafista, odločil še za nakup marine v Izoli. Kakšne načrte ima z njo v prihodnosti?

Ob vprašanju, zakaj se je spustil v projekt nakupa Marine Izola, nam Guberac hitro pojasni, da je to nekako logična poteza, saj je pred desetimi leti že uspešno zaključil nakup Marine Koper. Sedaj, po kar nekaj letih stagniranja, predvsem zaradi stečaja Primorja, končuje enega večjih projektov v Sloveniji, objekt Solis. Naj spomnimo, da je s propadom Primorja obstal tudi delno zgrajen objekt, ki je kar nekaj let kazil celotno podobo Kopra. Z veliko vloženega truda in finančnega vložka se je dokončanja lotil Grafist, ki objekt opisuje kot enega najlepših na Obali. V osrčju objekta raste 4+ zvezdični hotel, ki bo po svoje povezoval koprski in izolski turizem, ter močno pripomogel k razvoju športnega turizma. Ob tem poudari, da

bo s končanjem objekta Solis Koper, pa tudi Izola, končno dobil nujno potreben hotel višjega nivoja in tako razbremenil Portorož, ki je do sedaj edini sprejemal premožnejše goste. Guberac se racionalno loteva tistih projektov, v katerih vidi potencial. Želi jim izboljšati namenskost, izgled, in s tem celotno podobo Kopra. "Vse, kar kupimo, dograjujemo, in iz teh objektov tudi nekaj naredimo. Želimo, da z njimi tudi mesto nekaj pridobi," pojasni Guberac.

Po njegovem mnenju Marina Koper posluje odlično, edini problem, ki ga vidi, je, da je zelo omejena na število privezov, in nima možnosti razširitve. Položaj je idealen, saj je to prva marina na Jadranu in ima vso potrebno infrastrukturo za dvig, popravila ter ponovni spust v vodo. V Marini Izola možnosti razširitve so, in tukaj vidi drugačen potencial. Cilja na to, da bi se z združitvijo izolske in koprške marine lastniki plovil izognili nepotrebnim stroškom in logističnim težavam, na katere bi zagotovo naleteli med cestnim transportom. V sklopu Marine Izola želi urediti tudi okolico, predvsem suhe priveze, ki so po njegovem mnenju nujno potrebni, in pa pozidave turističnih apartmajev, saj meni, da bi si lastniki plovil želeli imeti tudi nepremičnine in svoj prosti čas preživeti tudi na kopnem. Predvsem se zanima za zemljišča nekdanje tovarne Argo, ki je v neposredni bližini marine. V tovarni želi izolska

občina urediti ribiški muzej, Guberac pa del zemljišča potrebuje ravno za razvoj nočitvenih in gostinskih obratov ter ostale ponudbe za goste marine. Trdi, da je prostora na območju bivše tovarne Argo dovolj za vse. Prepričan je, da bo z izolsko občino našel skupni jezik, ter da bodo, ko bo nakup Marine Izola zaključen, sestavili konkretne načrte, naredili revizijo in se skupaj lotili uresničitve teh načrtov.

Del njegovega dolgoročnega načrta je tudi nakup Marine Portorož in vse skupaj združiti v neko smiselno celoto, vendar je to v tem trenutku nemogoče. Marina Portorož ima za sabo že več razpisov prodaje, po njegovem so bili razlogi za neprodajo predvsem finančni. Guberac meni, da imajo svoje načrte in pomanjkanje

interesa, kar je tudi razlog za to, da se marina ne proda. Interes zagotovo je, vendar se zaveda, da ima pred sabo ogromno drugih projektov, ki jih prav tako želi končati. Kot že omenjeno, med drugim končuje projekt Solis, čaka gradbena dovoljenja za vrstne hiše na Markovcu ter za

izgradnjo garažne hiše Capris. Projektov mu ne manjka, vseeno pa pozorno spremlja dogajanje v Marini Portorož.

Obrnili smo se tudi na Marino Portorož, ki pa nam ni ponudila konkretnih odgovorov. Pravijo,

da so s poslovanjem glede na trenutno situacijo zelo zadovoljni. Želijo si, da bo poslovanje čimprej teklo nemoteno dalje, in da bodo svojim gostom še naprej ponujali raznovrstno ponudbo, od gostinskih in nastanitvenih storitev ter privezov.

Vabljeni!

PONEDELJEK - PETEK
8:00 - 21:00
SOBOTA
8:00 - 21:00
NEDELJA
9:00 - 15:00

RESTAVRACIJA INTERSPAR KOPER

SPAR SLOVENIJA d.o.o., Ljubljana, Letališka cesta 26

YULIJA ROSCHINA

Ko je bila stara osem let, se je njena mama, rojena Moskovčanka, v Rusiji zaljubila v Hrvata in tako sta lepega dne zamenjali življenje v večmilijonski Moskvi za življenje v majhni Maliji. Zanj je bil to kar travmatičen dogodek, saj je zapustila očeta in se kot deklica čez noč preselila v državo, katere jezika ni razumela. Prvo poletje je preživela brez prijateljev in se učila slovenskega jezika. Iz tistega obdobja se spominja, da so jo prvi dan osnovne šole vsi gledali kot znamenitost, verjetno z namenom, da bi ugotovili ali ruska dekleta izgledajo enako kot Slovenke.

Sama pravi, da je kasneje odraščala kot tipično obalno dekle. Zdelo se ji je najbolj naravno, da se vpiše na študij turizma, a je kmalu ugotovila, da jo to ne veseli. V drugem poskusu je naredila sprejemne izpite na AGRFT, smer gledališka režija. Tako se je, na nek način, vsaj za zdaj njeno življenje zaokrožilo. Po nekaj letih življenja v Ljubljani in dela na predstavah za različna slovenska gledališča, sedaj ponovno živi na Obali in dela v gledališču, kjer je pred leti delala kot gledališka hostesa, šepetalka ter rekviziterka.

»Sama nisem prav vedela, kaj sploh pomeni biti režiser. Večina študentov, ki se želi vpisati na igralstvo ve, kaj pomeni biti igralec. Jaz pa sploh nisem vedela, kaj pomeni biti gledališki režiser. Mislim, da je nekaj v meni govorilo, da je to moj poklic, čeprav nisem imela prave predstave, kaj to je.« Sama pravi, da ji je precej pomagalo, ko ji je nekdo namignil, da ima v enem izmed profesorjev v izpitni komisiji velikega zaveznika. Namignili so ji, da je bila prvič premalo samozavestna. »Ugotovila sem, da ta problem lahko popravim, saj sem samozavestna in znam to tudi pokazati.« Na čas študija ima mešane spomine. Kot režiserka je ugotovila, da se, za razliko od študentov igre, od režiserjev pričakuje večjo odgovornost. »Kar naenkrat sem se počutila, da sem odgovorna za vse. Šele po končani akademiji sem ugotovila, da temu ni tako. Določene stvari so naloga igralcev.« Na Ljubljano ima lepe spomine. Ves čas je preživela v gledališčih. »Mednarodni program Uršule Cetinski v Cankarjevem domu je bil takrat fenomenalen. Spremljala sem seveda predvsem Jerneja Lorencija, ki je bil moj predmet zanimanja in neke vrste vzornik. Tomaž Pandur pa je imel po mojem mnenju vedno premalo srca v svojih predstavah.«

Nekaj časa je imela občutek, da nikamor ne spada. Pred smrtjo očeta, ki je ostal v Rusiji, je na nek način živila z mislijo, da obstaja možnost, vrnitve v Rusijo. Ljubljano ni imela za svoj dom, gostovanja ter selitve po Sloveniji so bile lepa izkušnja. »Šele sedaj, ko sem se ponovno preselila na Obalo, imam občutek, da sem našla svoj dom in da bom tukaj lahko spustila svoje korenine. Ugotovila sem, da ne morem živeti daleč od morja. V tem okolju si želim ustvariti družino.«

»Sedaj se končno neke počutim doma in želim si nekaj ustvariti ter vrniti v lokalno okolje, v katerem živim. Čutim, da sem živela in delala v različnih okoljih, veliko potovala, sedaj pa se

želim ustaviti in neke pognati korenine. Minula leta so bila čas raziskovanja same sebe, sedaj sem se vrnila domov. Želim nekaj delati, pa četudi v manjši lokalni skupnosti. Seveda pa želim ustvarjati predstave, ki bi jih lahko postavili na katerikoli svetovni gledališki oder.«

O predstavi, ki jo pripravlja te dni (premiera bo 2.10.) govori zelo težko. »Ojoj. V vsaki predstavi želim pripovedovati o arhetipskih, čustvenih, vizualnih slikah, ki so nam vsem skupne. Moj princip dela je, da delujem zares iz same sebe, iz svojih čustev. Zanima me predvsem intimni svet posameznika. Z vsako tematiko se želim ukvarjati na intimen način. Naslov dela je Bernarda Alba, napisal ga je Lorca. Sama se ne ukvarjam toliko z

njo kot nosilko sistema, pač pa kot s prenašalko nekih informacij. V originalu je zapisana kot zelo avtoritarna oseba. Mene to ni zanimalo. Mislim, da živimo v času, ko ni pomembno, kdo in na kateri način nam zapove, da moramo imeti masko na obrazu. Mene zanima, ali se bom jaz odločila, da bom nosila masko ali ne. Skratka, če želimo pripovedovati o patriarhalnem sistemu, se moramo ukvarjati s posledicami sistema na posameznika. Zato v predstavi govorimo več o njenih petih hčerah, ki so v tekstu Lorce opisane zelo skopo. Zanima me, kakšno odgovornost nosimo me, ženske, bodoče matere, znotraj današnjega sistema. Mislim, da je izjemno pomembno, da se ženske zavedamo same sebe

in da se spoznamo. Če nas patriarhalni sistem izniči, je pomembno, da ženske spoznamo, da če se same ne bomo postavile zase, se tudi nihče drug ne bo postavil za nas.« Tokrat se večino

časa v predstavi zares ukvarja z ženskami, saj so prav one (razen oblikovalca luči in zvoka) nosilke predstave.

Če živimo v nemoči, je prepričana, da lahko vsi

to moč ponovno najdemo. Je pa moč v nežnosti. In če je ne kažemo, pomeni, da smo nemočni. Po njenem je moč tudi v mehki, odpuščanju in sočutju.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

ŠE JE ČAS, DA DOBRO VNOVČITE VAŠO NEPREMIČNINO

Korona kriza je, tako kot vse ostale posle, ustavila tudi nepremičninski trg. Med »lockdownom« smo se vsi upravičeno spraševali, kaj nas čaka in nihče ni mogel predvideti, kaj se bo zgodilo z nepremičninskim trgom. Med krizo se je ugibalo, ali bodo cene nepremičnin padle, ali bo na trgu več nepremičnin, ali je boljše počakati s prodajo, ali smo že zamudili najbolj ugoden trenutek, ... Sedaj, nekaj mesecev po začetni krizi, je stanje že precej jasno. Nepremičninski trg je izjemno živahen, veliko ljudi išče nepremičnine. V mesecu maju si resnično niti v sanjah ne bi upali predstavljati, da se bo povpraševanje po nepremičninah povečalo in da bodo cene ostale precej stabilne in visoke. V naši nepremičninski družbi se trudimo, da bi, kar se da hitro in po vaših željah prodali vašo nepremičnino. Ob tem vam seveda svetujemo tako pri ceni kot pri ostalih stvareh, vezanih na prodajo vaše nepremičnine.

Pri tem želimo izpostaviti tudi prednosti za kupce nepremičnin. Glede na to, da na slovenski obali ni novih gradenj in da je ponudba precej omejena, se je s korona krizo povečala ponudba takšnih nepremičnin, ki jih ponavadi na trgu ni. Torej smo se znašli v času, kjer pridobijo tako prodajalci kot kupci. Prodajalci predvsem zaradi lažje prodaje, saj še vedno velja, da povpraševanje presega ponudbo. Vsaj na slovenski obali je tako. Kupci pa zaradi tega, ker lahko pridejo do ekskluzivnih nepremičnin, mogoče ravno takšnih, kot so si jih vedno želeli.

Kakršne koli napovedi o upadu cen nepremičnin bi bile neutemeljene in le posledica ugibanj. Po našem mnenju je sedaj pravi čas za prodajo vaše nepremičnine, saj so cene stabilne, povpraševanje pa veliko. Menimo, da v kolikor razmišljate o prodaji, nikar ne odlašate. Če potrebujete nasvet naše nepremičninske družbe vam bomo z veseljem svetovali pri prodaji ali nakupu vaše nepremičnine.

Branko Lončar

Obala nepremičnine d.o.o.
Obala 16,
6320 Portorož
Tel 05 674 10 30
Mob 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si

**Načrtujete prodajo svoje nepremičnine?
HITRO, STROKOVNO IN ZANESLJIVO.**

Obala
nepremičnine

Obala 16, 6320 Portorož
T: 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si
www.obala-nepremicnine.si

Vabimo vas na fotografsko razstavo z naslovom NAŠ MODRI PLANET, TUDI TVOJ

Otvoritev bo v **soboto, 3.10. 2020 ob 11 h v galeriji Plac Izolanov v Izoli**
Ustvarjalca avtorskih umetniških fotografij sta
Nataša Lebedinec in Robert Slapar, ki sta razstavo posvetila našim oceanom.

Rdeča nit razstave je kapljica vode, ki je življenje.
Razstava je organizirana v podporo največjega etapnega maratonskega plavanja na morjih in to Jadranskega morja.
Razstavo si bo mogoče ogledati do 23. Oktobra 2020.

VRT V OKTOBRU

Po precej toplem septembru, in na koncu tudi bogatim s padavinami, je oktober odličen čas, da pobere preostale pridelke na zelenjavnem vrtu. Če bo oktobra dosti dežja, pohitimo s pobiranjem, da preprečimo gnilobo. Listnati in glavni ohrovt moramo pustiti na gredi do pravega mraza, kajti le tako pridejo na plan vse njegove arome. Posadimo čebule ter česen, še vedno pa nismo prepozni za sajenje radičev, endivije, špinacije ter zimske solate. Mnogo rastlin je končalo s svojo vegetacijo, zato jih lahko naložimo na kompostni kup, jim dodamo listje ter ostanke iz kuhinje. S tem omogočimo, da se v notranjosti ustvari dobri pogoji, za odličen spomladanski kompost.

Zeliščni vrt v oktobru je že precej obran. Pregledamo gredice, porežemo posušene ali poškodovane dele in po potrebi odstranimo

odpadlo listje. Nadomestimo odmrle rastline, da bomo imeli v prihajajočem letu lahko spet dober izkupiček.

Sadovnjaki so polni dobrega sadja. Pobiramo lahko slastna jabolka, hruške, kutine, orehe, lešnike, kakije in še kaj. Količine so odvisne deloma od našega vloženega truda in same narave. Oktober je primeren tudi za sajenje sadnega drevja, vzgojenega v loncih. Rastline morajo biti zdrave, zato preverimo, če je koreninski sistem dovolj dobro razvit. Rastline, ki jih posadimo jeseni, se dobro ukoreninijo, spomladi bolje zaživijo in se bolje obrastejo ter posledično tudi lažje prenašajo sušo. Konec meseca se začne sezona obiranja oljk.

Okrasni vrt se pričinja odevat v veličastne jesenske barve. Na njem lahko preživljamo lepe trenutke, nudi pa nam tudi kar nekaj dela.

Posadimo lahko žive meje, grmovnice, vrtnice in trajnice. Do zime se bodo ukoreninile ter nas spomladi hitreje in bolj bogato razveselile s cvetjem. V oktobru se končuje tudi obrezovanje iglavcev. Če imamo večje primerke iglavcev, je dobro, da odstranimo tudi suhe poganke in razredčimo krošnje. Vrtnice malo prikrajšamo, kajti glavno obrezovanje opravimo spomladi. Tudi gredice lahko osvežimo z mačehami, resami in ciklamami.

Po poletni vročini, ki utruja naše travne oaze, v oktobru z vlažnimi nočmi in večjimi količinami dežja, pridobijo na svojem izgledu. Spet dobijo intenzivno zeleno barvo. V začetku oktobra jo lahko tudi prezračimo in ji dodamo manjši odmerek gnojila. Potrebno je poskrbeti, da sproti odstranimo odpadlo listje in s tem preprečimo razvoj škodljivcev in bolezni.

Sašo Mejak

Z VRTA NA KROŽNIK
DALL'ORTO IN TAVOLA

IMATE TEŽAVE S HOJO?

Fizioterapija, ki pomaga

Težko hodite? Imate slabo ravnotežje in se zato oprijemate sten ali pripomočkov? Hodite s kratkimi koraki? Hodite vedno slabše in manj stabilno ali pa celo sploh ne morete več hoditi?

Pri naštetih težavah vam lahko pomagajo fizioterapevti podjetja Therapia, ki pridejo na vaš dom. Svoje delo opravljajo v Kopru in Izoli z bližnjo okolico. Fizioterapijo na domu pa izvajajo tudi v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuj, na Jesenicah ...

97 odstotkov uspešnih rehabilitacij!

Z leti so v podjetju Therapia ugotovili, da z že uveljavljenimi fizioterapevtskimi metodami in tehnikami ne morejo dosegati zadovoljivih rezultatov pri ljudeh, ki imajo težave s hojo. Zato so diplomirani fizioterapevti tega podjetja prav zanje razvili svojo tehniko fizioterapije, s katero dosegajo neverjetno dobre rezultate. Kar 97 odstotkov bolnikov, ki jih prevzamejo, namreč postavijo nazaj na noge, da hodijo vsaj tako dobro, kot v času, preden so opešali. Večino pa rehabilitirajo v še boljšo formo.

Komu pomagajo?

Podjetje Therapia, d. o. o., se je kot prvo fizioterapevtsko podjetje v Sloveniji specializiralo za fizioterapijo na domu. Zato je danes najstarejše takšno fizioterapevtsko podjetje z največ izkušnjami s področja fizioterapije na domu. Pomagajo

ljude s slabim ravnotežjem, tistim, ki ne morejo več hoditi, nevrološkim bolnikom, kot so bolniki po možganski kapi, bolnikom s Parkinsonovo boleznijo, z multiplo sklerozo, z manj znano amiotrofično lateralno sklerozo in drugim. Prav tako pomagajo tudi ljudem, ki so opešali zaradi starosti, vrtoglavice, poškodb, degenerativnih sprememb, rakastih tumorjev in operacije.

Z leti dela so si nabrali veliko izkušenj, da lahko dvignejo kakovost življenja in samostojnost svojih strank, čeprav je njihova povprečna starost od 70 do 100 let. Hkrati pa preprečijo najhujše, kar bi sledilo, če bi bolnik še nazadoval in obležal – preležanine, pljučnice, depresijo, odvisnost od drugih ali celo smrt.

Tudi vam ali vašim najbližjim lahko izkušeni diplomirani fizioterapevti opravijo brezplačen neobvezujoč pregled in brez nadaljnjih obveznosti strokovno svetujejo, kakšne so možnosti za izboljšanje hoje, stabilnosti, ravnotežja, bolečin, gibljivosti in podobno. Povedali bodo, kakšne izkušnje imajo z vam podobnimi in kako bi terapija potekala pri vas.

V sodelovanju s podjetjem smo se dogovorili, da kljub velikemu povpraševanju in delu tudi vam, dragi bralci časopisa OBALAp^{plus}, poleg brezplačnega pregleda ponudijo še 50 - odstotni popust pri prvi fizioterapiji. Pogoj je, da imate težavo, ki jo odpravljajo, ter da živite na njihovem območju dela. To trenutno obsega Koper in Izolo z bližnjo okolico. Kandidati se

čim prej prijavite, ker boste le tako lahko unovčili bon. Če niste prepričani, ali ste primerni za njihovo obravnavo, jih pokličite in vprašajte. Pogoj je, da izrezan kupon, ki je priložen, unovčite do 16.10.2020.

Na brezplačen pregled se lahko naročite na telefonski številki 080 44 66 ali na e-naslovu info@therapia-dom.si www.therapia-dom.si

THERAPIA
d.o.o., FIZIOTERAPIJA NA DOMU
DARILNI BON
50% popusta pri prvi fizioterapiji +
brezplačen pregled
Bon je vnovčljiv do 16.10.2020.

Romina Salvi

Romina Salvi

naturopatinja
Naturopatski center
Aureus
Hotel Laguna Strunjan
www.naturopatija.si
naturopatski.center@gmail.com
gsm: 040 371190

Vse informacije v besedilu so zgolj informativnega značaja in niso namenjene kot nadomestilo za nasvete osebnega zdravnika ali drugega zdravstvenega osebj, prav tako ne morejo biti nadomestilo za ustrezno zdravstveno pomoč, zdravniško diagnozo ali zdravniški nasvet, saj niso izrecno potrjene s strani zdravstvenih organov in zato zanje ne moremo prevzemati odgovornosti.

NALEZLJIVE BOLEZNI, NALEZLJIVA ČUSTVA

Naš imunski sistem je edini, ki nas lahko obdrži pri zdravju in nas pozdravi, ko smo bolni. V evolutivni naturopatiji ta trditev drži tudi za avtoimunske bolezni. Večina ljudi ve, kako krepiti imunski sistem od zunaj, z vnosom vitaminov, probiotikov, zeliščnih tinktur, zdrave prehrane, z gibanjem v naravi, ... Kaj pa od znotraj? Tako kot so organi povezani s čustvi in našim doživljanjem, je tudi imunski sistem odvisen od našega globokega doživljanja čustev in življenja nasploh. Gre za t. i. "čustven imunski sistem", za katerega je dokazano, da ga stres in negativna čustva slabijo, medtem ko ga pozitivna čustva in predvsem smeh, krepijo, saj povečujejo število naših protiteles. Vsi vemo, da je razpoloženje nalezljivo. Ko smo priča žalostnemu ali pretresljivemu dogodku, postanemo žalostni in prestrašeni tudi mi. Čustva drugih prehajajo v nas. To se zgodi zaradi zrcalnih nevronov (mirror neurons). Da bi obdržali dober imunski sistem je torej pomembno, da se ne "nalezemo" negativnih čustvenih stanj, katerim smo, hote ali nehoti, podvrženi vsak dan. To je še toliko bolj pomembno, ko postanejo negativna vzdušja kolektivna. Za osebe, ki niso podvržene kolektivnim vzdušjem pravimo, da imajo močan čustven imunski sistem. Toda, če za nas to ne velja, kako ga lahko okrepimo? Tako kot so nalezljiva negativna čustvena stanja, so nalezljiva tudi pozitivna, čeprav nekoliko težje. Vemo, da če se ena oseba smeje, se bodo kmalu začeli smejati tudi ostali, ki so v njeni bližini. Zamislimo se: zrcalni nevroni delujejo

dvostransko, torej, kakšni ljudje me obkrožajo? Nasmejani, veseli, optimistični? Če temu ni tako, moramo najprej pogledati sebe in začeti pri sebi. Kakšno energijo, vibracije, razpoloženje oddajam? Poglejmo svojo okolico in dobili bomo odgovor. In spet smo pri samozavedanju oz. zavedanju sebe, svojega jaza, saj je najboljši način za krepitev čustvenega imunskega sistema ta, da sami širimo pozitivna čustva in optimizem. Ko se bomo sami spremenili, se bo spremenila tudi naša okolica. To se zgodi, ko smo sposobni ohraniti in širiti ideale, delovati v skupno dobro, ko smo predani neki dejavnosti, osebi, znanju, resnici, razvoju svojega in tujih življenj, poglobljanju vase in spoznavanju sebe. Ko živimo in delujemo iz ljubezni do sebe in do drugih. Prepričana sem, da se zdi napisano marsikomu utopično, predvsem če se predolgo ali pregloboko nahaja v toksičnem čustvenem okolju. V tem primeru lahko koristi tudi "smejalna terapija", ki dokazano koristi, saj ima smeh za človeka neštete dobre učinke. Izvajamo jo lahko sami, z gledanjem komičnih situacij, komedij, z branjem zabavnih knjig in z izogibanjem virov negativnih informacij in prizorov. Na ta način bomo morda svet uspeli videti tudi z nekoliko manj dramatičnega zornega kota in se neprijetnim situacijam uspeli kdaj celo nasmejati. Ko oseba sama ne uspe iz svoje čustvene stiske, velja omeniti še možnost, ki nam jo ponujajo Bachove cvetne esence, saj le-te, v pravi kombinaciji, posamezniku pomagajo do notranjega uravnovešenja in pozitivne naravnosti na povsem naraven način.

TRENING Z OSEBNIM TRENERJEM

Vsaka pravilno izvedena vadba je koristna, a le ob dovolj redni in intenzivni vadbi boste dosegli napredek. Ena najboljših možnosti za doseg cilja je najem osebnega trenerja.

Številne študije so pokazale, da tisti, ki se odločijo za osebnega trenerja, dosegajo uspehe hitreje. Pomagal vam bo pomagal, da čim bolj izkoristite svoj čas in trud.

Osebni trener:

- Preučiti vaše cilje; lahko vam pomaga ugotoviti, ali so vaši cilji realni.
- Vas potisne nekoliko dlje; ljudje pogosto ne dosegajo zastavljenih ciljev, ker se ne znajo dovolj obremeniti.
- Nauči vas pravilne izvedbe vaj ali pa vam pokaže nove vaje, ki jih boste dodali k svoji rutini ter kako vadbo postopoma narediti bolj intenzivno.
- Če nimate izkušenj z vadbo, se morda ne zavedate, kako zapletena je. Prepustite se nekomu, ki je za to strokovno usposobljen.
- Ugotovi kako intenzivno morate vaditi in zna spremljati intenzivnost vadbe. Zelo pogosto ljudje ponavljajo ene in iste treninge. Ne samo, da je to dolgočasno, ampak lahko povzroči tudi ustavitev hujšanja, poškodbe in izgorelost in zagotovo ne napredka. Trener gleda na vaš trening objektivno, vidi področja vašega programa vadbe, katere je treba prilagoditi.
- Če ste športnik, vam lahko trener pomaga pri pripravi na določene tekme. Vaš specifični trener športne panoge navadno nima znanja za sestavo programa osnovne moči ter popravljanje simetrije telesa. Ena glavnih skrbi v športu je, da lahko vedno znova enaki gibi povzročijo poškodbe zaradi prekomerne uporabe. Osebni trener vam lahko pomaga pri navzkrižnem treningu, ki mišicam omogoča, da počivajo ali delajo na drugačen način.
- Trener lahko opazi vaše telesne pomanjkljivosti, asimetrije in druge napake, ki jih je potrebno popraviti in vam v ta namen predlaga ustrezne vaje.
- Pomaga, da ostanete motivirani in vam zagotovi podporo; tudi po prenehanju vadbe s trenerjem, vam je lahko še vedno na voljo, da ga občasno pokličete za nasvet in se kadar koli

vrnete na trening.

- Odgovornost do programa, ki vas bo pripeljal do vašega cilja; trener vas bo verjetno redno spraševal o načinu prehranjevanja in vadbah, kar vas lahko motivira, da se programa bolj držite.
- Finančni vidik; denar vlagate v doseganje svojega cilja. Že to vas lahko motivira, da se držite programa in ne zapravljate zaman denarja.
- Če imate določeno poškodbo, vam bo zdravnik morda svetoval vadbo – trener bo vedel kako pravilno pristopiti. Sestavi vam bo program, ki deluje na področjih, ki jih potrebujete, ne da bi tvegali nove ali ponovne poškodbe, hkrati pa lahko popravi tudi posledice starih poškodb.
- Trener bo znal sestaviti program za vadbo s kroničnimi zdravstvenimi težavami ter ob posebnih stanjih, kot je npr. nosečnost.

Preden začnete vaditi s trenerjem, se posvetujte s svojim zdravnikom, še posebej, če imate kakšno posebno zdravstveno stanje. Poskrbite, da boste izbrali trenerja, ki je ustrezno strokovno usposobljen in ima dovolj izkušenj. Vprašajte o vseh težavah ali potrdilih, ki jih ima in se prepričajte, da trener ve, kaj počne, saj mu zaupate svoje telo.

foto: Ivo Gregorič

Sabrina Simonovich

Sabrina Simonovich,
prof. športne vzgoje,
www.sabrinafit.eu

	GORSKO NASELJE NA KAVKAZU, KAZAŠKA VAS IZ ŠOTOROV		SPODNJI DEL PROSTORA, POD	NIGERIJSKA DRŽAVA Z ISTOIMEN. GLAVNIM MESTOM	ENOTA ZA ČISTINO ZLATA		KEMIJSKI ZNAK ZA ERBIJ	PRAVOSLAV. ŽUPNIK	KRAJ OB SOTLI PRI PODČETRTRKU	TKANINA V KEPROVI VEZAVI
	ATI, OČKA (NAR.)									
	KOST PODLAHNTICA (ANAT.)									
	PETRARCOVA OBOŽEVANKA									
	2. ČRKA ABECEDE	INDIJSKI JEZIK IZ SKUPINE INDOIRANSKIH JEZIKOV	ITA. REŽISER CARMINE SLO. PREVAJALEC MILKO							
	ODGOVOR NA KONTR			SLOVENSKI KEMIK BALTAZAR (1848-1914)	ERIKA LUKNER AMERIŠKA KOZMETIČAR. MARGARET			NEKDANI DIRKAČ FORMULE 1 NIKI	SLOVENSKI GRAFIK ZORAN	AMERIŠKI ASTRONOM ADRIAN VON (1884-1946)
	INKOVSKI VLADAR									
	NEMŠKI PISATELJ WALTER					JAPONSKA LETALONOS. V TIHEM OCEANU OLGA GLIHA	PRIPADNIK SLOMOV			
	MADŽARSKI SKLADATELJ ISTVAN							ČASOVNA ENOTA NEKDANJA VARNOSTNA SLUŽBA		
	ANGLO-AMERIŠKO ŽENSKO IME MARJETICA	GLAVNO MESTO GANE, ACCRA	RUS. PISATELJ MIHAIL PETROVIČ NJIVSKA ROŽA							
	SESTAVIL Boris K	SLOVENSKA PLAVALK A ISAKOVIČ	PRIPADNIK ATAROV	RUŠA, TRATA	MESTO V BELGIJI	ŽELIKO JERKOV	HRVAŠKI SKLADATELJ BRANIMIR (1918-1979)			
	UŽITNI DEL RASTLINE						AMERIŠKI IGRALEC DOUGLAS			
	MIKENSKI KRALJ						NADLEŽNA ŽUŽELKA			
	ANGLEŠKI FILMSKI PRODUCENT J. ARTHUR (1888-1972)					AMERIŠKA PESNICA LOWEL	PRVA KOORDINATA	BRINOVO ŽGANJE ŠALJIV FRANČOSKI LIK	TANKA PLAST SLOVENSKI PISATELJ VITAN	
	POVRŠINSKA MERA			SREDIŠČE MOLDAVIJE OTOŠKA DRŽAVA V S. AMERIKI				NOVOZE- LANDSKI DOMAČINI AFRIŠKA DRŽAVA		
		ŠPANSKI SKLADATELJ OSCAR	HRVAŠKI NOGOMETAŠ ZVONIMIR MESTO V INDIJI						GREGOR NAVRŠNIK MESTECE V ROMUNJI	
	GRŠKA BOGINJA USODE			POŽELENIJE, SLAST	PRIPADNIK ITALOV			FJORD NA NORVEŠKEM REKA V BOLGARII		
	SUHA ŽENSKA (POG.)					KAREL RAKOVEC KITAJSKI DRAMATIK YU		ANA DREV VZDEVEK GRŠKEGA BOGATAŠA ONASSISA		
	ITALIJANSKI PESNIK GIOVANNI (1814-1884)								DOLGOREPA PAPIGA	
	AMERIŠKI IGRALEC LORENZO								IZDELOVALEC SIRA	
	HUNSKI KRALJ »BIC BOŽJI«							ANTIČNO PRISTANIŠČE PRI RIMU (LAT.)		

AUL: Kazaška vas ARATO: madž. pisatelj ORIJA: ind. jezik SAKAČ: hr. skladatelj LALSK: mesto v SZ KNAPIČ: slo. kemik MAANEN: am. astronom ENUGU: nig. država

astro.roza@gmail.com
041 696 809

OVEN

(21.3. do 20.4.)

V nov mesec boste vstopili v spremstvu polne lune drugega oktobra. Lažje vam reševati zahtevne poslovne izzive. V veliko oporo bo Mars, zato boste uspešni tudi pri urejanju ključnih družinskih projektov. Na ljubezenskem področju bo vse po starem, brez dramatičnih obratov. Mlada luna v nasprotnem znamenju, 16. v mesecu od vas zahteva tehten premislek. V primeru, da ste imeli v mislih večji nakup, ga opravite do 13. oktobra. Pod okriljem obeh zvezdnih velikanov, Jupitrom in Saturnom, vam bo šlo vse dobro od rok.

BIK

(21.4. do 21.5.)

Začetek novega meseca bo od vas, zaradi polne lune 2. oktobra, zahteval previdnost zlasti na poslovnem področju. Saturn vam bo nekoliko kasneje v pomoč pri nakupu ali najemu nepremičnine, Merkur pa vam bo s svojim gibanjem narekoval previdnost pri podpisovanju, pisanju in sklepanju ustnih dogovorov, ki bodo prišli na vrsto po 13. oktobru. Na vaši strani bo Venera, ki skrbi za ljubezen in finančne prilive. V družbi planeta sreče bo poskrbela, da boste mesec doživeli kot uspešen in popoln. Previdni bodite le 16. oktobra - morda boste malce upočasnjeni zaradi vam že znane situacije, toda konec meseca boste s potekom dogodkov zadovoljni.

DVOJČKA

(22.5 do 21.6.)

Toplo poletje je bilo odlična popotnica v nič kaj prijazen jesenski del leta. Po 13. oktobru bodite previdni pri komuniciranju in v prometu. Opozorilo velja tudi za področje financ, ki jih morate v prihajajočem mesecu modro usmerjati. Ljubezen poganja vse v vašem življenju, a tokrat bo mirovala, kar je lahko nadležno za vse, ki ljubezen še iščete. Zvezde narekujejo moratorij na vse vaše ljubezenske aktivnosti. Več sreče boste imeli na vseh področjih vašega življenja do 22. oktobra. Vse sile usmerite na 16. dan v mesecu, ko bo mlada luna poskrbela za srečen preobrat.

RAK

(22.6 do 22.7.)

Umirite svoje korake. Polna luna 2. oktobra, vam tokrat ni naklonjena. Vse načrte glede nakupov, vlaganj in podobnih večjih ter zahtevnih projektov skušajte izpeljati do 13. oktobra. Kasneje vam bo situacijo otežil retrogradni Merkur. Po omenjenem datumu obstaja večja verjetnost napak. Ljubezen boste tokrat postavili na stranski tir, saj se planet ljubezni Venera v Devici ne bo izkazal v obliki strastne ljubezni. Zato pa vam bo povezava ozemljenega para Jupitra v Kozorogu in Venere v Devici prinesla odlično finančno presenečenje, še posebej po 22. v mesecu.

Za nami je poletje, ki nam je prineslo toplo sonce, hladen vetrič in občasno vročino ter napetosti in omejitve. Navkljub vsemu smo bili vsaj nekaj časa svobodni. Upam, da ste si nabrali zaloge D vitaminov in si napolnili življenjske baterije z energijo, za dni brez sonca, brez svobode. Samo do 6. septembra je imelo v naših krajih sonce moč, da zdravi in varuje telo pred okužbami. Za polepšanje čedalje krajših dni, vam nudim neka koristnih napotkov. Naberite liste lovora, jih narežite ali zdrobite v steklen kozarec ter prelijte z dobrim domačim oljnim oljem. Kozarec zaprite in hranite v temnem prostoru ter ga vsak dan pretresite. Čez mesec dni boste dobili odlično zdravilno olje, ki ga lahko uporabljate pri reševanju težav z želodcem (zjutraj ga zaužijte žličko pred prvim obrokom). Z oljem lahko masirate boleče sklepe, ter s tem zmanjšate bolečine in hkrati negujete kožo. V dneh brez sonca, pred spanjem zažgite tri vejice lovorja. Vonj tlečega lovorja namreč pomirja, odganja črne misli ter uspava. Od poletne iznajdljivosti bo odvisno vaše počutje v prihajajočih mesecih brez sonca, svetlobe in svobode. Zapomnite si - kopanje v sončni svetlobi je ključno za krepitev imunskega sistema, saj je sonce eliksir življenja in varuh našega zdravja.

LEV

(23.7. do 23.8.)

Upam, da ste si v izjemnem poletju nabrali energije za jesen in zimo ter boste tako lažje zdržali v novem vsakdanjiku. Vroča luna bo 2. oktobra zelo obetavna. Med 10. in 12. oktobrom boste uspeli postaviti prave temelje za nadaljevanje začetega. Vlaganje denarja ali večji nakup usmerite v čas do Merkurjevega obrata, 13. oktobra. Mars vam ne bo čisto predan, toda vseeno vztrajajte pri izpeljavi svojih načrtov. Več sreče boste imeli 16. v mesecu. Vaša ljubzenska zgodba bo zaradi Venere v oktobru bolj umirjena, po 29. pa boste dobili novo priložnost.

DEVICA

(24.8. do 23.9.)

Vroče poletje se poslavlja in napoveduje dolge dni z manj tople sončne energije. Seveda ste kot vedno poskrbeli za svoje zdravje, nabrali dovolj zdravilnih zelišč in pripravili zelenjavo ter sadje za zdrave obroke za vso družino. A ne pozabite na svoje zdravje. V oktobru se boste posvetili svojim finančnim projektom in uredili nujne zadeve, ki ste jih zasnovali med poletjem. Pravi dnevi za urejanje težjih opravkov bodo do 13. v mesecu, starejše načrte pa lahko izpeljete po 16. oktobru. Uradne in sodne zadeve boste lažje zaključili po 29. oktobru. Ljubezen tokrat ne bo v ospredju, saj bo vse teklo po zastavljenih načrtih.

TEHTNICA

(23.9 do 23.10.)

Pogled v zvezdno nebo svetuje, da se oktobra minimalno izpostavljate in čim bolj poskrbite zase. Venera tokrat ne bo imela najboljšega vpliva na vaše ljubezensko življenje, ker ji Devica ni naklonjena. Drugače pa bo na finančnem področju, kjer lahko pričakujete odlične rezultate. Po 13. oktobru vam bo mlada luna, navkljub retrogradnemu Merkurju, prinesla nekaj odličnih poslovnih priložnosti. Jupiter in Venera bosta poskrbela za svetovno finančno sliko - nekateri bodo veliko zaslužili, drugi pa nekaj malega tudi izgubili. Potrudite se, da boste med uspešnimi. Najlepsi dnevi vas čakajo po 23. oktobru.

ŠKORPIJON

(24.10 do 23.11.)

Merkur vam bo zelo naklonjen, vse do 13. oktobra vam bo v veliko pomoč. V tem času opravite večje nakupe. Brez skrbi lahko vložite večjo vsoto denarja ali vsaj položite varščino. Venera in Jupiter sta izjemno naklonjena odlični finančni sliki, tudi v ljubezni vam bo šlo dobro. Še posebej rojenim v drugi dekad. Med polno luno, ki bo 2. oktobra, in mlajem 16. oktobra, boste izpeljali nekaj dobrih pravnih potez. Tudi 18. dan v mesecu bo za vas v vseh pogledih odličen dan. Prestop Sonca v vaše znamenje, 23. oktobra, napoveduje vrsto odličnih dogodkov.

STRELEC

(24.11. do 22.12.)

Koledar neusmiljeno napoveduje jesen in konec sončnih kopeli. V vročem poletju ste si nabrali moči za spopad z norimi idejami. Rojeni ste svobodni in svoboda vam največ pomeni. Tokrat bo za vas koristno deloval Mars in poskrbel, da boste pospravili zadeve, ki so ostale nedokončane. Idealen bo srednji del meseca. Seveda boste v tem času poskrbeli tudi za bolj prijetne stvari, ki jih pokriva Venera. Ljubezni bo v oktobru manj, vseeno pa dovolj, če sta bila imela s partnerjem že prej narejene načrte za prihodnost.

KOZOROG

(23.12. do 20.1.)

Jesenski mesec boste pričeli pod pozitivnim okriljem sijoče polne lune. Vse sile usmerite v poslovna dejanja, nakupe ali rezervacije. Kar boste opravili pred 13. oktobrom, se bo izšlo več kot dobro. Manj pomembne načrte lahko mirno prestavite v drugi del meseca, po mlaju, 16. oktobra. Sicer pa se prepustite toku, ki vas vodi v nov način življenja, ki nam ga zapovedujejo zvezde. Kmalu boste ugotovili, da morate sami poskrbeti za sebe in tiste, ki so povezani z vami. V oktobru se popolnoma prepustite ljubezni in ne poskušajte stvari usmerjati po svoje.

VODNAR

(21.1. do 19.2.)

Luna vas bo na začetku meseca spomnila, da ste nekaterim ostali dolžniki za podporo v času, ko ste bili v stiski in vam je bilo najtežje. Sedaj se vam odpira nov svet in nove priložnosti. Petkova družjenja vas vodijo v drugačen svet. Venerin premik vas bo obdaril z edinstveno priložnostjo, ki je ne smete zamuditi. Vaši dnevi bodo 7., 17. In 23. september. Vsako novo delo morate začeti ob ugodnem času. Tudi doma boste uredili zadeve tako, da bo v hiši spet mir.

RIBI

(20.2. do 20.3.)

Spadate med tiste, ki se ne zaletavajo po nepotrebnem v vrata, ki so zaprta. V življenju vas je ta filozofija večkrat obvarovala pred težavami. Tudi tokrat bo tako. Vse pomembne poslovne in druge zahtevne projekte uredite do 13. oktobra. Kasneje se prepustite toku. Zasebno ste na boljšem, kot ostali. Venera vam bo v sozvočju z Jupitrom prijazno odprla vrata ljubezni. Mlada luna vam bo v veliko pomoč, vaš dan bo 16. oktober. Nekaj bolj pomembnih zadev preložite na 23. v mesecu in, če boste ujeli pravi trenutek, se bo oktober za vas končal odlično.

Dacia **Dokker Van**

Odpeljite takoj.

Že za
9.940 €
brez DDV

ZIMSKE
PNEVMATIKE

RADIO DAB
CD MP3/ USB
BLUETOOTH**

KLIMATSKA
NAPRAVA**

Dacia. Zanesljiv partner GRZS.

*Podana cena (MPC=maloprodajna cena) velja za Dokker van Essential 1.5 Blue Dci 75 je neobvezujoča priporočena cena brez DDV in že vključuje redni popust, podjetniški bonus v vrednosti 300 €. **paket Essential (klima + Radio DAB, CD MP3, USB, Bluetooth) in zimske pnevmatike. Cena brez DDV velja za podjetnike in pravne osebe. Ponudba velja do 31. 10. 2020. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na dacia.si. Slika avtomobila je simbolična. Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

Dacia priporoča Castrol

dacia.si

Trgo ABC

PE KOPER, Istrska cesta 12, Boris HRIB, 031 808 804

PE NOVA GORICA, Industrijska cesta 2a, Nejc VOLJČ, 041 376 445